

M. A. Akşit Koleksiyonundan

Varlık

2

İnsanda Varoluş Sevgiyi Düşünme ile Oluşur; “Cogito ergo sum; amor/Sevgi Düşünüyorsam varım” *

M. Arif Akşit**, Pınar Uğur***

*Eskişehir Acıbadem Hastanesinde “Düşünüyorsam varım” sözü üzerine yapılan sohbetten alınmıştır

**Prof. Dr. Pediatri, Neonatoloji ve Ped. Genetik Uzmanı, Eskişehir

***Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama, Acıbadem Sigorta, Eskişehir

NOT: **Bengisu Balaban**, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik görevlisi iken ayrıldığı için ilk sohbetlerde olup, son yayına hazır boyutunda iletişim sağlanamamıştır

Günlük sohbet, konu konuyu açtı, laf lafı açtı ve felsefe ile düşünce konusuna dayandı. Başkasından alınan bir söz ne kadar bize aittir noktasında bulundu. Konu bizim varlığımız ve var oluşumuz idi. Doğum Evrene geliş ama varlık ne zaman oluştu?

Genel görüş, eğer o fikri yorumlar ve yaşamında aktif uygularsan, artık o kendi tanımın ve yaklaşımın olmakta, kendisi o felsefede gelişen ve olgunlaşan olmaktadır. Bu açıdan artık bu felsefeyi ilerletmesi bir görevi olarak görmeli yaşam amacı olmalıdır. Var olan bir söze yorum katma ile ancak o zaman varlık oluşturabilmektesin. Baki kalan boş seda ise, sevgi üzerine olmayan varlık süreçlidir.

Sizin tek başına yürürken düşünceniz, deniz kıyısına gitmek ve yürümek olabilir. Ayaklarınız sizi sürükler, yürürsünüz. Ama eğer düşünür iseniz, her bastığınız yere dikkat etmeniz gerekir. Çimlere basıp ezmemeyim, solucanlara basmayayım dersiniz. Dalgaların sahile vuruşu bana bir müzik melodisi sunmalı, insanlar bana kültürel yorum veya yaptıkları katkı da bir şeyler sunmalı, güneş, rüzgâr bana yeni bir durumu algılatmalı. Boş bir zamana bir varlık algısını sığdırmamız gerekir. Artık o yerde yürüyen ben isem, belirli bir düşünce içinde olmalı, düşüncelerimi geliştirmeli ve yüceltmeliyim.

İnsan eğitim almış, diploma değil, belirli görüşleri kazanmış ve en önemlisi soru sormayı öğrenmiş ise artık bu işlevleri yapmalıdır. Ne, neden, nerede, niçin, nasıl ve kim olarak sorgulamalıdır. Bu felsefe biliminin oluşumu anlamındadır.

Bu sorgularda elbet bir kaynaklardan yararlanmalı ama bunu aynen değil, kendine göre yorumlamalı, kendi mührünü basmalıdır.

Amaç sevgi, güzellik ve mutluluğa erişmek ise bunu kendisinde oluşturmalıdır. Mutlu ve mutsuzluk artık sizin kendi tercihiniz olmaktadır. Güneş batıyor, hüznü ben mi, yoksa akşam oldu, bir günü de doya, doya yaşadık, artık dinlenme, düşünme zamanı mı demektesiniz?

Köyde, şehirde ve her yerde siz kendi benliğinizi taşırsınız. Kültürel yapı size bir takım, bir kabile/grup tutmanızı zorunlu da kılabilir. Ben Fenerbahçeliyim kalıbı yerine Atatürk ifadesi ile ahlaklı ve çevik olanı severim etik ilkeler içinde kalırsanız ve rakip olmaz ise takım olmayacağı algısı içinde iseniz, artık tüm takımları etik olma koşulu ile sizin taktirinizi kazanacak, sizi var eden olmaktadır. Rekabet olmalı, siyasette de önemli olan muhalefet, alternatif düşünce ve farklılıktır. Tek düşünce diktatörlükte olur. Seçim diktatör seçme, benim yerime alacak değil, temsil edeni seçmedir, ama söz hakkı benimdir.

Bir kelebek geçti, belki beş saniye geçmiş ama halen rengi, kanat çırpışı hatırlarımdadır. Hekimlerde de her olgu aklında tutmalı ve bu olgu ve durumun eğitilmesi ile daha ileri taşınmalıyız. Kitabın dediğini aynen yapan kişi ve kalıp ile bir yere varamaz. Terzilik bireye, bireyin talebine göre yapılmalıdır. Bir rahmetli olan hekim arkadaşımız (Olca Yeğin), kelebeği tanımlama ile yola çıkmış ve Türkiye’de kelebek konusunda otorite olmuştur.

Bir gezi sırasında Lise düzeyinde iken, arkadaşlarım beni korkutmak için çalıda yılan olduğu belirtilerek, bağırıp, çağırıp taş atıyorlardı. Ben hemen atıldım, yılanların sıçan ve birçok zararlılardan beslendiği, faydalı olduğu, çok nadir olanın zehirli olduğu, zaten insanı görünce kaçacağı, hangi yılan tipi olduğuna bakalım, onu koruyup gözetelim dedim. Ortada yılan olmadığını, sadece korkutmak istediklerini belirttiler, ben de bilim üzere olan korkma değil, merakını çekersiniz dedim.

Kelebek size o fanustaki kurtları tanımlar ve bitkileri korumak için, zehir değil, hangi böcek kaçırın probiyotik kaynaklı yaklaşım yapılmalı, böcek öldürme yerine çevre koruma, biyolojik kontrol derim.

İnsan sevdiği üzerinde bilgisini arttırmalı, çalışmalı ve ilerlemelidir. Çalışan, öğrenen kişinin güveni ve dayanağı olur. Bilim üzere olur, masal, hayal ve fantezi peşinde de koşmadığı gibi, inanamaz ve kandırılmaz, onları bir destan gibi edebi, bireysel görüş olarak alır, bu şekilde saygı duyar.

Belirli bir kültüre, bir tarikata, belirli bir örgütün kültürü ile bütünleşmek, bazıları için en istenilen amaç, bir bakıma Nirvana olmaktadır. Düşünen için ise, (raina) kul, köle olarak hizmet etmek değil, (unzurna) aklını kullanıp, sorumluluk alıp eyleme katkı vermek veya karşı koymak daha kişilikli bir tutumdur.

Hepimiz Homo sapiens, sapiens olarak tüm insanlar ile bütünlük ve birlikte olmak, ancak özel, özgün ve kişilikli olmak isteriz. İçinde olduğumuz grup bizi tanımlayamaz, tanımlamamalı, üstüne giydiğimiz kıyafet gibi olmalıdır. Elbise değil, biz ona katkıda bulunmalıyız. Varlık giysiye bile katkı sağlamalıdır. Herhalde makam ve mevki olarak katkıdan söz edilmemektedir. Doğum ile var oluyorsak, insanlık ise varlık oluşturuyoruz, oluşturabiliriz ancak.

Doğum varlık oluşumu ise, var oluş ancak insanlık üzere olmak, sevgi içinde olmak ile olasıdır.

Özet

İnsanda Varoluş Düşünme ile Oluşur; “*Cogito ergo sum/Düşünüyorsam varım*”

Amaç: Varlık bakış açısına göre oluşmaktadır. Doğum fiziksel varlık, eğitim ile bireyin oluşması, ruhsal olarak ta kişilik boyutu oluşmakta, sosyal açıdan kültürel ve toplumsal boyut öne çıkmaktadır. İnsan bir canlı olarak doğum ile var olsa da insanlık temelinde oluşan sevgi ile varlığın söylenebileceği işlenilmektedir.

Dayanaklar/Kaynaklar: Varlık konusundaki çeşitli parametreler temel olarak Wikipedia kullanılarak ele alınmış, din konusunda da Kuran ayetleri temel alınmıştır.

Giriş: Varoluş, fiziksel olarak varlığın kanıtlanması ise de gerekli veya gereksiz varoluş, olası olmayan varlık gibi boyutları düşünülebilir. Olumlu olanlar kadar, olumsuzlar da bir ders niteliğinde olduğundan, varlığın insanlık boyutunda oluşması için eğitsel anlamda, bireyin kendisinin yaşaması için gereklidir. Var olan yerine yok olanlar ile karşılaştırma, ideal boyut ile mükemmelliğin örnek alınması, çeşitli kişilerin ve inanışlar ile oluşturulanlar arasında birey, insan olarak sıkışmaktadır.

Genel Yaklaşım: Gerçekçilik, varlık, var olan açısından bakılınca, mevcut ile yetinmek, sonuçta gelişim ve değişimi olanaksız yapmaktadır. Hedef geleceğin ötesi olmalıdır ki, eğitime ve beceri kazanıldığı zaman oluşacak geleceğe göre yaklaşım yapılabilir. Düşünüyorsam varım vurgusu, insanın ancak düşünebildiği ve oluşumunu da buna göre yapılandığı dikkate alınır, varlığın sürdürülmesi ve gelişimi açısından önemlidir. Aynı fikri tekrar, bir kopyacılık iken yorum, tenkit önemli kişilik özelliği olmaktadır.

Başlıca boyutlar: Gerçeği ve doğruyu söylemek, hakikat üzerinde kalmak önemli iken, bunu olumlu boyutta iletmek, yapılandırmak, olumsuzluktan kaçınmak önemli bir durumdur. Şeytan bir fikirdir ve iyi ki var, güzel ve doğruyu tanımlayabiliyoruz, siyah iyi ki var, beyaz kâğıt üzerine siyah yazı yazabiliyoruz yapısında olmak önemlidir.

Yaklaşım: Sevgi içinde olan objeyi kendinden uzaklaştırılmaz, empati yapar. İyilik amacı ile çıkılan zarara neden olabilir, sonuç elbet önemlidir ama bilinmez, bu açıdan niyet ve güdü öne çıkarılmalıdır. İnanışlarda belirtilen tüm Semavi Dinlerde, insan kendisi sorumludur ve kendisine sadece öğüt, bilgi ve aydınlatma gelebilir. Yarattıkları olarak Yaratan'a inanmak doğaldır, ancak klasik tanrı ve tanrıçılık yerine, odak noktası birey, kendimizi olarak insanlık üzere, etik sorumluluğu almamız. Kuran, kelime anlamı olarak taktim, sunumdur. Şeytanın bizim üzerimizde bir sultanı olmadığı, davet ettiği, bizim uyduğumuz ve şirk aracı olmadığı, zalimlerin azap göreceği ifadesi açık ve nettir. Kısaca şeytani bize yaptırdı şeklinde suçlayamayız. Umutsuzluk hiçbir bireye, herhangi durumda söz konusu edilmemesi, sevgi ile birçok şeyin doğabileceği, değişebileceği algısı olmalıdır. Olumsuz olan, zalim olan kişi için umut tükendiğinde, zulmünü arttırır ve yokluğa daha yaklaşır. Bir istiklal savaşında ölüm olumsuzluk değil, vatani için ölmek, bir diri olmadır, fikirler ve mücadele devamlılığını sağlar. Varlık biliminde, birey tek, özel ve özgüdür, kendi kişiliği korunmalı gözetilmeli ve hukuk yapısı onun var olması üzerine olmalıdır. Suç ancak zarar somut ve kanıtli ise söz konusu olabilir ve ceza ancak mahkemeler ile bireyin hak edişine göre sağlanabilir. Bilim ancak zarar unsurunun saptanmasında şarttır. Kişisel düşünceler kanıt olamaz.

Sonuç: Somut varlığımız görülmesi, tanımlanması söz konusu olduğunda, bu bedene bir kişilik ve sosyal bir yapı yanında bir düşünce boyutu da tanımlanmalı, bir bireyi özel, özgün ve kişilikli boyuta getirmektedir. Bu açıdan varlık boyutları irdelenerek, insanın temel işlevinin insan olmak olmalı, olumlu yönü tercih etmelidir.

Yorum: Bir varlık olarak var olduğumuza göre, buna giydirilecek kıyafetinde buna uygun olması, kısa etik ve insanlık üzere, olumlu nitelikte olması gerekir. Olumsuzluk, pis kokması kolay tanımlandığı için, zarardan kaçınmak en tanımlanabilir olmakta, birinci görevimiz zarar oluşturmamak, Etik ilkenin ilk boyutu, olmalıdır. Bunun kaynağı da ancak sevgi olmalıdır, olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Varlık, varoluş, yaratılmanın felsefesi, varlık konusundaki görüşler

Outline

To be, only be confirmed by thinking; “*Cogito ergo sum*”/“*I think, therefore I am*”

AIM: To be and being, concerning upon your, own standpoint, your point of view. By birth, physically you are, mental, social and cultural configuration be shaped by the education, you personality is structures continuously forming. Upon Humanity and ethical considerations, the only way for a Human being is positively exist is being in love.

Grounding Aspects: Several subjects on existence and to be is mainly taken from Wikipedia, the God consideration from Quran, mainly.

Introduction: The physically of being, objectively be proved, thus unnecessarily and aiming of existence, may be in thought. The positive and negatives be in each person life, all are lesson, idealism is making a pressure on the human being.

General Considerations: The reality and what we get, mostly makes us accept the present situation, thus the aim be for future civilization and being a person at these times. People must be on evaluation status, if making copying no progression is established.

Proceeding: The be on truth and reality, we must structure them on positive manners, evil is an idea, and God Bless to create, so we can discriminate bad and good, as black be makes clear on white paper so we can read.

Notions: We cannot be away, what we love, so making empathy and we have the consent. The purpose be positive thus, the result be making harm, so, we must get information and advices, thus consent belong to us. Quran in meaning introduction, recital, we are created, so believe the Creator is usual, thus, not making as playing as God and theism as leading. At Quran, Satan has ne effect on us, we are responsible what we performed. Death is obvious, at the liberty wars, you will be live, not body thus, by the independence philosophy. Being be keep safe to you, protect, serve, the top legal perspective is on your liberty and protect especially form governmental issues. Penalty be only at the Law and be evidence based proved harm, by courts.

Conclusion: The obvious externally being, be completed with the soul, mind and social concepts, making the person a personality, so the presence being on positive and leading to humanity considerations. The body be covered by individual specifications. Dirt and bad can be easily encountered so the first step, primum non nocere, not making any harm. The source be love, love of humanity.

Key Words: The existence philosophies, the considerations on existent

Giriş

Varlık ve varoluş kavramı, bireylerin bakış açısı ve konuya ele almasına göre değişmektedir.

- a) **Fiziksel olarak var olmak:** Tüm Evren yapısı temelde atom ve bunun bütünleşmesi veya ayrışmasını sağlayan enerji konsepti içindedir. İnsan olarak temel yapımız su, kısaca iki hidrojen bir oksijen molekülü, içinde belirli genetik program çerçevesinde oluşan bir yaratıdır. Cansız yaratıkların da aynı şekilde bir yapısı ve kendine göre bir oluşu ve yaşamı vardır.

Bir dağ, görünüş ötesinde, atmosferik ortamı, rüzgarları değiştirmesi, kar ile akarsuları beslemesi, birçok jeolojik oluşuma neden olması ile varlığı ortaya konulmaktadır. Bir jeolojik dönem olarak oluşmakta ve zaman içinde aşınmaktadır.

İnsanların da bir süre, bir dağa göre saniye gibi bir sürede doğar, yaşar ve ölürlür. Varlıkları, o dağı yıkan, dağdan yol geçiren kişilerden daha çok, insanlığı etkileyen kişiler olması varlık unsuru olarak bakılmaktadır.

Atatürk birçok özelliği nedeniyle halen aktif yaşamaktadır. Kendisine Başöğretmen denilmesi istediğine göre, bir milleti değil, insanlığa birçok katkıları olmuştur. Savaşın ancak bağımsızlık gerekçesi ile olabileceği ve “Öğün (öğren, eğitim al), Çalış, Güven” sözü gibi birçok işaretleri sunmuştur. “Muasır medeniyet ötesi” eğitim hedefi, varmak istenen “Muallimler (öğretmenler); Cumhuriyet, sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür, nesiller ister” demek ile, gereekten Başöğretmenliği halen sürdürmesi açık ve nettir. Kısaca öldüğü söylenemez. Varlık var olmak ile olasıdır, bunun oluşması için düşünsel boyut gerçekleşmelidir.

Sağlıklı olmak, yaşamın ilk basamağı olan Yenidoğan Döneminde sağlıklı olmak bunun esasıdır. Tüm yaşamın en önemli boyutu doğum ve doğumun ilk aşaması, Yenidoğan Dönemidir hem mortalite hem morbidite açısından arada belirgin oran farklılığı vardır. Bu dönemi sağlıklı geçiren yaşayabilir denebilir.

- b) **Ruhsal Olarak Varlık:** İnsanlar sadece maddesel değil, soyut boyutta temel varlığını oluşturabilmektedirler. Eğitim denilince diploma almak somut ise gerçek anlam ise soyuttur.

Çocuk Haklarında Eğitimin tanımı:

- Öğrencinin kişiliğinin, yeteneklerinin, zihinsel ve bedensel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi;*
- İnsan haklarına ve temel özgürlüklere, Birleşmiş Milletler Antlaşmasında benimsenen ilkelere saygısının geliştirilmesi;*
- Öğrencinin ana-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, öğrencinin yaşadığı veya geldiği menşe ülkenin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygısının geliştirilmesi;*
- Öğrencinin, anlayışı, barış, hoşgörü, cinsler arası eşitlik ve ister etnik ister ulusal ister dini gruplardan, isterse yerli halktan olsun, tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda, yaşantıyı, sorumlulukla üstlenecek şekilde hazırlanması;*
- Doğal çevreye saygısının geliştirilmesi” şeklinde olmasını öngörür.*

Hastaneye yatırılan çocuklar Güney Afrika Bildirgesi de çocuğun eğitimine devam edebilmesi konusuna vurgu yapar. Dünya Tıp Birliği (WMA) çocukların eğitimlerinin kesintiye uğramaması için uzman öğretmenlerin hastane okullarında görevlendirilmesi önerisini yapmaktadır.

*Not: Çocuk yerine öğrenci terminolojisi benimsenmiştir.

Eğitimin amacının T.C. Anayasası'nın 42. Maddesinde “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz” şeklinde ifadesini bulmakta ve 130. Madde de “milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile” yaklaşımı ile M. Kemal Atatürk'ün belirttiği “*muasır medeniyet ötesi*” hedefi vurgulamaktadır. Kısaca geleceğin bireyini yetiştirmek amaçlanmalıdır. 1988 Edinburgh Dünya Konferansında belirtilen “*Öğrenmenin hayat boyu devamlı olduğu gerçeği ile pasif öğrenmeden, aktif öğrenmeye, kendini yönlendirebilen, bağımsız ve eşgüdüm çalışma metotlarını almalıdırlar. Konu ve sınavları meslek yeterlilik ve sosyal değerler üzerine olmalı, bilginin birikimi ve çağırılması üzerine olmamalıdırlar*” prensipleri de açıkça metotları ortaya koymaktadır.

Bir bireyin hakkının engellenmesi veya verilmemesi durumunda, hak mahrumiyeti ve kişilerin mağduriyetine söz konusu olacağı (TCK Madde 257) ve aynı zamanda eğitimin engellenmesi (TCK 112 Madde) ile Türk Ceza Kanunu'na giren durumlar oluşacağı varsayılmalıdır.

Hak mahrumiyeti için buna gerekçe olabilecek dayanak olması zorunludur. Bunun olmaması veya eksik olması hak mağduriyetine neden olacak ve bu durumda suç kapsamında değerlendirileceği dikkate alınmalıdır. Gerekçeler mutlaka yasa ve yönetmeliklere dayalı, uluslararası standartta olmasını zorunlu kılar. Bu açıdan engellemelerin yönetimin dayatmaları veya bireysel istek ve gerekçelere dayalı olmamalı, kanunlara dayalı, kısaca “KANUNİ” olmasını zorunlu kılar. Kısaca engellemelerin hukuksal olması için kanunda yazılı olması gerekir (TCK Madde 2).

Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz (TCK Madde 2). Eğer ortada bir tereddüt var, suç unsuru taşıyıp taşımadığı üst amire iletilerek sorumluluk yüklenmesi istenir (Anayasa 137, TCK Madde 24) ve sorumluluk yüklenilmesi ile bu işlem yapılır.

Hayvan Hakları temelinde bile, hayvan eğitiminin zorlayıcı ve cezalandırıcı olamayacağını, destek ve ödüllendirme temeline dayalı olmasını öngörmektedir. Bizim

Labrador retriever köpeğimize herhangi bir eğitim verilmedi, gel deyip gelmeyince, hiçbirimiz ona gazete ile bile olsa vurmak, kızmak istemedik, aynı zamanda ödül kurabiyesi ile kandırmak da bize yakışmazdı ve oğlumun dediği gibi terbiyesiz yetişti. Gel deyince bakıyordu, gel beraber televizyon seyredelim deyince gelmekte idi. Bizlerde de aynı şekilde olduğunu algıladık, git denilince, gerekçesi söylenmelidir. Zorla güzellik olmadığını bir daha gördük. Emir alan köpek gel deyince gelir ama gelince ne olacağını bilmez ve aval, aval bakar.

- c) Sosyal olarak varlığın tanımlanması: İnsan toplumsal boyutu olan varlıklardır. Yalnız olan bile sevmesi ile eşi ile yaşamını bütünleşmek istemektedir.

Kültürel boyutun burada önemli katkıları olmaktadır. Kültürel yapıda bazı parametrelerin beraber olması, ortak olması onu kültürel olarak yaklaştırmaktadır. Mahalle kültürü olarak tanımlanan yaklaşımda da Tarım veya Endüstri kültürüne göre farklılaşmaktadır. Oyunlar bile bu etkileşim içindedir. Disneyland gibi çocuk parklarında sıraya girme, insanların birbirine saygısı ve oyun yapısına uymasını öğreten bir eğitim alanı olmaktadır.

Hiçbir kültür ve kültür içindeki yapı birbirinden üstün olamaz. Çiftçi ile şehirli farklı olamaz, zengin ile fakir, işveren ile işçi sıklıkla farklı kalıpta ve oy vermede kültürel açıdan fark edebilir, Üniversiteler Profesör, Doçent, Yardımcı Doçent ve benzeri akademik kadro ile memur olarak çalışanları ayırmaktadır. Eski yapılanmada sadece öğretim üyeleri Döner Sermayeden katkı alırken, personel katkı sağlamasına karşın alamıyordu. Bu durum 1990'lardan sonra tüm personele verilir olmuştur. Her kültür kendi içinde, üst düzey ve alt düzey ayırımı yapmaktadır. Bu etik, insan haklarında kabul edilebilir değildir.

Bazı prematüre bebeklerin yaşam şansı verilmesi veya verilmemesi tartışması olabilmektedir. A) Letting to die/ölmesine izin verme, B) Futile treatment/Anlamsız tedavi, C) wrongful life, wrongful birth/hatalı yaşam, doğum, D) comfort care/konforlu bakım, yaşam, E) Terminasyon, tahliye veya fetosit kararının verilmesi, ülkemiz açısından ötenazi suç ve terminasyon da 10 gebelik haftasına kadar, daha sonra ise tıbbi gerekçeler dışında hukuk açısından kabul edilmemektedir, suçtur. Burada da yaşam hakkı boyutu, belirli bir kriterlere göre değil, tüm canlı olanlara tanınan bir hak olmaktadır.

Briç Oyunu: *Ben Briç oynamayı sevmiyorum. İlkokul beşinci sınıfta öğrendim. Yıllarca oynadım, ta ki bir olaya kadar.*

Kozların topluma göre farklı olduğu, sorunca öğrendim

Kağıtların ayırımlarına bakalım: as/özel insan, rua/kral, papaz, kız/kraliçe, vale/prens ilk sırada, insanlarda puana göre derecelenmektedirler.

Kozlar ise; kör/kalp, aristokrat, maça/asker, üst din adamları, karo/şehirli, sermayedar, sinek/halk, çitçiği temsil etmektedir. Bazı toplumlarda lider, en üst koz maçadır.

Roma'da eski Yunan kültüründe demokrasi çoğunluk, sadece Romalı için geçerli. Kölelerin hiçbir hakkı yoktur. Demokrasi ise muhalefet olması ile olmakta denilince; azınlık ve çeşitli gruplar etkinlik kurmaktadır. 2006 Avrupa Konseyi civil (anlam olarak şehirli demek, ama birey olarak ele alınmaktadır) liberties birinci madde, ikinci madde de bu bireyi tüm kamu, kurum ve kuruluşlardan korumak, kısaca Devletten korumak önemsenmiştir. Bu boyuta gerçek demokrasi denilmektedir. Artık herhangi biri değil, avukat, hâkim veya doktor, herhangi bir kulübe üye olan değil, gazeteci hiç değil, birey hakkını bunlar görevleri değil, bireyin haklarını verenler olmaktadır.

Bizlerde KUL HAKKI denilen boyut, zamanla kul, köle olarak yapılmış Abd (ibadet) ise çalışarak değer üretmek/emek iken, Allah'ın değeri anlamı, Allah'ın kulu ve kölesi yapılmıştır. Sen güdüleceksin, kafanı kaldırmadan, peşin inanacak sorgulamayacaksın kültürel yapı yerine, sorumlu ve yargılanma esas ise, Kuran bozularak yapılmıştır.

ÖZET: Doğuda ise tercih edilen pişti olup, aynı olanları bulunca pişti yapılır. Fikri hür, vicdani hür, bağımsız ve bağlantısız olmak, demokrasidir.

Kültür Yapılanması

5'li yumak; Encyclopaedia Britannica, 2005 (Sosyal organizasyon, Ekonomik sistem (& çevresel etkenler), eğitim, inanışlar ve yönetim, gelenek ve hukuk sistemi).

8'li yumak; Güvenç B. Kültürün ABC'si, 2002, olarak tanımlanmakta (AKÇEDİYT), ancak her bireyde farklı özellikleri birlikte sahip olmakta ve gözlenmektedir.

- A: Aile yapısı, sosyal organizasyonlar, soy, akrabalık
- K: Kaynaklar: Gelenek, töreler, uygulamalar
- Ç: Çevre: Yerleşme yerleri, coğrafi konumu, doğal yapı
- E: Eğitim: Sanat, bilgi ve öğretim/egitim
- D: Din/Devlet: yönetim, sosyoloji, hukuk sistemi
- İ: İnsanlar: Birey, inanışlar, psikoloji
- Y: Yerleşimin yapısı, köy, kent, yapılanma
- T: Teknoloji: Üretim, tüketim, ekonomik yapı

Kültürel Yapılar:

- Avcılık–Göçebelik Kültürü: Kabile, spor kulübü veya bir grubun, bir dernek veya bir örgütün elemanı, lidere uyması, bu kulüp için tüm varlığını feda etmesi istenir. Düşünen ise “ben sporcunun ahlaklı ve çevik olanı severim” diyerek, ilkeleri üste alabilmektedir. Kısaca köle, bağımlı boyuttan, sorumluluk alan yapı olmaktadır. Bunu yapan, düşünen birey istenmeyebilir ama kabilenin varlığını geleceği de bu bakışa sahip kişiler tarafından yapılanmaktadır.
- Tarım Kültürü: Liderlik, emir veren artık gelenekler, örf ve adetler olmaktadır. Kişi bir sistem içinde sınırlanmış ve bir hapis gibidir. Bundan kurtulmak yerine bu hudutları korumak ve bunu sağlamak boyutunda olur, bir nevi polis yapısını özellikle eğitim almışlarda görülmektedir. Düşünen ise tam tersi, ne, neden, niçin, nasıl ve kim, kime, hangi durumlar gibi soruları sorarak, felsefenin gelişmesini sağlamaktadırlar.
- Endüstri Kültürü: Bir firma, araba üretirken, tüm çalışanlarının bir robot gibi yapılanması, bunu da işçi isen, işçi kalmalısın, bir sermaye, emek çatışması oluşmaktadır. Düşünen ise, sermayenin paylaşılması gibi, bireyin üstün kılınması ve buna göre tek kişiyi bile gözetmek gereklidir.
- İleri teknoloji-Bilişim Kültürü: Üst eğitim, daha üst eğitim gibi teknolojiyi kullanan hakimlik kurmak ister. Artık hekimlik mühendis tıbbi boyuta taşınmaktadır. Bilişim Kültürü programı bilen ve uygulayan ile yapmayı ayırmaktadır. İnternet kullanan kişi en üst düzeyde bilgi sahibi olabilmektedir. Ancak sorun doğru hangisi, doğru ne yapmalıyım sorgusu içine girilmektedir. Burada bireyin beceri değil düşünce boyutu öne çıkmaktadır.
- Gelecek Kültürel Yapı (Etik ve Estetik): Etik; Ahlak Felsefesi olarak tanımlanmakta, ahlak kalıpları değil, ilkeler yapısındadır. Öncelikle konu ile uzmanların oluşturduğu Helsinki Bildirgesi gibi bir yapıda, öneriler, yapılacaklar vurgulanmakta, ikinci boyutta da birey hangisini seçme, neyi uygulama ile izlem ve takip boyutuna girmekte, sorumluluk taşımakta, kısaca düşünmesi ile yapılanma yapılmalıdır.

Bir birey Etik İlkeler içinde oldukça, hukuk yapısında civil liberties içinde ise, kısaca düşünüyor ve katkıda bulunuyorsa, kültürel yapısını geliştiren kişidir. Hiçbir kültür diğerinden üstün değildir. Gelecek kültürel yapı esasında tüm yapılar içinde var olan, olabilen bir durumdur. Felsefe ve düşünen bireylerin bu yapıda olduğu ve toplumu yönlendirdikleri de bir tarihsel gerçektir.

Kültürel kalıp içinde olanlar daima yeni nesil, yetersiz eğitilmiş, yetersiz deneyimli ve yetersiz yapıdadırlar. Temel gerekçeleri de kendileri yapısında olmamalıdır. Zaten yeni nesil mutlaka eski nesilden farklı olmalı, farklı teknolojileri kullanır olmalıdırlar. Telefon kullanılması yasaklanmalı, kendilerini, büyükleri dinlemelidirler. Gençler ise internet ile söylenen bilgiyi sorgulamaları istense, dersi verene katkısı olacak, bilgi daha ileri olacaktır. Doğru ile yanlış tanımlamaları düzeltilebilir olabileceken bu kaldırılmaktadır. İnternet bilgisinin çoğu yanlış ise eğitici bunları düzeltilebilir, korkudan yasaklamamalıdır. Bir masada 4 kişi varken, ortak internet ortaklığı ile (Facebook, Whatsup) gibi siteler ile aynı anda binlerce kişi ile sohbet ortak hale gelebilmektedirler. Büyükler sohbetin internet ile tümünden en üst düzeye gelmesi ve binlerce kişi ile oluşturulması varken, masa etrafında hapis gibi 4 kişi ile alt düzeyde iletişim istenmemesi doğaldır, ama erişkin hakimiyet kurmak için gelişim ve değişimi ret eder, kendisine göre gerekçeler ile, bilimsel ama, fantezi ile karıştırılarak uygulamaktadırlar. En önemli gerekçe de disiplin olmakta, zorlama değil, inanları isteyerek bu kalıba girmesi oluşturulmaktadır.

Gelecek varlıkta en önemseneni boyut olmamalıdır. Gelecekte taşıtlar uçak şeklinde olacak ise, buna göre düşünme önemsenmemelidir. Temel olan kurala uymak değil, belki ortadan gitme kural olacak, sağ veya soldan gitmek olmayabilir. Bu açıdan hangi boyutta olunursa olsun, olay maddi değil, soyut kavramlar olmalı, insan ve insanlık olmalıdır. İnsanlık tüm kültürlerde geçmişte de gelecekte de fazla değişen olmayacaktır. Eski yapıda kölelere demokrasi yok iken, şimdi de gazeteci ve parlamenterlere hukukta ayrıcalık istemek aynı görüşün yansımasıdır. Eşitliği, bağımsızlığı ve kardeşliği (Fransız İhtilali 3 ilkesi) bozmakta, kul hakkı tanımını ise yok saymaktadır. Bu kavramların insanların var olduğu sürece olduğu belirgindir. İnsanlar ise anlamları, tanımları değiştirerek (Tüm inançlarda, Kuran dahil), yakasına rozet takarak, bir bakıma grup, kalıplaşma, tarikatlaşma ile farklılaşmayı isterler, daha doğrusu arzu etmekte, sosyal gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar.

Varoluş

Varoluş, uzayda varlığı olan, bir hacmi olan şeye denildiği belirtilse de bazı roman kahramanları, çizgi boyutlarda var olmaktadır ama bunların varlığı soyut kavramdadırlar. Superman yoktur ama özellikle çocuklar kendilerini bu karakter olarak görebilirler. Tanrı kavramı da buna benzerdir. Soyut olarak oluşan boyut bir heykel gibi bir nevi put olmaktadır. Zaten inançta ilk planda söylenen söz “ilah yoktur/La ilah” olmakta ve sonra “Hu” denilmekte, bunların ise sıfatları olmaktadır. Yerçekimi de vardır ama bu görülen değil, algılanan olmaktadır. Bu açıdan varlık kavramını daha geniş olarak irdelenmelidir.

1) Varoluş

Vikipedia, özgür ansiklopedi

Varoluş, [felsefe tarihi](#) boyunca önem taşımış, her tür felsefi tartışmanın merkezinde yer almış felsefe kavramlarından biridir. Var olanların varlığını bildirir, Öz'ün karşıtıdır, yani bir şeyin ne olduğunu değil var olduğunu bildirir. Salt bir var olma durumu olarak varoluş. Felsefe akımlarında ya da okullarında pek çok farklı anlamlarda kullanılıp değerlendirilmiştir. Örneğin [skolastik felsefede](#) varoluş, var olan her şeyin (Tanrı ya da bir toz zerreciği) gerçekliğini bildirir. Daha dar ve doğa bilimsel anlamda ise varoluş, belirli bir bağlamda uzay-zaman boyutunda yer almak ya da *şimdi ve burada* var olmak anlamında belirtilir.

Yorum

Somut fiziksel varlık kavramı öne çıkarılmaktadır. Geniş tanımlama daha anlamlı olmaktadır.

Felsefi görüşler

Varoluş kavramı en geniş açılımına ya da popülerliğine [varoluşçu felsefe](#) ile kavuşmuş diyebiliriz. [Kierkegaard](#), [Karl Jaspers](#), [Martin Heidegger](#), [Sartre](#) gibi filozoflar varoluş kavramını zenginleştirmişler ve kendi felsefelerinin ilkesi olarak değerlendirmişlerdir.

- Kierkegaard, Tanrı ve sonsuzluk önünde yapayalnız olmak anlamında *insanın varoluşundan* söz eder.
- [Karl Jaspers](#) (varoluş problemini akıl aracılığıyla çözümlenecek bir varoluş felsefesi geliştirmiştir. ... Gerek kilisenin gerekse siyasetin insanları özgür değil eşit yapmaya çalıştığını söyleyen Jaspers, gerçek varoluşunu yaşayamayan insanın başkaları tarafından kurulmuş olan bu çadırdan çıkabilmesi, kabuğunu yırtabilmesi için üç zorunlu koşul bulunduğunu söyler: Yalnızlık, cesaret ve savaş. Kitlesel duygudaşlık içinde sevgiyi kaybeden insan yalnız olabilmelidir. Bununla birlikte, önce yalnızlık ve başkalarını özleme açmazını cesaretle yaşama zorunluluğu bulunmaktadır. Bu iki koşulu gerçekleştiren insanın savaşaacağı üç şey vardır: Ölüm, acı çekme ve suç. Gerçek bir varoluş düzeyine yükselmek, var olabilmek sorumlu olmaktan geçer. Bir inanç [ahlaki](#) geliştiren Jaspers, insanın varoluşunu gerçekleştirebilmesi için, bilimi aşarak "mutlağa" ya da "Tanrı'ya gitmesi gerektiğini" söylemiştir. Varoluşunu bu yolla kuran insan, ona göre, ahlaksal bakımdan doğru olanı da bulmuş olur)
- Sartre'da kendi felsefesini özetlerken "*varoluş özden önce gelir*" diyecektir. Önceden bir nesne gibi verilmemiştir insan varoluşu, yapılmak ya da oluşturulmak üzere mutlak bir sorumlulukla sunulmuş bir kaynaktır.
- Heidegger, "*insanın özü varoluşundadır*" demektedir.

Varoluş çeşitleri

- *Gerekli varoluş*: Onsuz hiçbir şey olamaz. Her şeyin başıdır. Bazı felsefelerde gerekli varoluş tanrıdır.
- *Gerekli olmayan varoluş*: Gerekli varoluşun dışında var olması şart olmayan her şey. Mesela bir taş olmasa durduğu yer boş kalır, fakat Dünya buna rağmen varlığını sürdürebilir.
- *Mümkün olmayan varoluş*: Varlığı çelişki yaratacağı için olması düşünülemeyen varoluşlardır. Gerekli varoluşu her şeye kadir olan tanrı olduğunu ileri süren bir felsefe için mümkün olmayan varoluşa "tanrının kaldıramayacak kadar ağır bir taş" örnek olarak gösterilebilir. (Bu taşın varlığı, her şeye kadir olan tanrının kadrini sınırlayacağından tanrının bu özelliği ile (Alm. *Allmächtigkeit*) çelişmektedir.)

Yorum

İnsan Yaratıcı önünde yalnız olarak görülmesi, onu bir put, tanrı boyutuna sokar. Başkalaştırma sizi yerçekiminden uzaklaştıramadığı gibi, Tanrıyı üçüncü kişi şekline sokmak, onu sadece karşıya alınan olmaktadır. Bu bir inanç kaynağı olup, inanma (Emn), Türkçe emin/Emine gibi güven tanımındadır. Şekil şeklinde veya sıfatı başka boyuta sokma yerine bizim yaptıklarımız çerçevesinde gözlenmemelidir.

Akıl ancak anlamaya yarayan, kavrama ve farkındalık boyutudur. Yer çekimi bir elmanın ağaçtan düşmesi ile kuramsallaştırılmış ise, bu bir kalıp, kalıptan çıkma, ölüm, acı çekme ve suç kavramından ayrılmalıdır. Var olan bir süreç sonra yok olacak ve ölüm bir kaçınılmaz gerçeklik ise, bunu acı çekmek veya suç kavramında alınması doğru olamaz, bu doğal bir süreçtir. Suç, bilerek ve isteyerek özellikle bir kişiye zarar vermektir. Yaşamda suç kavramı olamaz, dolayısıyla günah olarak tanımlayan mutlaka yazılı, Türk Ceza Kanunu'nda olan ve bilinen, adam öldürme, hırsızlık şeklinde olan olmalı ve bilerek isteyerek yapılmalıdır. Tanrıyı ret etme bile inanç bozukluğu değildir. Tanrı ile Yaratıcı kavramı karıştırılmamalıdır. Tanrı bir put gibi bir cisim kazandırılan bir boyuttur. Yaratıcı, doğmamış, doğurmamış ve tüm her şeyin sahibi olması gerekirken, tanrı ise, Hristiyanlıkta 3'lü kavramda olduğu gibi yaratılan bir kavramdır.

Varoluş öz ile bütünleşen durumdur. İnsan insanın oluşu ile gelmektedir, ancak genetik olarak tüm insanlık içinde tek, yalın ve özel, özgündür. Bu ayırım, tavuk ve yumurta yargısı (tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan oluşur) gibi olmaktadır. Var olan özdür, bireydir, kişidir.

Varoluş Çeşitleri olarak sunulan: A) Gerekli olan: Atom oluşumu için öncelikle hidrojen, hidrojenden önce de enerji kavramı olmalıdır. Enerji olmadan hiçbir madde oluşamaz. Yaratıcı, doğmamış, doğurmamış ve tüm varlıkları oluşturan olması şeklinde tanımlanmalıdır.

Atomlarda enerjiden oluştuğu kabul edilmektedir. Bir put gibi olursa, yarattığı ile çatışma kaçınılmazdır. Şeytan bir örnektir, bir aykırı düşünce boyutu iken, onun bir cisim gibi karşı çıkan olarak görülmesi, sanki insana etki eden, yoldan çeviren gibi bir boyut ile sorumluluğu ona yıkan ve yaratana karşı düşman gösterilmesi farklı varlık yaratmaktadır. Düşünce bir varlık oluşamaz, olmamalıdır. B) Olmayanlar masal, rüya ve fanteziler bu gruptadır. Şeytan denilen boyutta çoğunlukla olmayan, fikir düzeyindedir. C) Tanrının kaldıramayacağı denilince, olay putlaşan boyuttur. Yerçekimi gibi ele alındığında olay kaldırma ile bağlantı kurulamaz, anlamsız olmaktadır. Örneğin; uzayda yerçekimi yok, kaldırma sorunu da olamaz. Tanrı büyüktür (Allah Ekber) sözü de anlamsızdır, İslam öncesi de kullanılan olabilir, ancak, ölçülebilir olmayan şey ölçüt boyut olamaz, Kuran'da Ekber sıfatı belirtilmemektedir, yoktur. Ehat, Rab, Samet tanımlamaları vardır, bu şekilde denilmesi daha anlamlı ve doğrudur. Sevgi gibi, insanlık ta ölçülmemelidir.

2) Existence

From Wikipedia, the free encyclopedia

Existence is the [ontological property](#)^[1] of [being](#),^[2] with reference to the ability of an [entity](#) to, directly or indirectly, interact with a physical and or mental [reality](#).

[Materialism](#) holds that the only things that exist are [matter](#) and [energy](#), that all things are composed of material, that all actions require energy, and that all phenomena (including [consciousness](#)) is the result of the interaction of matter. [Dialectical materialism](#) does not make a distinction between [being](#) and existence, and defines it as the objective reality of various forms of matter.^[2]

[Idealism](#) holds that the only things that exist are [thoughts](#) and [ideas](#), while the material world is secondary.^{[3][4]} In idealism, existence is sometimes contrasted with [transcendence](#), the ability to go beyond the limits of existence.^[2] As a form of [epistemological idealism](#), [rationalism](#) interprets existence as cognizable and rational, all things as composed of strings of reasoning, requiring an associated idea of the thing, and all phenomena (including [consciousness](#)) are the result of an understanding of the imprint from the [noumenal](#) world in which lies beyond the thing-in-itself.

In [scholasticism](#), existence of a thing is not derived from its [essence](#) and is determined by the creative [volition of God](#), the dichotomy of existence and essence demonstrates that the dualism of the created universe is only resolvable through God.^[2]

[Empiricism](#) recognizes existence of singular facts, which are not derivable and which are observable through empirical knowledge.

The exact definition of existence is one of the most important and fundamental topics of [ontology](#), the philosophical study of the nature of [being](#), existence, or reality in general, as well as of the basic [categories of being](#) and their relations. Traditionally listed as a part of the major branch of philosophy known as [metaphysics](#), ontology deals with questions concerning what things or [entities](#) exist or can be said to exist, and how such things or entities can be grouped, related within a [hierarchy](#), and subdivided according to similarities and differences.

Yorum

- Varoluşçulukta, mutlaka somut bir beden veya enerji olmalıdır. Somut, maddenin çeşitli formu olabilir.
- İdealizmde, düşünce ve fikirlendir, materyalist dünya ikinci boyuttur. Rasyonalizm/gerçekçilikte de nedenler temelinde, fikirler, esaslar, birey veya kişinin esası, var oluşundadır.
- Skolastik/okulcu yaklaşımda, gereklilikten dolayı değil, Tanrı istediği için oluşmalıdır denilmektedir. Mümin, emin, güven demekte, belirli kalıpları öğrenme/Eslemna değil, hür bağımsız ve sorumlu olmasını önermektedir. Kısaca raina/köle olmak değil, unzurna/bireyin kendi kararı ile yapması önerilmektedir. Kalıp öğrenme ve kalıba uyma Kuran temelinde yoktur. Eğitim alması/oku, okumak, öğrenmek temel olup, bu bilim, ilim ve irfan şeklinde olmalıdır.
- Gözlem, ampirik boyutlar, tek oluşumlarda olanlardır. Genelleştirilmemelidirler.
- Ontoloji varlık bilimidir. Var olmanın kategorik yapısı irdelenmektedir. Bu konu daha alt bölümde incelenmektedir. Metafizik olarak tanımlanan, doğa ötesi, fizik ötesi olanlar bilimsel değil, bir fantezi şeklindedir ve kabul edilebilir değil, sanat, edebiyat ve hayal unsuru olarak ele alınmalıdır.

Etymology

The word "existence" comes from the [Latin](#) word *existere* meaning "to appear", "to arise", "to become", or "to be", but literally, it means "to stand out" (ex- being the Latin prefix for "out" added to the causative of the verb *stare*, meaning "to stand").^[5] In a technical sense, this refers to *standing out* of both [being](#) and [becoming](#), thus having the qualities of both.^[6]

Yorum

Varlık, oluşması, ortaya çıkması, olmak ve edebiyat anlamında durmak, çıkmak şeklinde tanımlanabilir. Hem olmak ve oluşmanın da kapsadığı bir terminolojidir.

Doğum bu açıdan tam bir insanın bedensel var olması, ötesinde, genetik bir insanlığın devamlılığı, nesillerin olması ötesinde, insanlığın sürdürülmesidir. Bir öğretmenin devamlılığı, ancak ve yalnız öğrencileri ile sürdürülmekte ve eğitimin geliştirilmesi ile sürdürülmektedir.

Historical conceptions

In the [Western](#) tradition of philosophy, the earliest known comprehensive treatments of the subject are from [Plato's](#) *Phaedo*, *Republic*, and *Statesman* and [Aristotle's](#) *Metaphysics*, though earlier fragmentary writing exists. Aristotle developed a comprehensive theory of being, according to which only individual things, called substances, fully have to be, but other things such as relations, quantity, time, and place (called the [categories](#)) have a derivative kind of being, dependent on individual things. In Aristotle's *Metaphysics*, there are [four causes](#) of existence or change in nature: the material cause, the formal cause, the efficient cause and the final cause.

The [Neo-Platonists](#) and some early [Christian](#) philosophers argued about whether existence had any reality except in the mind of God.^[7] Some taught that existence was a snare and a delusion, that the world, the flesh, and the devil existed only to tempt weak humankind away from God.

The [medieval philosopher Thomas Aquinas](#) argued that God is pure being, and that in God [essence](#) and existence are the same.^[7] At about the same time, the [nominalist](#) philosopher [William of Ockham](#) argued, in Book I of his *Summa Totius Logicae* (*Treatise on all Logic*, written some time before 1327), that Categories are not a form of Being in their own right, but derivative on the existence of individuals.

Early modern philosophy

The [early modern](#) treatment of the subject derives from [Antoine Arnauld](#) and [Pierre Nicole's](#) *Logic*, or *The Art of Thinking*, better known as the *Port-Royal Logic*, first published in 1662. Arnauld thought that a [proposition](#) or [judgment](#) consists of taking two different ideas and either putting them together or rejecting them:

After conceiving things by our ideas, we compare these ideas and, finding that some belong together and others do not, we unite or separate them. This is called affirming or denying, and in general judging. This judgment is also called a proposition, and it is easy to see that it must have two terms. One term, of which one affirms or denies something, is called the [subject](#); the other term, which is affirmed or denied, is called the attribute or [Praedicatum](#).

— *Antoine Arnauld, The Art of Thinking (Port-Royal Logic), 1662, translated by J. Buroker in 1996, Logic, II.3, p. 82*

The two terms are joined by the verb "is" (or "is not", if the predicate is denied of the subject). Thus every proposition has three components: the two terms, and the [copula](#) that connects or separates them. Even when the proposition has only two words, the three terms are still there. For example, "God loves humanity", really means "God is a lover of humanity", "God exists" means "God is a thing".

This theory of judgment dominated logic for centuries, but it has some obvious difficulties: it only considers proposition of the form "All A are B.", a form logicians call [universal](#). It does not allow propositions of the form "Some A are B", a form logicians call [existential](#). If neither A nor B includes the idea of existence, then "some A are B" simply adjoins A to B. Conversely, if A or B do include the idea of existence in the way that "triangle" contains the idea "three angles equal to two right angles", then "A exists" is automatically true, and we have an [ontological proof](#) of A's existence. (Indeed, Arnauld's contemporary [Descartes](#) famously argued so, regarding the concept "God" (discourse 4, Meditation 5)). Arnauld's theory was current until the middle of the nineteenth century.

[David Hume](#) argued that the claim that a thing exists, when added to our notion of a thing, does not add anything to the concept. For example, if we form a complete notion of Moses, and superadd to that notion the claim that Moses existed, we are not adding anything to the notion of Moses.

[Kant](#) also argued that existence is not a "real" predicate, but gave no explanation of how this is possible. Indeed, his famous discussion of the subject is merely a restatement of Arnauld's doctrine that in the proposition "God is omnipotent", the verb "is" signifies the joining or separating of two concepts such as "God" and "omnipotence".^[original research?]

[Schopenhauer](#) claimed that "everything that exists for knowledge, and hence the whole of this world, only object in relation to the subject, the perception of the perceiver, in a word, representation."^[8] According to him there can be "No object without subject" because "everything objective is already conditioned as such in manifold ways by the knowing subject with the forms of its knowing, and presupposes these forms..."^[9]

Yorum

Tarihsel olarak tanımlanalar:

- Aristo; var olma konusunda, bireysel olarak tanımlamakta, a) madde ve ilişkileri, miktarı, zaman ve yer durumu (kategorileri), varlığını belirtmektedir. Metafizik boyutu 4 neden vardır: 1) maddesel yapısı, 2) formal nedenler, 3) etkili nedenler ve 4) sonuç nedenler olarak ayırmaktadır.

- Erken Hristiyan ve Yeni-Platon akımında; Tanrı kapsamında olması, bazıları ise bu Evren gibi yanılısamadır. Şeytan ise insanı Tanrıdan uzaklaştırıcıdır. Kuran temelinde ise aykırı düşünce boyutunu yaratan, Yaratıcıdır ve bunun insanlara etkisinin olmadığı, sadece bir fikir şeklinde, doğru yolda bir alternatif olarak insanın kendi fikrine girdiği, sorumlusunun da ancak ve yalnız insan olduğu belirtilmektedir. Şeytanın karşı çıkması, bir isyan değil, karşı fikir olduğu için, bu şekilde yaratıldığı için oluşmaktadır.
- T. Aquinas; Tanrı saf ve tam oluşum ise, Tanrının oluşumu ve varlık aynı tanımdadır. W. Ockham, varlık kendi hakkı değil, fertlerin oluşması ile oluşan olarak belirtilmektedir.
- [A. Arnauld](#), [P. Nicole](#): öneri ve kararın iki fikir olduğu ancak bunların bir arada veya reddi söz konusu olabileceği belirtmektedir. Kabul veya ret olayı, konu yanında tanımlama. Olma veya olmama şeklinde yerini alabilen bir durum olarak tanımlanmaktadır.
- Olma veya olmama (olan süjeyi ret etme), her öneri durumlarında başlıca 2 kelime, 3 tanım/faktör belirtilir. Copula/bağ, bağlaç, ilinti, göre, eğer siz Tanrı yaratılmış/var dersiniz, aynı zamanda tanrı bir yaratılan/eşya gibidir demektesiniz. Tanrı insanlığı sever demek, Tanrı insanlığın seven bireydir demektir. Bu açıdan birçok kişi Tanrı varlığını ispat etmek isterken, ret etmekte, ret etmek isterken de kabul etmektedir. Yerçekimini kabul etmek, Yaratanı kabul etmektir, dolayısıyla bir varlığın kabulü, onu yaratılmasını da kabul etmek olmaktadır. Tanrı yaratılan, Yaratıcı ise yaratılmamış, doğurmamış ve tüm her boyutta olandır. İlahi ve ilahları ret etmeyen kişi Yaratıcıya ulaşamaz (Kuran hükmü: 73/9; *Rabbidir Doğunun ve batının. Tanrı yoktur; Sadece Hu, o halde onu vekil edin*).

Eğer Yaratanı sizden uzaklaştırır, sizi gözleyen, izleyen konumu şeklinde varlık algısı yaratırsanız, Tanrı konumu olur. Yaratan ise bize Şah Damarımızdan daha yakın ve benlik ile bütünleşirseniz, yerçekimi ile bütünleşmeniz gibi olursa işte o zaman Yaratıcı kavramı oluşur, Tanrı yaklaşımından uzaklaşılır. Benlik ve Tanrı iki ayrı varoluş varken, birisi denetleyen, yargılayan ve ceza veren ise, diğesinde Yarattılan ve ayrılmayan bir bütünlük olur.

Hristiyanlığın üçlü algısı (Tanrı, Cebrail, İsa) olup, insan dördüncü ve isyan eden düşman da şeytan sıfatı ile beşli bir yapı olmaktadır. Bunu bilimsel değil, peşin kabulü ile, bir bakıma itirazı da oluşturmaktadır.

Din kelimesinin lügat tanımı: Din insanların kutsal saydıkları, Tanrı düşüncesine dayalı toplumsal, tapınma biçiminde gizemli yapı olarak internette ifade edilmektedir,

İslam için tam ters kavramlardır, kutsallık oluşamaz, Tanrı yoktur, Hu vardır, toplumsal değil, bireysel algıdır, tapınma yoktur, değer üretmek vardır. Raina (köle olmayın, tabi olmayın, güdülmeysin), Eslemna (kural ve kalıba uymak) yok, unzurna (kendi sorumluluğu üzerinde olma), güven (iman, emin anlamı) vardır. Kavram olarak önce Tanrı kavramını ret gerekir, çünkü o zaman sizden uzaklaştırır, sizi denetleyen, gözeten, ceza veren olur, Şah Damarımızdan yakın ve benliğinizle bütünleşen, yerçekimi gibi sizden ayrılmayan olmalıdır. La ilah bir Kuran ayetidir, Önce gerçek anlamı üzerinde olunmalı, Kültürel katılan kavramlardan uzaklaşmalıyız

Her kavme geldiğine göre, her resul aynı şeyleri söylediğine göre, şimdiki kavimlere de aydınlatıcı, uyarıcı geldiği ve geleceğine göre, her millet için bir elçi gönderdik deniyorsa, şimdi zamanda da olması gerektiği açıktır. Doğru tutun, ayrılığa düşmeyin, bozmayın, dejenere etmeyin şeklinde bize hitap bireyler öğüt verici olup öğütler kendine ve bizedir, anlamı saptıranlar biziz. İslam kelime anlamı olarak, barışa girmek, barış yapmak, güvenmek, inanmak, mücadele (savaş sevgi üzerine, savunma olmalıdır), Raina/kul köle

olmak, mutlak itaat yoktur, bağlanmak vardır, samimi olmak vardır, akıl ve gönül ile bağlanmak vardır.

İnsanlar kendilerince bir simge bulurlar. Bu simgelere bağlanırlar, Futbol takımlarında gibi renklere bağlanma bile yeter, bunu kutsal sayıp, anlamlar yüklerler, kutsal adı altında kalıplardır ve uyum şarttır. Raina demeyin, unzurna deyin öğüdüne uyan için, “*Ben ahlaklısı ve çevik olanı severim*” der, kalıba bağlanmaz. Haç, cross, daha sonra geliştirilen bir simgedir. Eski, modern ve sonra yapılanma farklıdır. İlk inanışlarda MS110-300 haç yoktur ve Hanif din kavramı vardır ve Akdeniz adalarındaki kiliselerde ikon bile yoktur. Şimdi göçmüşler ama onlarda haç yoktur, sonra konmuştur. Bizlerin camilerinde birçok simgeye tapıldığı da bakın ve görün, Arap harfleri ile yazılana tapınanları, çeşitli kişileri Tanrılaştırıldığını görün ve üzülün.

Dört köşeli olan bir tanımlama; 3’lü Tanrı kavramında dördüncü olan ise insandır. Ölmekte olan kişi dördünü de tamamlarsa, doğrudan cennete gider denir. Günahı ne olursa olsun, fark etmez, yeter ki onun çobanı olan papaza uysun, raina desin. Beşinci İncil Barnabas incili idi, burada Ahmet kelimesi geçiyordu. Diğer dört İncil’de de Feraklit kelimesi geçer. Müjdeleyici, haber verici anlamındadır. Ahmet ve Mehmet adı da övülen anlamındadır, sıfattır, ne zaman isim oldu? Feraklit adı, Mesih oldu, bir başka deyişle Cebrail denildi. İnsanlar Mesih’in gelmesini beklerler. Cebrail, kısaca haber ileten, bir bakıma telefon ne zaman bir haber veren oldu, anlaşılabilir. Şeytan bile aykırı düşüncedir, bize karışamaz ki, kelime anlamına dönerek, ad değil sıfat olduğu algılanmadı.

- Hume, bir şey oluşmuş ise, onun oluşumu konusunda bir ekleme yapmak anlamsız olmaktadır.
- Kant, gerçeğin tahmin edilebildiğini, ancak nasıl olduğu konusunda açıklama olmayabileceğini belirtmekte, eğer Tanrı otorite olarak kabul ediliyorsa, iki konsept/kavram oluşmaktadır, Tanrı ve otorite olmasıdır. Yaratan kavramında tüm otorite olması ile bireyin sorumlu olamayacağı ve yargılanamayacağı, günah durumu olmayacağı akla gelmektedir. Bu açıdan tüm deniz suyu ele alındığında, tek damla olan otoritenin de varlığı dikkate alınmalıdır.
- Schopenhauer, her oluşumun bir bilgisi vardır ve başka şeylerle de ilintisi olmalıdır. Bir obje, süje olmadan olamaz.

Somut olarak tarihsel süreçte var ve varlık felsefenin ana konusu olmaktadır. Kanımca var olmanın bir etkisi, etkileşimi ve ilintisi olmalıdır. Bir insan içinde tek benliği yanında, düşünce, fiili, davranışları, tutumu ile çoklu bir boyut olmaktadır. Bunların boyutundaki en önemli yaklaşım, dayanak ve gerekçeler ile düşünce boyutu olup, varlığın yansıması için, ortada bir görüntü yanında bir gölgenin olması da söz konusudur. Anlam varsa varlık var, anlam yoksa varlığın anlamı da olmamakta, bir insan kopyası oluşumundan söz edilir, insanlık ana yapı, gerekçe olmalıdır.

Predicative nature

[John Stuart Mill](#) (and also Kant's pupil [Herbart](#)) argued that the predicative nature of existence was proved by sentences like "A centaur is a poetic fiction"^[10] or "A greatest number is impossible" (Herbart).^[11] [Franz Brentano](#) challenged this; so also (as is better known) did [Frege](#). Brentano argued that we can join the concept represented by a noun phrase "an A" to the concept represented by an adjective "B" to give the concept represented by the noun phrase "a B-A". For example, we can join "a man" to "wise" to give "a wise man". But the noun phrase "a wise man" is not a sentence, whereas "some man is wise" is a sentence. Hence the [copula](#) must do more than merely join or separate concepts. Furthermore, adding "exists" to "a wise man", to give the complete sentence "a wise man exists" has the same effect as joining "some man" to "wise" using the copula. So, the copula has the same effect as "exists". Brentano argued that every categorical proposition can be translated into an existential one without change in meaning and that the "exists" and "does not exist" of the existential proposition take the place of the copula. He showed this by the following examples:

- The categorical proposition "Some man is sick" has the same meaning as the existential proposition "A sick man exists" or "There is a sick man."
- The categorical proposition "No stone is living" has the same meaning as the existential proposition "A living stone does not exist" or "there is no living stone".
- The categorical proposition "All men are mortal" has the same meaning as the existential proposition "An immortal man does not exist" or "there is no immortal man".
- The categorical proposition "Some man is not learned" has the same meaning as the existential proposition "A non-learned man exists" or "there is a non-learned man".

Frege developed a similar view (though later) in his great work [The Foundations of Arithmetic](#), as did [Charles Sanders Peirce](#) (but Peirce held that [the possible and the real are not limited to the actual, individually existent](#)). The Frege-Brentano view is the basis of the dominant position in [modern Anglo-American philosophy](#): that existence is asserted by the [existential quantifier](#) (as expressed by [Quine's](#) slogan "To be is to be the value of a variable." — *On What There Is*, 1948).^[12]

Yorum

Öngörülür Doğal yapı, bizim içinde olduğumuz ve kabul etme veya etmeme sorgusu içinde olmadığımız bir yapıdır.

Akıllı adam bir cümle değil, bu kişi akıllıdır bir cümle yapısındadır. Bir kişi olması varlık tanımlarken, akıllı olması o varlığın sıfatı olmaktadır. İki anlam yüklenmektedir. Kategorik önermelere örnek olarak:

- “*Bir birey hasta, hasta insan, hasta adam var*” yaklaşımı aynı varoluşu belirtmektedir.
- “*Hiçbir taş canlı değildir, canlı taş var olamaz, canlı taş yoktur*” benzer vurgu ile varlık vardır ama bunlarda canlılık kavramı yoktur. Varlık ve yokluk tanımlanmaktadır.
- Varoluş ile kategorik ifade aynı boyutta toplanabilir. “*Tüm insanlar ölümcüldür, ölümsüz insan oluşamaz, insanlarda ölümsüzlük olmaz*” yaklaşımında da oluşum, varlığın bazı özelliklerinin oluşamayacağı, varlığın imkansızlığı belirtilmektedir. Yukarıdaki yoktur, aşağıdaki vurguda yaşam var ama bu belirli süreç içindedir, var oluş bir zaman sürecindedir kavramı işlenmektedir.
- “*Bu birey eğitilemez, eğitimsiz birey ve bu birey eğitimsizdir*” yaklaşımı bir durumun vurgulanmasıdır. Oluşamaz, süreç içinde varlık yanında olasılık var ama bireyde yok, oluşamaz anlamı yüklenmektedir. Burada varoluş bir uğraşı ve beceri kazanma ile alakalı, yapılmamışsa edinilmemiş anlamındadır. Şartlı varoluş kavramı söz edilmektedir.

Burada belirtilen varlığın, bireyin doğumu ile fiziksel varlığının ötesinde, bazı hususların olmadığı, oluşamayacağı veya kazanılmadığından varlık değil, yokluk kavramı, bu şekilde bir ikilem bağı belirtilmektedir.

Semantics

In [mathematical logic](#), there are two quantifiers, "some" and "all", though as [Brentano](#) (1838–1917) pointed out, we can make do with just one quantifier and negation. The first of these quantifiers, "some", is also expressed as "there exists". Thus, in the sentence "There exists a man", the term "man" is asserted to be part of existence. But we can also assert, "There exists a triangle." Is a "triangle" — an abstract idea — part of existence in the same way that a "man" — a physical body — is part of existence? Do abstractions such as goodness, blindness, and virtue exist in the same sense that chairs, tables, and houses exist? What [categories](#), or kinds of thing, can be the subject or the predicate of a proposition?

Worse, does "existence" exist?^[13]

In some statements, existence is implied without being mentioned. The statement "A bridge crosses the Thames at Hammersmith" cannot just be about a bridge, the Thames, and Hammersmith. It must be about "existence" as well. On the other hand, the statement "A bridge crosses the Styx at Limbo" has the same form, but while in the first case we understand a real bridge in the real world made of stone or brick, what "existence" would mean in the second case is less clear.

The [nominalist](#) approach is to argue that certain noun phrases can be "eliminated" by rewriting a sentence in a form that has the same meaning but does not contain the noun phrase. Thus [Ockham](#) argued that "Socrates has wisdom", which apparently asserts the existence of a reference for "wisdom", can be rewritten as "Socrates is wise", which contains only the referring phrase "Socrates".^[14] This method became widely accepted in the twentieth century by the [analytic school](#) of philosophy.

However, this argument may be inverted by [realists](#) in arguing that since the sentence "Socrates is wise" can be rewritten as "Socrates has wisdom", this proves the existence of a hidden referent for "wise".

A further problem is that human beings seem to process information about [fictional characters](#) in much the same way that they process information about real people. For example, in the [2008 United States presidential election](#), a politician and actor named [Fred Thompson](#) ran for the [Republican Party](#) nomination. In polls, potential voters identified Fred Thompson as a "law and order"

candidate. Thompson plays a fictional character on the television series [Law and Order](#). The people who make the comment are aware that *Law and Order* is fiction, but at some level, they may process fiction as if it were fact, a process included in what is called the Paradox of Fiction.^[dubious – discuss]^[15] Another example of this is the common experience of actresses who play the villain in a soap opera being accosted in public as if they are to blame for the actions of the characters they play.

A scientist might make a clear distinction between objects that exist and assert that all objects that exist are made up of either matter or energy. But in the layperson's [worldview](#), existence includes real, fictional, and even contradictory objects. Thus if we reason from the statement "[Pegasus](#) flies" to the statement "Pegasus exists", we are not asserting that Pegasus is made up of atoms, but rather that Pegasus exists in the worldview of classical myth. When a mathematician reasons from the statement "ABC is a triangle" to the statement "triangles exist", she is not asserting that triangles are made up of atoms but rather that triangles exist within a particular [mathematical model](#).

Yorum

Matematiksel mantıkta, iki boyut düşünülebilir. 1) üçgen bir soyut olandır, 2) insan ise somut boyuttadır. İyilik, güzellik masa, sandalye gibi somut kavramlar mıdır? Bu açıdan matematik soyut ise de işlemde somutlaşmakta, iki, elma ile iki elma sözünde somut kavram olmaktadır.

“Porsuk nehri üzerinde olan bir köprü olmak isterim” denilince, belirli bir köprü olmaya bilir, sadece soyut kavramdır. Ancak *“Doğa Parkındaki köprüden geçtim”* denilince somut anlam taşımaktadır.

Kâğıt paralarda değer üstünde yazılandır (nominal değer), kıymeti yine soyuttur. Akıllı tanımları da akıl tanımınızda yatmaktadır. Bilgisayar gibi bilgi yüklü olan mı, oluşan ortama göre yolunu bulabilen mi akıllıdır?

Bazı durumlarda, seçimlerde bazı kişilere oy atılmaktadır, bunlar seçmen sıfatı olmayanlar veya kitaplarda olan, gerçek olmayan kişilerin adı olabilmektedir. Yunus Emre diye yazan kişi, bu bireyin varlığı konusunda çeşitli yaklaşımların olduğunu bile bilmeyebilir.

Masalarda olan kişiler veya Kırmızı Başlıklı Kız tanımında olduğu gibi, bu bir eser olup, gerçeklik ile bağlantısı yoktur, ancak kimse varoluşunu değil, verilmek istenen algıyı irdeler. Üçgen tanımında da var olan bir model, çizim olup, sanalı somut olması ile fiziksel varlığa dönüşebilir.

Sonuç: Varlık bir kavram olması, fiziksel, atomlardan oluşması yanında, fikir, hayal veya sadece nominal algı ile yaratılan olabilmektedir. Yok denilmesi de bir bakıma varlıktır. Sıfır bir yokluk iken, başına gelen ile anlamlı olmaktadır. Zemin kat, “0” olarak düğmeye basmakta olsak bile, bunun yokluk değil, katı olmayan, kısaca zemine inmek olduğunu biliriz. Varlık veya yokluk bir algıda bütünleşmektedir.

Modern approaches

According to [Bertrand Russell's Theory of Descriptions](#), the negation operator in a singular sentence can take either wide or narrow scope: we distinguish between "some S is not P" (where negation takes "narrow scope") and "it is not the case that 'some S is P'" (where negation takes "wide scope"). The problem with this view is that there appears to be no such scope distinction in the case of proper names. The sentences "Socrates is not bald" and "it is not the case that Socrates is bald" both appear to have the same meaning, and they both appear to assert or presuppose the existence of someone (Socrates) who is not bald, so that negation takes a narrow scope. However, Russell's theory analyses proper names into a logical structure which makes sense of this problem. According to Russell, Socrates can be analyzed into the form 'The Philosopher of Greece.' In the wide scope, this would then read: It is not the case that there existed a philosopher of Greece who was bald. In the narrow scope, it would read the Philosopher of Greece was not bald.

According to the [direct-reference](#) view, an early version of which was originally proposed by [Bertrand Russell](#), and perhaps earlier by [Gottlob Frege](#), a proper name strictly has no meaning when there is no object to which it refers. This view relies on the argument that the semantic function of a proper name is to tell us *which* object bears the name, and thus to identify some object. But no object can be identified if none exists. Thus, a proper name must have a bearer if it is to be meaningful.

Yorum

Bazı insanların lakabı vardır, adı değil, lakabı ile anılırlar, gerçekte nüfus cüzdanı farklı isim üzerinedir. Varlık adı değil, lakabı üzerinden tanımlanır.

Bir felsefe uzmanına kel olduğunu söylerseniz, felsefesi ile alakası olmadığı için, belirtilen temelde yok hükmündedir.

Tanımladığınız kişilik boyutu anlamını yapılan işe göre oluşturmaktadır ki varlığı bunun üzerindedir.

Existence in the wide and narrow senses According to the "two sense" view of existence, which derives from [Alexius Meinong](#), existential statements fall into two classes.

1. Those asserting existence in a *wide* sense. These are typical of the form "N is P" for singular N, or "some S is P".
2. Those asserting existence in a *narrow* sense. These are typical of the form "N exists" or "Ss exist".

The problem is then evaded as follows. "Pegasus flies" implies existence in the wide sense, for it implies that *something* flies. But it does not imply existence in the narrow sense, for we deny existence in this sense by saying that Pegasus does not exist. In effect, the world of all things divides, on this view, into those (like [Socrates](#), the planet [Venus](#), and New York City) that have existed in the narrow sense, and those (like [Sherlock Holmes](#), the goddess [Venus](#), and [Minas Tirith](#)) that do not. However, common sense suggests the non-existence of such things as [fictional characters](#) or places.

Yorum

Dar anlamda; somut olmayan, soyut kahramanlar hayali karakterler olup, var olmamışlardır. Pegasus atının uçması, geniş anlamda vardır ve beklenir. Bu açıdan anlamlar somut ve soyut olarak farklı varlık kavramlarını taşımaktadırlar.

European views Influenced by the views of Brentano's pupil [Alexius Meinong](#), and by [Edmund Husserl](#), Germanophone and Francophone philosophy took a different direction regarding the question of existence.

Anti-realist arguments [Anti-realism](#) is the view of idealists who are skeptics about the physical world, maintaining either: (1) that nothing exists outside the [mind](#), or (2) that we would have no access to a mind-independent reality even if it may exist. Realists, in contrast, hold that perceptions or [sense data](#) are caused by mind-independent objects. An "anti-realist" who denies that other minds exist (i. e., a [solipsist](#)) is different from an "anti-realist" who claims that there is no fact of the matter as to whether or not there are unobservable other minds (i. e., a logical [behaviorist](#)).

Yorum

Anti-gerçekçilik yaklaşımında; 1) akıl dışında hiçbir şey oluşmaz, 2) duygu ise akıl dışı bir boyut olması ile, diğer akılların onları kabul etmemesi de olanaklıdır. Mantık yürütmelerde de ortada var olan ile varılan sonuç ise soyut olabilmektedir.

Dharmic "middle way" view

The Indian philosopher [Naagarjuna](#) (c. 150–250 CE) largely advanced existence concepts and founded the [Madhyamaka](#) school of [Mahāyāna](#) Buddhism.

In Eastern philosophy, [Anicca](#) (Sanskrit *anitya*) or "[impermanence](#)" describes existence. It refers to the fact that all conditioned things ([sankhara](#)) are in a constant state of flux. In reality there is no thing that ultimately ceases to exist; only the appearance of a thing ceases as it changes from one form to another. Imagine a leaf that falls to the ground and decomposes. While the appearance and relative existence of the leaf ceases, the components that formed the leaf become particulate material that goes on to form new plants. Buddhism teaches a middle way, avoiding the extreme views of [eternalism](#) and [nihilism](#).^[6] The middle way recognizes there are vast differences between the way things are perceived to exist and the way things really exist. The differences are reconciled in the concept of [Shunyata](#) by addressing the existing object's served purpose for the subject's identity in being. What exists is in non-existence, because the subject changes.

[Trailokya](#) elaborates on three kinds of existence, those of desire, form, and formlessness in which there are karmic rebirths. Taken further to the [Trikaya](#) doctrine, it describes how the Buddha exists. In this philosophy, it is accepted that Buddha exists in more than one absolute way.

Yorum

Buda'nın varlığı, somut olmanın ötesinde, fikirselsel ve soyut olabilmektedir. Bir yaprak var ve yeşil iken, daha sonra kırmızı olup, düşmekte, çürüyerek atomlara ayrılmaktadır. Bu açıdan varlık zaman içinde farklı olabilmekte ve yok olabilmektedir.

Genel Yorum: Varlık kavramı, eğer siz bir şeye yoktur demekteyseniz, yokluk ta bir var oluş kavramındadır. Tanrı yoktur dediğinizde, Yaratılanlar olduğuna göre, tanımda ayrılmış olmaktadır. "0" kat yoktur, ama zemin kat anlamında kullanılmaktadır. Kanımca ne şekilde olursa olsun, var veya yok tanımlarda bir varoluşu belirtmektedir. Yoklukta bir varlığın olmaması, karşıtı olarak vardır. Tanrı yoktur, ama yaratılanlar vardır demek, yine bir oluşumu tanımlamaktadır. Kısaca yokluk birçok noktada, yok oluşunun açıklanması ile varlığı ispat

edilmiş olmaktadır. Gerek fiziksel, atomlardan gerek hayali gerek matematik, sanal, fikirselsel veya ne olursa olsun, hakkında konuşulan şey, yok denilen şeyde vardır.

3) Cogito ergo sum (Düşünüyorum, öyleyse varım)

From Wikipedia, the free encyclopedia

Cogito, ergo sum^[a] is a [Latin philosophical proposition](#) by [René Descartes](#) usually translated into English as "**I think, therefore I am**".^[b] The phrase originally appeared in [French](#) as **je pense, donc je suis** in his [Discourse on the Method](#), so as to reach a wider audience than Latin would have allowed.^[c] It appeared in Latin in his later [Principles of Philosophy](#). As Descartes explained, "we cannot doubt of our existence while we doubt...." A fuller version, articulated by [Antoine Léonard Thomas](#), aptly captures Descartes's intent: *dubito, ergo cogito, ergo sum* ("I doubt, therefore I think, therefore I am").^{[c][d]} The concept is also sometimes known as **the cogito**.^[2]

This proposition became a fundamental element of [Western philosophy](#), as it purported to form a secure [foundation for knowledge](#) in the face of [radical doubt](#). While other knowledge could be a figment of imagination, deception, or mistake, Descartes asserted that the very act of doubting one's own existence served—at minimum—as proof of the reality of one's own mind; there must be a [thinking entity](#)—in this case the [self](#)—for there to be a thought.

Yorum

“Düşünüyorum, öyleyse varım”, sözü felsefe oluşumunu sağlayan bir olgudur. İnsanı, insan yapanın ve diğer fertlerden ayıran, özel ve özgün kılan şey fikirleri olmaktadır. Aynı düşünce içinde olsa bile, yorumlarda bireyler ayrılabilir.

Varlığın ispatı, bireyin var olması, ancak fikirleri ile oluşmaktadır. Söylenmeyenlerden bir algı ve yorum yapmak olası değildir. Yaratan varlığı da yerçekimi ve doğanın boyutu ile algılanması belirgindir. Kalıp ve belirli yargı ise ancak kültürel yapıdan olmakta, belirli sınırlamalar getirmektedir. Burada Tanrı kavramını ret etmeden İslam inancına girilmeyeceği Kuran belirtisidir. İnsanların aldığı diploma, belirli bilgi düzeyi değil, belirli bir fikir söylemesini gerekli kılar. Bir bilim adamı, eğer yaklaşımlarını rüya veya fantezi üzerine yapılandırıyorsa, bilim adamı sıfatı tartışmalı olur. Buna karşın, belirli bir hayal üzerine olmaz ise de bilimsel gelişme oluşamaz. Newton, eğer başına düşen elmayı, bir Tanrısal ve bir şans olarak düşünse idi, yerçekimi aklına gelmezdi. Ne, neden, niçin, nasıl ve nerede ile kim sorgularını sormadan peşin kalıp içinde olmak ile bilim boyutu oluşamaz.

Eğer ilk denemelerde, kutsal dolabın altına terli gömlek ile bir miktar buğday koyduğunuzda, fare oluştuğunu görüyorsanız, bunu bilim deneyi olarak sunmanız ve kutsallık vermeniz anlamsızdır. Eğer kafes içinde olurlarsa fare oluşmamaktadır. Bilimde birçok algı gerçek ile karıştırılmamalıdır. Bilim bir silah ise, bunu anlama ve kavrama yönünde kullanmalı, bir nevi savunma, farkındalık olmalıdır.

Ahlak kavramı da benzerdir. Her kültür, her insan bu kalıbı ele alarak, bunu ahlak tanımlaması ile yüceltmekte ve zorlayıcı unsur, bir nevi silah olarak kullanmaktadır. Etik, ahlak felsefesi anlamında olup, öncelikle ilkeler saptanmalı ama uygulama ve karar bireye özgü olmalı, metot zarar dokunmaması ile faydalı, yararlı ve bilgilendirdikten sonra bireyin rızasına göre olmasıdır. Kalıp olunca bilim ile ahlak ters düşmektedir. Bir açıdan ahlak kavramı bir soyut veya kalıp olursa somut kavram olarak tanımlanır ama bunun uygulamasına göre yorum yapılır. Soyut varlık, somut olursa anlamlanır. Mahkemeler yazılı yasal boyut ile oluşan durum ve eylemi irdelerler ve bu tanımlamalara göre belirtirler. Yorum, kıyas ve örf, adet, gelenek ceza yaklaşımında olamaz, kesin, yazılı olduğu şekilde olmalı, düşünmeye dayalı olmaz, tartışma olmamalı, kanıta dayalı olmalı ve buna göre karar verilmelidir. Sadece Medeni Kanun çerçevesinde olabilir.

In Descartes's writings

Descartes first wrote the phrase in French in his 1637 [Discourse on the Method](#). He referred to it in Latin without explicitly stating the familiar form of the phrase in his 1641 [Meditations on First Philosophy](#). The earliest written record of the phrase in Latin is in

his 1644 [Principles of Philosophy](#), where, in a margin note (see below), he provides a clear explanation of his intent: "[W]e cannot doubt of our existence while we doubt". Fuller forms of the phrase are attributable to other authors.

Yorum

Fransa, felsefe konusunda ilerlemesi, “ihtilalin 3 ögesi; bağımsızlık, eşitlik ve kardeşlik” simgesi ile oluşmuştur. Avrupa Orta Çağ boyutunda iken, Doğu yazarları, tüm felsefe boyutlarını incelemiş, irdelemiş ve yazılı yorumlar ile süslemiştir. Ancak, daha sonra, bazı kalıplar ile bu söylenenler yasak kapsamına alınmıştır. Kevser şurubu anlamı; maddi, manevi, akademik ve amir olarak zarardan arınmışlık ve iyilik, güzellik olmak için bir soyut anlam iken, şurup/siroop kelimesi, şarap olarak yorumlanmış ve yasak kavramında sarhoşların okuyacağı metinler olarak görülmüştür. Kuran boyutunda “Hamara/humur; akli örtün” olarak geçen anlam, olmayan anlamlara, şarap veya benzeri uyuşturucu gibi yorumlanmıştır. İknâ bile akli örtmesi ile kabul edilemez, rıza şartı olması gerekirken, inanç emir ve kalıplara uyma ve düşünmeme boyutu ile yazılanın tam tersleri söylenen unsurlar olmuştur. İlerleme kalıpta olamaz, kalıba uymak gereklidir, gelişim ve değişime kapalı olmalıdır.

Bu açıdan, tereddüt duymak bile, varoluşun bir simgesidir. Eiffel kulesini görmek onun varlığı olamaz, belirli algılar, görme ve dokunmayı gerekli kılmaz. Rüya ve fanteziler de dokunulamayanlardır ama onların varlığı, sadece düşünsel olup, gerçekte bağlantı kurulmamalıdır. Rüyada gördüğün senin “id, benlik, arzu ve isteklerin” olup, bu sana yol gösterici değil, iç dünyanın gerçeği ile düşünce boyutuna getirilmesi gerektir. Varlığı sanaldır, gerçek değildir. Aynı şekilde kötülük düşünme ile yapmak farklıdır. Şeytan bizi güden değil, sadece aklımıza gelen veya dilimize gelen bir boyut olabilir. Eylem ve aksiyon olmadıkça bir anlamı olamaz.

Bilgisayarın tuşlarına dokunma bir varlık işaretidir. Bir formu doldurma bile olsa, eğer yorum, kişilik varsa o artık bireye özgü ve ona aittir. Bir kurşun kalemi ele alıp bir çizgi çizme yine sizin sanatınızı ortaya koymaktadır. Picasso son aşamasında resimleri çizgiye yönelimdedir. Bir arkadaşın söylediği gibi, tuşlara dokunmakla “insan yaşadığını hissetmektedir”.

Discourse on the Method

The phrase first appeared (in French) in Descartes's 1637 [Discourse on the Method](#) in the first paragraph of its fourth part: (French:) ...

(English:) Accordingly, seeing that our senses sometimes deceive us, I was willing to suppose that there existed nothing really such as they presented to us; And because some men err in reasoning, and fall into Paralogisms, even on the simplest matters of Geometry, I, convinced that I was as open to error as any other, rejected as false all the reasonings I had hitherto taken for Demonstrations; And finally, when I considered that the very same thoughts (presentations) which we experience when awake may also be experienced when we are asleep, while there is at that time not one of them true, I supposed that all the objects (presentations) that had ever entered into my mind when awake, had in them no more truth than the illusions of my dreams. But immediately upon this I observed that, whilst I thus wished to think that all was false, it was absolutely necessary that I, who thus thought, should be something; And as I observed that this truth, **I think, therefore I am**,^[6] was so certain and of such evidence that no ground of doubt, however extravagant, could be alleged by the Sceptics capable of shaking it, I concluded that I might, without scruple, accept it as the [first principle](#) of the philosophy of which I was in search.^{[6][7]}

Yorum

Bir yaklaşımda sizin metodunuz veya bakış açınız önemli olabilir. Somut bir yağmur altında ıslandınız, yağmura kızabilir veya şemsiye almadığınız için kendinize kızabilirsiniz. Kuraklığın sonlanması, ekinlerin rahmete kavuşması algısı ile sevinçten, yağmurda dans edebilirsiniz, ıslanmak isteyebilirsiniz. Sizin bakışınız, araştırmanız, farkındalığınıza göre varlık değişmektedir. Eğer bir deli gibi, yağmurda gereksiz ıslanırsanız, bunun akıl ve mantık ile bağlantısı olmayacaktır ki size olumsuz yorum ile dönecektir. Bu nedenle yağmurda olan kişi hakkında yorum yapabilmek için amacı, güdüsü ve izlemi sorgulanmalıdır. Tüm ilaçlar zehirdir, bunun faydalı boyuta gelebilmesi için, farmakoloji bilimi temelinde, bireyden alınan cevap ve izlem öne çıkmaktadır. İlk temel prensip, zarar dokunmama olmalıdır.

Bir yerde çay içerken, çayı içip gidebilir ve bir etki bırakmayabilirsiniz. Ancak kavga çıkarır ve sorun yaratırsanız, siz anılırsınız ama anılma iyi yöntemle olmaz. Burada sevgi, teşekkür ve bir nezaket bırakırsanız, akılda ve gönülde kalırsınız. İlk prensip, düşünürsem varım, seversem, sevgimi gösterirsem o zaman varım demektir.

Meditations on First Philosophy

In 1641, Descartes published (in Latin) [Meditations on first philosophy](#) in which he referred to the proposition, though not explicitly as "cogito, ergo sum" in Meditation II:

(Latin:) ...

(English:) this proposition: **I am thinking, therefore I am/exist**,^[6] whenever it is uttered from me, or conceived by the mind, necessarily is true.^[6]

Yorum

Somut ve doğru olması ile ilk felsefesi oluşabilir. Güler yüz, teşekkür etmek bir somut yapı iken, küfretmek ve hakaret etmekte bir somut yapıdır; biri olumlu, diğeri olumsuzdur. Felsefenin ilk basamağı sorgulamadır. Varlık sorgulama, ben doğru veya yanlışta mıyım demeli, doğru nedir, yanlış nedir, tanımını yapılması gerekir. Varlık kopya değil, yorum ve sorgulama ile olmaktadır. Sanat eseri, aynısının kopyası ile olamaz, sanat mutlaka bir katkı olmasını gerekli kılar. Bir sanatçı için aşması, daha ileri götürmesi gereken, kısaca rakibi kendisi olmalıdır.

Principles of Philosophy

In 1644, Descartes published (in Latin) his [Principles of Philosophy](#) where the phrase "ego cogito, ergo sum" appears in Part 1, article 7:

(Latin:) ...

(English:) While we thus reject all of which we can entertain the smallest doubt, and even imagine that it is false, we easily indeed suppose that there is neither God, nor sky, nor bodies, and that we ourselves even have neither hands nor feet, nor, finally, a body; but we cannot in the same way suppose that we are not while we doubt of the truth of these things; for there is a repugnance in conceiving that what thinks does not exist at the very time when it thinks. Accordingly, the knowledge,^[6] **I think, therefore I am**,^[6] is the first and most certain that occurs to one who philosophizes orderly.^[6]

Descartes's [margin note](#) for the above paragraph is:

(Latin:) ...

(English:) That we cannot doubt of our existence while we doubt, and that this is the first knowledge we acquire when we philosophize in order.^[6]

Yorum

Felsefenin ilk prensibi olarak, varlığımızdan şüphe duymasak ta, kendimizden varlığımızdan şüphe duymak, sorgular sormak; ne, nedir, niçin, nasıl, neden ve kim gibi soruları sormak bir felsefe boyutunu oluşturmak olmaktadır. Peşin kabul yerine, yorum ve düşünce ile kendi benliğinizi ortaya koyabileceksiniz.

The Search for Truth

Descartes, in a lesser-known posthumously published work dated as written ca. 1647^[12] and titled *La Recherche de la Vérité par La Lumière Naturelle* (*The Search for Truth by Natural Light*),^{[13][6]} wrote:

(Latin:) ...

(English:) ... [I feel that] it is necessary to know what doubt is, and what thought is, [what existence is], before we can be fully persuaded of this reasoning — **I doubt, therefore I am** — or what is the same — **I think, therefore I am**.^[6]

Yorum

Ben düşünüyorum, öyleyse varım ile şüphem var, öyleyse varım aynı varımdadır, aynı sonuca ulaştırmaktadır. Şüphe felsefenin temelidir, varlığın temeli olmalıdır.

Bir tarihi gezide, bir testinin tutacak kısmının bir parçası masanın üstünde duruyor ve inceleme konusu idi. Bana sordular, benim algımı istediler. Ben baktım ve testinin toprak orijinli olsa da içinde kapsadığı yapı nedeniyle, alüvyondan değil, farklı yapıdan olduğu. Yapısında lav, Kula Bölgesindeki toprağa, kısaca kül artığı olması ile ilgimi çekmişti. Arkeologlar, onun Edna Yanardağı külünden yapıldığını ve Pamukkale'ye gelmesinin, aradaki ticaret ağını göstermesi açısından önemini belirttiler. Kısaca elinizdeki bir veriyi, eğer siz görebilirsenez, değeri,

doğruyu bulabilir ve ayrıcalık oluşturabilirsiniz Bilginin uygulamaya girmesi, eğitilmemiş ile eğitilmişin farkı ile doğru, daha doğruyu ortaya konulabileceği algılanmalıdır.

Other forms

The proposition is sometimes given as dubito, ergo cogito, ergo sum. This fuller form was penned by the eloquent French literary critic, Antoine Léonard Thomas, in an award-winning 1765 essay in praise of Descartes, where it appeared as "Puisque je doute, je pense; puisque je pense, j'existe." In English, this is "Since I doubt, I think; since I think, I exist"; with rearrangement and compaction, "I doubt, therefore I think, therefore I am", or in Latin, "dubito, ergo cogito, ergo sum".^[24]

A further expansion, dubito, ergo cogito, ergo sum—res cogitans ("...—a thinking thing") extends the cogito with Descartes's statement in the subsequent Meditation, "Ego sum res cogitans, id est dubitans, affirmans, negans, pauca intelligens, multa ignorans, volens, nolens, imaginans etiam et sentiens ...", or, in English, "I am a thinking (conscious) thing, that is, a being who doubts, affirms, denies, knows a few objects, and is ignorant of many ...".^[25] This has been referred to as "the expanded cogito".^{[21][25]}

Yorum

Şüphem vardı ve bu nedenle düşündüm, bu nedenle ben varım. Yaratanı algılamak için, öncelikle kalıp olan Tanrı kavramı ret edilmeli ve benlik/yaratılan ile Yaratan bütünleştirilmelidir. İzleyen, denetleyen yapı bireyden ayrılmalı, ondan kopmalı ve objektif olmalıdır demeniz ile, anlamı bireyden uzaklaşmalıdır. Tanrı bu anlamdadır, Yaratan ise sizinle bütünleşmiştir. Yerçekimi sizi ayrı tutamaz, tümü sizinle birliktedir. Tanrı, melek, şeytan diğer formlarda iken, Yaratan, sizin benliğiniz/fikirleriniz ve kendi sorumluluğunuz sizden ayrı düşünülemez.

Translation

Neither je pense nor cogito indicate whether the verb form corresponds to the English [simple present](#) or [progressive aspect](#).^{[24][25]} Translation needs a larger context to determine [aspect](#).^[25]

Following John Lyons (1982),^[26] Vladimir Žegarac notes, "The temptation to use the simple present is said to arise from the lack of progressive forms in Latin and French, and from a misinterpretation of the meaning of cogito as habitual or generic."^[27] (Cf. [gnomic aspect](#).) Ann Banfield writes (also following Lyons), "In order for the statement on which Descartes's argument depends to represent certain knowledge, ... its tense must be a true present—in English, a progressive, ... not as 'I think' but as 'I am thinking, in conformity with the general translation of the Latin or French present tense in such nongeneric, nonstative contexts."^[28] Or in the words of Simon Blackburn, "Descartes's premise is not 'I think' in the sense of 'I ski', which can be true even if you are not at the moment skiing. It is supposed to be parallel to 'I am skiing'.^[29]

Fumitaka Suzuki (2012) writes "Taking consideration of Cartesian theory of continuous creation, which theory was developed especially in the Meditations and in the Principles, we would assure that 'I am thinking, therefore I am/exist' is the most appropriate English translation of 'ego cogito, ergo sum'.^[30]

The similar "I am thinking, therefore I exist" appears in the CSMK^[24] translation of Descartes's correspondence in French ("je pense, donc je suis") to colleagues at [CSMK III 247](#).

The earliest known translation as "I am thinking, therefore I am" is from 1872 by [Charles Porterfield Krauth](#).^{[31][32]}

Yorum

Tercüme önce anlamı kapsamalıdır. Yazıdan metinden daha geniş olması beklenir. Abd kelimesi, ibadet anlamında olanın temel köküdür. Abd eski İbranice, çalışarak değer üretmektir, ibadet de emek demektir. Kalıp olarak yapılanlar, özellikle bir menfaat için yapılanların (Cennet talebi ile) bir anlamı olmayacağı vurgusu vardır.

Basit varlık kavramı, eğer insan ve düşünce boyutunda ise ayrışmaktadır. Masa tanımı belli iken, metal, tahta özelliği yanında şekil olarak çok farklıdır. Detaylandırma bireyi de tanımlayıcı olur. Mehmet adı çok sık olması bireyi tanımlamıyor, özellikleri, özel ve özgün yapan onun farklılığıdır, iki gözünün özelliği, bir burnu olmasının yapısı değildir.

Hukuk bizim için anlamı haklar olup, birey hakkı/kul hakkı esastır. Justice ise just'ın dediği, kısaca toplumun dediğidir. Bunu saptayan da jüri olmaktadır. Kısaca kavram, anlam ve işlev çok farklıdır. Varlık kavramı ve yazılışında da ayrıcalık vardır. "Düşünmekteyim, öyleyse olmuşum" yapısı ile "Düşünmekteyim, öyleyse ben varım" farklı tanımlamalar içindedir. Oluşmak bir fiziksel yapılanma ise de varlık bir insanlık, bir soyut kavram, benlik olmaktadır.

Interpretation

As put compactly by Prof. Krauth (1872), "That cannot doubt which does not think, and that cannot think which does not exist. I doubt, I think, I exist."^[31]

The phrase cogito, ergo sum is not used in Descartes's [Meditations on First Philosophy](#) but the term "the cogito" is used to refer to an argument from it. In the Meditations, Descartes phrases the conclusion of the argument as "that the proposition, I am, I exist, is [necessarily true](#) whenever it is put forward by me or conceived in my mind." (Meditation II)

At the beginning of the second meditation, having reached what he considers to be the ultimate level of doubt—his argument from the existence of a deceiving god—Descartes examines his beliefs to see if any have survived the doubt. In his belief in his own existence, he finds that it is impossible to doubt that he exists. Even if there were a deceiving god (or an [evil demon](#)), one's belief in their own existence would be secure, for there is no way one could be deceived unless one existed in order to be deceived.

But I have convinced myself that there is absolutely nothing in the world, no sky, no earth, no minds, no bodies. Does it now follow that I, too, do not exist? No. If I convinced myself of something [or thought anything at all], then I certainly existed. But there is a deceiver of supreme power and cunning who deliberately and constantly deceives me. In that case, I, too, undoubtedly exist, if he deceives me; and let him deceive me as much as he can, he will never bring it about that I am nothing, so long as I think that I am something. So, after considering everything very thoroughly, I must finally conclude that the proposition, I am, I exist, is necessarily true whenever it is put forward by me or conceived in my mind. (AT VII 25; CSM II 16–17^u)

There are three important notes to keep in mind here. First, he claims only the certainty of his own existence from the first-person point of view — he has not proved the existence of other minds at this point. This is something that has to be thought through by each of us for ourselves, as we follow the course of the meditations. Second, he does not say that his existence is necessary; he says that if he thinks, then necessarily he exists (see the [instantiation principle](#)). Third, this proposition "I am, I exist" is held true not based on a deduction (as mentioned above) or on empirical induction but on the clarity and self-evidence of the proposition. Descartes does not use this first certainty, the cogito, as a foundation upon which to build further knowledge; rather, it is the firm ground upon which he can stand as he works to discover further truths³³ As he puts it:

Archimedes used to demand just one firm and immovable point in order to shift the entire earth; so I too can hope for great things if I manage to find just one thing, however slight, that is certain and unshakable. (AT VII 24; CSM II 16)^u

According to many Descartes specialists, including [Étienne Gilson](#), the goal of Descartes in establishing this first truth is to demonstrate the capacity of his criterion — the immediate clarity and distinctiveness of self-evident propositions — to establish true and justified propositions despite having adopted a method of generalized doubt. As a consequence of this demonstration, Descartes considers science and mathematics to be justified to the extent that their proposals are established on a similarly immediate clarity, distinctiveness, and self-evidence that presents itself to the mind. The originality of Descartes's thinking, therefore, is not so much in expressing the cogito — a feat accomplished by other predecessors, as we shall see — but on using the cogito as demonstrating the most fundamental epistemological principle, that science and mathematics are justified by relying on clarity, distinctiveness, and self-evidence. [Baruch Spinoza](#) in "[Principia philosophiae cartesianae](#)" at its Prolegomenon identified "cogito ergo sum" the "ego sum cogitans" (I am a thinking being) as the thinking [substance](#) with his [ontological](#) interpretation. It can also be considered that Cogito ergo sum is needed before any living being can go further in life".^[34][citation needed](#)

Yorum

Hristiyan inanışında farklı yorumlar olmakta, Roman Katolikler, Papa sözü ne derse ona göre yaklaşım yapmaları esastır. İslam inanışında da geleneklere, kalıba dayanan/Arap yapısı, Yahudi inanışına daha yakın ile Hoca, amire uymak/İran yapısı, Katolik yapısına daha uygun yaklaşım görülmektedir. İslam yaklaşımı farklı olsa da kültürlere ve zaman içinde, tarikatlar ile bölünerek benzer yapıya dönüştürülmüş, Kuran temelinden ayrıştığı görülmüştür. Bu metinlerde din ve inanışların Hristiyan yapısında olduğu anlaşılmaktadır. Tanrı, insandan ayrı bir kavramdır. Allah bir zatı yoktur, bir sıfat olarak tanımlanmalı, bir obje olarak görülmemelidir. Kuran'da biz diye hitap etmesi de benlik kavramı katılmaması içindir. Bir toplantıda alınan kararda, benlik yok, toplum olarak bir konsey kararı vardır. Objeler olsa insan Yaratamı dışarı çıkarmakta, ondan ayrışmaktadır.

Eğer gözümü kapatırsam, ortada hava, bina, hiçbir boyut kalmaz. Benim varlığım da yok olur. Cee-ee oyununda bebekler gözü kapatılınca veya örtü ile örtülünce yok olduğunu sanır ve tekrar görünce çok sevinir. Uzun süre örtülürse, ağlamaya başlar. Bunun gibi varlık kavramı, eğer siz bilmez, algılamaz ve farkına varmazsanız ortada olamaz. Hiçbir doğuştan köle, hür, bağımsız ve esaretten çıkmak istemez. Kendini çıplak hisseder. Bu açıdan, eğer birey varlığı inkâr ederse, varlık kavramı oluşamaz. Sıcak ülkelerde yaşayanlar, nehirlerin buz ile donarak, sert oluşacağı ve üstünde yürüneceğini algılamazlar. Kar onlar için çok enteresan ve bilinmezdir. Zamanımızda ise internet ve TV ile artık gizli yapı ortadan kalkmış denilebilir. Anomalili bebeği ilk gören kişi, hilkat garibesi, uzaydan gelen, insan olmayan gibi tanımlamalar yapabilirler ama sağlık personelinin yapması kabul edilemezdir. Tatlı yememiş olan, acı biber tatmamış olan kişiye anlatabilmek, varlığını tanımlamak çok zordur. Sevgi

yoksunluğu çeken bir çocuğun, sevgi gösterildiğinde korkup kaçması, güvenmemesi de bir olgudur.

Arşimet, suyun çekim gücünü ortaya konuluncaya kadar, suyun çekim gücü var ve bu kayıklarda kullanılmasına karşın, bilinç boyutunda değildi.

İnsan ben düşünen varlığını demek ile kendini diğer canlılardan ayırmak istemektedirler. Hayvanlarda da belirli bir düşünce, eğitim ve karar verme yetisi olsa bile, bunu yazı ve aktarım yapamadıkları için, insanlar kendilerini daha üst ve hâkim boyutuna getirmektedirler. Ancak üstünlük insanlık üzerinde olmak olmalı, soyut kavramlar geçerli olmalıdır.

Predecessors

*Although the idea expressed in cogito, ergo sum is widely attributed to Descartes, he was not the first to mention it. [Plato](#) spoke about the "knowledge of knowledge" (Greek νόσις νοήσεως *nósis noéseos*) and [Aristotle](#) explains the idea in full length:*

But if life itself is good and pleasant (...) and if one who sees is conscious that he sees, one who hears that he hears, one who walks that he walks and similarly for all the other human activities there is a faculty that is conscious of their exercise, so that whenever we perceive, we are conscious that we perceive, and whenever we think, we are conscious that we think, and to be conscious that we are perceiving or thinking is to be conscious that we exist... ([Nicomachean Ethics](#), 1170a25 ff.)

[Augustine of Hippo](#) in [De Civitate Dei](#) writes Si [...] fallor, sum ("If I am mistaken, I am") (book XI, 26), and also anticipates modern refutations of the concept. Furthermore, in the [Enchiridion](#) Augustine attempts to refute [skepticism](#) by stating, "[B]y not positively affirming that they are alive, the skeptics ward off the appearance of error in themselves, yet they do make errors simply by showing themselves alive; one cannot err who is not alive. That we live is therefore not only true, but it is altogether certain as well" (Chapter 7 section 20). In 1640 correspondence, Descartes thanked two colleagues for drawing his attention to Augustine and notes similarity and difference. (See CSMK III 159, 161.)

Another predecessor was [Avicenna](#)'s "Floating Man" [thought experiment](#) on human [self-awareness](#) and [self-consciousness](#).^[35] The 8th century Hindu philosopher [Adi Shankara](#) wrote in a similar fashion, No one thinks, 'I am not', arguing that one's existence cannot be doubted, as there must be someone there to doubt.^[36] The central idea of cogito, ergo sum is also the topic of [Mandukya Upanishad](#).

Spanish philosopher [Gómez Pereira](#) in his 1554 work [De Inmortalitate Animae](#), published in 1749, wrote "nosco me aliquid noscere, & quidquid noscit, est, ergo ego sum" ("I know that I know something, anyone who knows exists, then I exist").^{[37][38]}

Yorum

Bilginin bilgisi, fikrin tam boyutu, somut olmasa da fikirde olan ortaya çıkmış, varlığından söz edilebilir. Bireyin kendi farkındalığı, kendi bilinci ve birisi oluşmuş derse, ben de oluşmuş olmaktayım demektir.

Burada bir kavram üzerinde durulmalıdır, bayrak bir ulusun simgesidir. Çoklu tanımlamayı kapsamaktadır. Bu açıdan bireyler bu simgeyi, bir bez parçasını tüm kendisi, ailesi, toplumu, vatani ve varlığının kaynağı olarak görmektedir. Ancak bu algı, tüm bireylerde farklı olabilmekte, bazıları için kendi canı, varlığı daha öne alınabilmektedir. Algı ve farkındalık boyutu her bireyde farklıdır. Bir kişi bereyi, hastasını öne alabilmekte, tüm sistem, hastane, yönetim ile mücadele ederken, diğeri de amire, yönetime uymaktadır. Bunun ötesinde güçlü ve zorbanın emirinde olması, tam inanın aykırı davranması da bir olasılık, sıklıkla rastlanan olabilmektedir. Birçok anlatımlar ortada olmayan ama abartılan hikayelerin doğru gibi iletilmesidir. Burda hedeflenen istenilen algının oluşmasıdır. Askerler için verilen emri yapmak, ölümüne gitmektir. Komutan cephede askere tercih hakkı bırakması, daha iyi netice almasını sağlayabilir, ancak karar verme, kararını değiştirebilme yeteneği olmalıdır. Pasifik Savaşında, İkinci Dünya Savaşında savaş taktiğini oluşturan yedek-subay avukatlar olmuş, önemli olan bu mantık algısını dinleyen ve uygulayan komutanlar öne çıkmıştır.

Bir kişi sevdiğini gönlünde tutar ve o başka yerde olsa, ölse bile onu yanında hissedebilir, varlığını devamlı algılayabilir. Atatürk bedensel olarak ölmüştür ama fikirleri yaşamaya devam ediyorsa, varlığı da devam ediyor denilebilir.

Prekürsörleri, öncü olarak algılamalar önemlidir. Eğer ıslanıyorsanız, yağmur yapmaktadır, siz bulut veya diğere meteorolojik olguyu görmeyebilirsiniz ama sizi ıslatan, havadan gelen su,

yağmurdur. Güneş görülüyorsa, bulut vardır gibi bazı varlıklar görülmese bile algısı, varlığı tanımlanabilir.

Critique

Use of "I"

In Descartes, *The Project of Pure Enquiry*, [Bernard Williams](#) provides a history and full evaluation of this issue. Apparently, the first scholar who raised the "I" problem was [Pierre Gassendi](#). He "points out that recognition that one has a set of thoughts does not imply that one is a particular thinker or another. Were we to move from the observation that there is thinking occurring to the attribution of this thinking to a particular agent, we would simply assume what we set out to prove, namely, that there exists a particular person endowed with the capacity for thought". In other words, "the only claim that is indubitable here is the agent-independent claim that there is cognitive activity present".^[43] The objection, as presented by [Georg Lichtenberg](#), is that rather than supposing an entity that is thinking, Descartes should have said: "thinking is occurring." That is, whatever the force of the cogito, Descartes draws too much from it; the existence of a thinking thing, the reference of the "I," is more than the cogito can justify. [Friedrich Nietzsche](#) criticized the phrase in that it presupposes that there is an "I", that there is such an activity as "thinking", and that "I" know what "thinking" is. He suggested a more appropriate phrase would be "it thinks" wherein the "it" could be an impersonal subject as in the sentence "It is raining."^[40]

Kierkegaard's critique

The Danish philosopher [Søren Kierkegaard](#) calls the phrase a [tautology](#) in his [Concluding Unscientific Postscript](#).^[41] He argues that the cogito already presupposes the existence of "I", and therefore concluding with existence is logically trivial. Kierkegaard's argument can be made clearer if one extracts the premise "I think" into the premises "x' thinks" and "I am that 'x'", where "x" is used as a placeholder in order to disambiguate the "I" from the thinking thing.^[42]

Here, the cogito has already assumed the "I"'s existence as that which thinks. For Kierkegaard, Descartes is merely "developing the content of a concept", namely that the "I", which already exists, thinks.^[43] As Kierkegaard argues, the proper logical flow of argument is that existence is already assumed or presupposed in order for thinking to occur, not that existence is concluded from that thinking.^[44]

Williams' critique

[Bernard Williams](#) claims that what we are dealing with when we talk of thought, or when we say "I am thinking," is something conceivable from a [third-person](#) perspective; namely objective "thought-events" in the former case, and an [objective](#) thinker in the latter. He argues, first, that it is impossible to make sense of "there is thinking" without relativizing it to something. However, this something cannot be Cartesian egos, because it is impossible to differentiate objectively between things just on the basis of the pure content of consciousness. The obvious problem is that, through [introspection](#), or our experience of [consciousness](#), we have no way of moving to conclude the existence of any third-personal fact, to conceive of which would require something above and beyond just the purely subjective contents of the mind.^[citation needed]

Heidegger's critique

As a critic of Cartesian subjectivity, Heidegger sought to ground human subjectivity in death as that certainty which individualizes and authenticates our being. As he wrote in 1927:

"This certainty, that 'I myself am in that I will die,' is the basic certainty of Dasein itself. It is a genuine statement of Dasein, while cogito sum is only the semblance of such a statement. If such pointed formulations mean anything at all, then the appropriate statement pertaining to Dasein in its being would have to be sum moribundus [I am in dying], moribundus not as someone gravely ill or wounded, but insofar as I am, I am moribundus. The MORIBUNDUS first gives the SUM its sense."

John Macmurray's critique

The Scottish philosopher [John Macmurray](#) rejects the cogito outright in order to place action at the center of a philosophical system he entitles the Form of the Personal. "We must reject this, both as standpoint and as method. If this be philosophy, then philosophy is a bubble floating in an atmosphere of unreality."^[45] The reliance on thought creates an irreconcilable dualism between thought and action in which the [unity](#) of experience is lost, thus dissolving the integrity of our selves, and destroying any connection with reality. In order to formulate a more adequate cogito, Macmurray proposes the substitution of "I do" for "I think", ultimately leading to a belief in God as an agent to whom all persons stand in relation.

Yorum

Ben, süje olarak kullanılması ile, obje süjeye dönmektedir. Düşünme dediğimiz zaman, düşünen bir birey, süje de tanımlanmış olmaktadır. Düşünme oluşması bir insanlık işlevi ise, birbirini anlatmaktadır. Tanrı bu açıdan bir süje ise de Hu/Allah bir sıfatların toplamı olmaktadır.

Kierkegaard; Tek başına düşünme varlığı tanımlamadığı, bir karar mantığı içinde eylemin olmasının gerekliliğinden söz etmektedir. Bir bakıma susadım dersiniz, onu su içme boyutuna getirmezseniz, düşünme, istek ve niyet boyutu boşa çıkacaktır.

Williams; ben düşünüyorum dediği zaman, üçüncü bir varlıktan, bir objeden söz etmektedir. Bilinçli olarak objektif bir varlık olmayabilir, bir hayal ve soyut kavramlar da olabileceği vurgulanmaktadır.

Heidegger; kritiğinde, kesin olan benim bir gün öleceğimdir demek, kendisinin bir canlı olarak, ölümcül olduğu vurgusu, varlığının geçiciliğinden söz etmektedir.

John Macmurray; Tanrıya düşünüyorum yerine, ben inanıyorum demek daha anlamlıdır demektir.

İslam anlayışına göre, Kuran temelinde, Tanrı bir zat olarak tanımlanmadan, eğer bir kişi kendini yaratılmış olarak görüyor veya yerçekimi veya doğal boyutu irdeliyorsa, onların varlığına güveniyor ve inanıyorsa, Tanrıyı, tanrılaştırmayı ret etmeli, ama inanan birey olduğu, kuralları ret etmesi bile inancının kabul edildiği vurgusunu yaptırmaktadır. Bir obje ve varlık yerine bir çoğul boyutun Yaratılış olduğunu algılamalıdır.

Genel Yorum

“*Düşünüyorum, öyleyse varım*” sözü, benlik, ben kavramını gündeme taşımaktadır. Tanrıya da benlik katılması ile onun varlığı sizden uzaklaştırılmakta ve obje oluşmaktadır. Yaratana sizden ayrılmaz ise, yerçekimi ve varlığınız ile Allah kavramı sizinle bütünleşmişse, size Şah Damarından yakın ve tüm içinizdekini biliyorsa, o zaman onu uzaklaştıramazsınız. Yaratılışlarda biz denilmesi ile, bunun içinde kendimizi de katabilmemiz olanaklıdır. Şeytan kavramının bizim fikirlerimizin zarar üzerine yapılması, bunun sorumlusunun kendimiz olduğu ve bize etki etmesinin olanaklı olmadığı da vurgulanması ile, adamı öldüren biz, kendimiz olmaktayız. Fikir, soyut kavram olarak var denilemez, ancak bizim fiilimiz ile var olabilmektedir.

Yok dediğiniz ve yokluğunu ispata çalıştığınız ile, onun varlığını ortaya koymaktasınız. Ahlak kavramı da kültürlerde uyulması gereken diye tanımlananları bu kalıba alır ve dışındakilere de ahlaksız diyerek onu toplum dışına itmek istersiniz. Var olanı yokluğa itersiniz. Bir boyut olarak Fransız İhtilalinde “Bağımsızlık, Eşitlik ve Kardeşlik” olarak, insanların ahlak davranışlarını bireye bağlayıp, sadece zarar üzerine olan ve kasıtlı yapıları suç kavramına alıp, diğerleri ise bireyin talebi ve rızası ile suç kavramından çıkarıp, serbestleştirmiş olmaktadır. Suç kavramları kesin kanıta dayalı bir zarar olmalıdır. Dikkat ve özen eksikliği ile istenmeden olanlar suç değil ama hata olarak irdelenebilir. Güler yüz somut iken, küfretmede, kesin ve kanıtli bireye hakaret unsuru taşıyan somut veri olmalıdır. Şüphe sanığın lehine uygulanır.

İletişimde kaynak olmalı, kaynaktan çıkan, belirli iletişim araçları ile, konuşma dahil, iletilmeli, alınmalı, yorumlanmalı ve geri dönüşü olmalıdır. Anlaşılmayan veri veya daha zoru, farklı anlam yüklenen yapı ile aynı sonuca varmak olası değildir. Kültürler zaman içinde aynı kelimeleri kendilerine göre yorumlar, farklı anlamlara çekebilirler. Dayak, dayanmak, destek olmak iken, bunu şiddet olarak belirtmek, kelimedeki anlam değişimidir.

Algılama ve farkındalık önemlidir. Birisi güler yüz ile size İngilizce hakaret etse ve siz anlamazsanız, teşekkür bile edebilirsiniz. Bu açıdan her kültüre göre anlam önemlidir. Hukuk bizde haklar demek iken, İngilizce de toplumun ortak görüşü olmaktadır. Bilginin bilgi olması onun algılanması, sürdürülmesi ve farkındalığı, yorumu ile oluşabilmektedir.

4) Conservation law

From Wikipedia, the free encyclopedia

This article is about conservation in physics. For the legal aspects of environmental conservation, see [Environmental law](#) and [Conservation movement](#). For other uses, see [Conservation \(disambiguation\)](#).

In [physics](#), a **conservation law** states that a particular measurable property of an isolated [physical system](#) does not change as the system evolves over time. Exact conservation laws include [conservation of energy](#), [conservation of linear momentum](#), [conservation of angular momentum](#), and [conservation of electric charge](#). There are also many approximate conservation laws,

which apply to such quantities as [mass](#), [parity](#), [lepton number](#), [baryon number](#), [strangeness](#), [hypercharge](#), etc. These quantities are conserved in certain classes of physics processes, but not in all.

A local conservation law is usually expressed mathematically as a [continuity equation](#), a [partial differential equation](#) which gives a relation between the amount of the quantity and the "transport" of that quantity. It states that the amount of the conserved quantity at a point or within a volume can only change by the amount of the quantity which flows in or out of the volume.

From [Noether's theorem](#), each conservation law is associated with a [symmetry](#) in the underlying physics.

Yorum

Korunacılık, çevrenin korunması gibi, elektrik yükünün, pilin enerji korunması, kitle korunması gibi birçok fiziksel korunma ortaya atılmaktadır. Bir pili şarj ettikten sonra enerji kendi içinde kullanılmakta ve bitmektedir. Eğer size bir pil gerekli olduğunda ise, pil tükenik olacaktır. Bu açıdan şarjlı pil yerine diğer çeşitleri kullanmak istersiniz. Karbon nikel piller, 1-1,5 saat kullanımdan sonra yavaş olarak biterler. 2,5 amper çekerseniz 1-2 dakikada biter. Ancak yavaş azaldığı için ışık kırmızı renkte, istenilen düzeyde olamaz, kısaca aydınlatmaz. Alkali piller ise 3 saat kadar plato tarzında bir enerji verirken, birden tükenirler ve kırmızı ışık oluşmaz denilebilir. Şarjlı olanlarda da enerji korunmalı olanlar daha uzun süre ve çok kullanımlıdır ki 5 yıla kadar devamlı kullanılabilir. Burada işlenmek istenen, tümü pildir ama enerji korunmasına ve etkinlik durumuna göre varlıkları olmaktadır.

Ekonomi; genel anlamda 4E: Etkinlik (Effectiveness), Verimlilik (Efficiency), Bulunabilirlik, kullanılabilirlik (Eligibility), Zarar oluşturmayan, doğrusal (Ethical) olmalıdır. Fiyat tarzda bir ekonomi düşünülmemelidir. Doğal yaşamda da doğanın korunması değil, geliştirilip, ilerletilmesi öne çıkmalıdır. Meşe altında bitki yetiştirir, hayvanlara ev sahibi yapar. Çam ise iğne yaprakları altında hiçbir şeyi yetiştirmez ve bir yangında adeta çölleşir. Anadolu doğal örtüsü meşe ise, buna göre yapılmalı, kendi doğal örtü geliştirilmelidir. Tek tip değil, çok farklı meşe türleri olduğu da unutulmamalıdır.

Plastik kullanımı konusunda; 1) etkindir, kâğıt, bez veya metal, kutulama maliyeti fazladır. Bir cam şişenin sadece üretimi için, malzeme maliyeti olmasa da plastiğe göre 100 kat daha fazla enerji gereklidir. 2) Plastik yakılarak enerji üretiminde kullanılabilir, ham maddeden çeşitli malzemeler, lastikten terlik ve ayakkabı üretimi gibi farklı şeyler oluşturulabilir. 3) Doğada eriyen plastik doğada tüm bitki ve ürünler içinde saptanır olmuştur. Plastiğin maddesi protein molekül yapısında ise, bu moleküller vücuda faydalı, bir nevi gübre çeklinde olmalıdır. 4) Bulunması ve kullanılması kolaydır. Bir insan 25 kilodan fazla yük taşıyamamalı, tercihan 10 kiloyu da geçmemelidir. Plastikler yırtılır, bez ise yırtılmaz. 5) Ortadan kaldırılması olanaklı değildir, ancak devamlı insanları doğayı zehirliyorsunuz demek doğrusal olamaz. Zaten hedeflenen %40-60 toplama ise, bu zaman içinde anlamsız boyut demektir. Toplayıp, enerji üretiminde kullanılabilir, toplayıcı sistemler ile bedava kaynak sağlanabilir. 6) Plastiklerin toplayan kutular, çöp kutuları, nadir yerlerdedir. Her eve yaygınlaştırılmalıdır.

Var olanları kötü veya yok gibi saymak yerine, onu bilimsel boyut ile geniş kapsamlı ele alarak yaklaşım yapılmalıdır. Sivrisinekleri öldürmek ile sıtmayı önleyemezsiniz. Halen en öldürücü hastalık sıtmadır.

Conservation laws as fundamental laws of nature

Conservation laws are fundamental to our understanding of the physical world, in that they describe which processes can or cannot occur in nature. For example, the conservation law of energy states that the total quantity of energy in an isolated system does not change, though it may change form. In general, the total quantity of the property governed by that law remains unchanged during physical processes. With respect to classical physics, conservation laws include conservation of energy, mass (or matter), linear momentum, angular momentum, and electric charge. With respect to particle physics, particles cannot be created or destroyed except in pairs, where one is ordinary and the other is an antiparticle. With respect to symmetries and invariance principles, three special conservation laws have been described, associated with inversion or reversal of space, time, and charge.

Conservation laws are considered to be fundamental laws of nature, with broad application in physics, as well as in other fields such as chemistry, biology, geology, and engineering. Most conservation laws are exact, or absolute, in the sense that they apply to all possible processes. Some conservation laws are partial, in that they hold for some processes but not for others. One particularly important result concerning conservation laws is [Noether's theorem](#), which states that there is a one-to-one correspondence between each one of them and a differentiable [symmetry](#) of nature. For example, the conservation of energy follows from the time-invariance of physical systems, and the conservation of angular momentum arises from the fact that physical systems behave the same regardless of how they are oriented in space.

Yorum

Enerji korunması anlamında genel düşünce: 1) her bir molekülde, atom yapısı olduğuna göre enerji mevcuttur. Bir madde enerjisi korumak ile varlığını sürdürebilir. 2) Biyolojik yakıtlar, petrol ötesi, ağaç ve benzerleri güneş enerjisinin birikimi ile oluşmaktadır. Bir miktar enerji, ateş ile daha yüksek enerji kaynağı olabilmektedirler. Bunlar sınırlı oranda olup, hızlı tüketilmekte, doğaya da karbondioksit yaymaktadırlar. 3) Atom enerjisi sağlanan maddeler ötesinde, su bile en ideal yakıt kapsamındadır. Su, hidrojen ve oksijen molekülü ise elektroliz ile ayrıştırılabilir ve yakıldığında da yine su molekülü oluşur.

Öncelikle enerji üretilmesi, kaynağı olmalı, sonra ise bunun korunma ve ekonomik boyut gündeme gelmektedir. Güneşten enerji elde etmek oldukça maliyetli bir boyuttur. Zarar vermeyen kaynak olmadan, korunma ancak geçici bir çözüm olmaktadır.

Genel Yorum

İnsanlar iletişim ve ilişkilerde anlamsız ve bir yere varmayı da düşünülmeden gerek politika gerek gelecek konusunda yorum yaparlar. Bunu sistematik şekle sokarak Kahvehanelerde veya kıraathanelerde (anlamı okuma yerleri) olsa da oyun sadece konuşmaya bahane olması içindir. Konuşma, sohbet olması için, bazı kişiler ters ve zıt olarak konuyu ele alır, aynı düşünceler bile, karşılıklı ciddi görüşler oluşur. Kültürel yapıda gelecek konusu sıklıkla erkeklerin, emeklilerin düşünce boyutudur. Varlık gelecek konusunda fikir verme ile olur, yoksa oyunda kazanmak değildir. Örneğin bana Irak savaşı, Kıbrıs Çıkarması olmadan önce askeri detaylar sorulmuş ve savaş stratejisi belirtilmiş ve aynen uygulanması, beni bu konuda danışmanlık konumuna getirmiştir. Kısaca beni uzmanlık konumunda bir varlık oluşumuna oturtmuştur.

İzin isteme konusu; bir kişi sizden dışarı çıkmak için izin istiyor ve sorular başlıyor. 1) Girmek için izin istenmeyen, açık bir alanda, çıkmak için neden izin istenir? 2) Birisinin birisinden girme ve çıkma izin istemesi anlamsız ise niye izin ister? 3) Eğer ilişki ve iletişim anlamında ise, nefret edilenden zaten izin istenmez, samimi olandan da zaten sadece merhaba denir yine izin istenmez, niye söylenir? 4) Nezaket yükü denirse, bir kalıp çizilmektedir, kalıba uymayan, aykırı yaşayan kişi neden kalıba uymak ister ki? 5) Bir rutin standart ve kendiliğinden uygulama ise, neden düşünmeden söylenir ki? 6) İzin verme ve vermeme anlamsız değil midir? Tüm bunları düşünmek bile anlamsız boyut iken, niye konu edilmektedir dersiniz? Varlık, varoluş boyutunda bir rutin yapılan yaklaşım, var mıdır evet var ve oluşmuştur. Anlamı ve sadece gidiyorum demesi yeterli ise, bu kadar izin veya kalıp yaklaşıma gereksinim duymuştur. Dolayısıyla enerji korunması insanların ilişkilerinde, iletişim ve iş birliği ile eşgüdüm açısından çoğu anlamsız olmaktadır. Ancak bir sohbet, karşılıklı bir etkileşim aracı olmaktadır. Sosyal, kültürel bir anlam katmaktadır.

5) [Existence precedes essence](#)

From Wikipedia, the free Encyclopaedia

The proposition that **existence precedes essence** ([French](#): *l'existence précède l'essence*) is a central claim of [existentialism](#), which reverses the traditional philosophical view that the [essence](#) (the nature) of a thing is more fundamental and immutable than its [existence](#) (the mere fact of its being).^[1] To existentialists, human beings—through their [consciousness](#)—create their own

values and determine a meaning for their life because the human being does not possess any inherent [identity](#) or [value](#). That identity or value must be created by the individual. By posing the acts that constitute them, they make their existence more significant.^{[2][3]}

The idea can be found in the works of philosopher [Søren Kierkegaard](#) in the 19th century,^[4] but was explicitly formulated by philosopher [Jean-Paul Sartre](#) in the 20th century. The three-word formula originated in his 1945^[5] lecture "[Existentialism Is a Humanism](#)",^[6] though antecedent notions can be found in [Heidegger's *Being and Time*](#).^[7]

Yorum

Varlığın ilk planda gönül, sevgi, aşk oluşması konusu irdelenmektedir. Bir varlık oluşmuş ise, eğer insanlık dışı ise kardeşiniz, babanız bile olsa, iletişime geçmek ve onunla yan yana oturmak istemezsiniz. Bir bakıma sizin için o yok demektir. Varlık sizi doğurandır ama insanlık olmayınca baba denilmemektedir.

Aile mezarlığında bir karı, koca mevcut, mezar taşları var ve 1920 yıllarında ölmüşler. Hiçbir kişi bu aile hakkında bilgisi yoktur. Sanki yabancı kişiler olarak gömülmüşlerdir, ancak aile kabristanlığı olduğu için bunun aksi olamaz. Kimse de ilgilenmemektedir. Bu durum var olanın yok olarak kabul edilmesidir.

Eğer siz eğitici iseniz, eğittiğiniz kişiler, sizin verdiğiniz bilgi değil, daha ileri, daha gelişmesi, daha akademik ve diğer yükselmesi ile işlevinizi yapmış olursunuz. Sizin anlattığınızı aşmalı, daha ileri ve gelişimsel olmalıdırlar. Eğitici kalıp değil, değişim ve gelişimi öğretmelidir.

Varlık daima insanlık boyutunda ise evet, değil ise yok veya yokluğa itilmelidir.

Sartre's view

The [Sartrean](#) claim is best understood in contrast to an established principle of [metaphysics](#)^[dubious - discuss] that *essence precedes existence*, i.e. a typical claim for this traditional thesis would be that man is essentially selfish, or that he is a rational being.

To Sartre, "existence precedes essence" means that a [personality](#) is not built over a previously designed model or a precise purpose, because it is the human being who [chooses](#) to engage in such enterprise. While not denying the constraining conditions of human existence, he answers to [Spinoza](#) who affirmed that man is determined by what surrounds him. Therefore, to Sartre an [oppressive situation](#) is not intolerable in itself, but once regarded as such by those who feel oppressed the situation *becomes* intolerable. So by projecting my intentions onto my present condition, "It is I who freely transform it into action". When he said that "the world is a [mirror](#) of my [freedom](#)", he meant that the world obliged me to react, to overtake myself. It is this overtaking of a present constraining situation by a project to come that Sartre names [transcendence](#). He added that "we are condemned to be free".^[8]

When it is said that man defines himself, it is often perceived as stating that man can "wish" to be something – anything, a bird, for instance – and then be it. According to Sartre's account, however, this would be a kind of [bad faith](#). What is meant by the statement is that man is (1) defined only insofar as he acts and (2) that he is responsible for his actions. To clarify, it can be said that a man who acts cruelly towards other people is, by that act, defined as a cruel man and in that same instance, he (as opposed to his genes, for instance) is defined as being responsible for being this cruel man. Of course, the more positive therapeutic aspect of this is also implied: You can choose to act in a different way, and to be a good person instead of a cruel person. Here it is also clear that since man can choose to be either cruel or good, he is, in fact, neither of these things *essentially*.^[9] To claim that existence precedes essence is to assert that there is no such predetermined essence to be found in humans, and that an individual's essence is defined by the individual through how that individual creates and lives his or her life. As Sartre puts it in his [Existentialism is a Humanism](#): "man first of all exists, encounters himself, surges up in the world – and defines himself afterwards".^[10]

Existentialism tends to focus on the question of human existence and the conditions of this existence. What is meant by existence is the concrete life of each individual, and their concrete ways of being in the world. Even though this concrete individual existence must be the primary source of information in the study of people, certain conditions are commonly held to be "endemic" to human existence. These conditions are usually in some way related to the inherent meaninglessness or absurdity of the earth and its apparent contrast with our pre-reflexive lived lives which normally present themselves to us as meaningful. A central theme is that since the world "in-itself" is absurd, that is, not "fair", then a meaningful life can at any point suddenly lose all its meaning. The reasons why this happens are many, ranging from a tragedy that "tears a person's world apart", to the results of an honest inquiry into one's own existence. Such an encounter can make a person mentally unstable, and avoiding such instability by making people aware of their condition and ready to handle it is one of the central themes of existentialism. [Albert Camus](#), for instance, famously claimed in [Le Mythe de Sisyphe](#) that "there is only one truly serious philosophical problem, and that is suicide".^[11]

Aside from these "psychological" issues, it is also claimed that these encounters with the absurd are where we are most in touch with our condition as humans. Such an encounter cannot be without philosophical significance, and existentialist philosophers derive many metaphysical theories from these encounters. These are often related to [the self](#), [consciousness](#) and [freedom](#) as well as the nature of meaning.

Yorum

Sartrean bakış olarak; metafizik kontrastlar üzerinde durulmaktadır. Bir insan geleneksel olarak egoist ve kendi benliğinde olmalıdır. Kişiliğin gelişimi var oluş ile olmadığıdır. Spinosa, çevresindekiler ile oluştuğu, Sartre ise baskılayıcı yapıda tolere edilemeyeceği de ifade edilmektedir. “*Dünya bir ayna ve bizim bağımsızlığımızdır*” sözü de kendine aittir. Sartre, mükemmellik olarak, bize *bağımsızlık bizim mahkumiyetimizdir* demektedir.

Bir kişinin istediği, bir kuşunun olmasını istemesi, olmayınca kötü talih mi olacağı sorgusu yapılabilir. Bir insan öncelikle 1) davranışına bakılmalı, 2) bundan sorumlu olmalı, sorumluluk verilmelidir. Zarar veriyor ve zorluyorsa, zorbalık olarak irdeleme yapılabilir. Sartre bu nedenle varlık insanlıktır, bence ekleme olarak insanlıkta olmaktadır denilmelidir.

Varoluşçulukta, bireyin somut olması ile kendi özel ve özgün varlığı oluşmaktadır. Yaşamı da kendine özgüdür. Albert Camus dediği gibi varlıkta en önemli felsefe, intihar olmaktadır, kendi varlığını ortadan kaldırmak, düşünülecek konu olmaktadır.

Benliğin, kendin, kişiliğin, bilinç durumun, farkındalığın, algıların ile bağımsızlık boyutu bir anlam taşımaktadır.

Genel Yorum

Varlık ilk olarak ruh, sevgi ile oluşur/ existence precedes essence sözü bir aksiyonu göstermektedir. Bu tüm inançlarda sevginin temel olduğu vurgusu ile aynıdır. Ancak insanlar bunu bozabilmek için, korku faktörünü işleyerek, sevgi sözcüğünü düşürmek ve unutturmak istenmektedir.

6) Existence theorem

From Wikipedia, the free encyclopedia

In [mathematics](#), an existence theorem is a theorem with a statement beginning '[there exist\(s\)](#) ...', or more generally 'for all $x, y, \dots$ there exist(s) ...'. That is, in more formal terms of [symbolic logic](#), it is a theorem with a [prenex normal form](#) involving the [existential quantifier](#). Many such theorems will not do so explicitly, as usually stated in standard mathematical language – for example, the statement that the [sine](#) function is [continuous](#); or any theorem written in [big O notation](#). The quantification can be found in the definitions of the concepts used.

A controversy that goes back to the early twentieth century concerns the issue of purely theoretic existence theorems, i.e., theorems depending on non-constructive foundational material such as the [axiom of infinity](#), the [axiom of choice](#), or the [law of excluded middle](#). Such theorems provide no indication as to how to exhibit, or construct, the object whose existence is claimed. From a [constructivist](#) viewpoint, by admitting them mathematics loses its concrete applicability.^[1] The opposing viewpoint is that abstract methods are far-reaching, in a way that [numerical analysis](#) cannot be.

'Pure' existence results

An existence theorem is purely theoretical if the proof given of it does not also indicate a construction of the kind of object whose existence is asserted. Such a proof is non-constructive, and the point is that the whole approach may not lend itself to construction.^[2] In terms of [algorithms](#), purely theoretical existence theorems bypass all algorithms for finding what is asserted to exist. They contrast with "constructive" existence theorems.^[3] Many constructivist mathematicians work in extended logics (such as [intuitionistic logic](#)) where such existence statements are intrinsically weaker than their constructive counterparts.

Such purely theoretical existence results are in any case ubiquitous in contemporary mathematics. For example, [John Nash](#)'s original proof of the existence of a [Nash equilibrium](#), from 1951, was such an existence theorem. In 1962 a constructive approach was found.^[4]

Constructivist ideas

From the other direction there has been considerable clarification of what [constructive mathematics](#) is; without the emergence of a 'master theory'. For example, according to [Errett Bishop](#)'s definitions, the continuity of a function such as [sin x](#) should be proved as a constructive bound on the [modulus of continuity](#), meaning that the existential content of the assertion of continuity is a promise that can always be kept. One could get another explanation from [type theory](#), in which a proof of an existential statement can come only from a term (which we can see as the computational content).

Yorum

Matematikte varlık, kâğıt üstünde olur. Genellikle sembol olarak; x, y, z gibi ifadesini bulur. İki kere iki dört eder. Uygulamada ise daima bir standart hata ile birlikte. İki kere, iki beş edebilir veya negatif vurgusu varsa eksiye düşebilir. Yerçekimi bir rakamsal boyuta girerken,

uygulama bu formül ile gerçekleştirilebilir. Sevgi bir algı iken, eş, çocuk, büyükler, vatan gibi birçok objede farklı olarak oluşmaktadır. Tanrı da bu kavram içindedir, ancak birlikte veya ayrı olarak kültürlere göre yapılanmaktadır.

7) Existential quantification

From Wikipedia, the free encyclopedia

In **predicate logic**, an **existential quantification** is a type of **quantifier**, a **logical constant** which is **interpreted** as "there exists", "there is at least one", or "for some". Some sources use the term **existentialization** to refer to existential quantification.^[1] It is usually denoted by the **logical operator symbol** $\exists$, which, when used together with a predicate variable, is called an **existential quantifier** (" $\exists x$ " or " $\exists(x)$ "). Existential quantification is distinct from **universal quantification** ("for all"), which asserts that the property or relation holds for *all* members of the domain.

...

Yorum

Değişken sabit konularda varlığın tanımlamasıdır. Nicel varoluş kavramını vurgulamaktadır. Nitelik değil, nicel açıdan yapmaktadır. Mantık olarak doğruluk tanımı yapmak isteniyor, değişken doğal olarak, varsayım üzerine olmaktadır. Bazı formüller ile ifade edilmektedir.

8) Existentialism

From Wikipedia, the free encyclopedia

Existentialism (/ˌɛɡzɪˈstɛnʃəlɪzəm/)[1] is a tradition of philosophical inquiry associated mainly with certain 19th and 20th-century European philosophers who, despite profound doctrinal differences,[2][3][4] shared the belief that philosophical thinking begins with the human subject—not merely the thinking subject, but the acting, feeling, living human individual.[5] While the predominant value of existentialist thought is commonly acknowledged to be freedom, its primary virtue is authenticity.[6] In the view of the existentialist, the individual's starting point is characterized by what has been called "the existential attitude", or a sense of disorientation, confusion, or dread in the face of an apparently meaningless or absurd world.[7] Many existentialists have also regarded traditional systematic or academic philosophies, in both style and content, as too abstract and remote from concrete human experience.[8][9]

Søren Kierkegaard is generally considered to have been the first existentialist philosopher,[2][10][11] though he did not use the term existentialism.[12] He proposed that each individual—not society or religion—is solely responsible for giving meaning to life and living it passionately and sincerely, or "authentically".[13][14] Existentialism became popular in the years following World War II, and strongly influenced many disciplines besides philosophy, including theology, drama, art, literature, and psychology.[15]

Yorum

Toplumun yönetim modeli, artık bir sosyal yapı değil, bireysel yapıdır. Oylama veya genel ortak akıl gerekçesi ile bireyin hakları ortadan kaldırılamaz. Bu model 2006 Avrupa Konseyi ile yaygınlaşmıştır.

İnsan sadece düşünme boyutu değil, tutum ve davranışı olan, duyguları olan ve yaşayan bir canlı ferttir. Bu özelliğine her birey saygı duymalı ve hakları korunmalıdır.

Kierkegaard varoluş kapsamında, her bireyin, toplum ve inanış olarak olmadan, yaşama bir anlam kattığı ve özel, özgün, yeni olduğu, bir felsefe boyutu olarak tanımlanmaktadır.

Etymology

The term "existentialism" (French: L'existentialisme) was coined by the French Catholic philosopher Gabriel Marcel in the mid-1940s.[16][17][18] At first, when Marcel applied the term to him at a colloquium in 1945, Jean-Paul Sartre rejected it.[19] Sartre subsequently changed his mind and, on October 29, 1945, publicly adopted the existentialist label in a lecture to the Club Maintenant in Paris. The lecture was published as L'existentialisme est un humanisme (Existentialism is a Humanism), a short book that did much to popularize existentialist thought.[20] Marcel later came to reject the label himself in favour of the term Neo-Socratic, in honor of Kierkegaard's essay "On The Concept of Irony".

Some scholars argue that the term should be used only to refer to the cultural movement in Europe in the 1940s and 1950s associated with the works of the philosophers Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoir, Maurice Merleau-Ponty, and Albert Camus.[2] Other scholars extend the term to Kierkegaard, and yet others extend it as far back as Socrates.[21] However, the term is often identified with the philosophical views of Jean-Paul Sartre.[2]

Definitional issues and background

The labels existentialism and existentialist are often seen as historical conveniences in as far as they were first applied to many philosophers in hindsight, long after they had died. In fact, while existentialism is generally considered to have originated with Kierkegaard, the first prominent existentialist philosopher to adopt the term as a self-description was Jean-Paul Sartre. Sartre

posits the idea that "what all existentialists have in common is the fundamental doctrine that existence precedes essence", as scholar Frederick Copleston explains.[22] According to philosopher Steven Crowell, defining existentialism has been relatively difficult, and he argues that it is better understood as a general approach used to reject certain systematic philosophies rather than as a systematic philosophy itself.[2] Sartre himself, in a lecture delivered in 1945, described existentialism as "the attempt to draw all the consequences from a position of consistent atheism".[23]

Although many outside Scandinavia consider the term existentialism to have originated from Kierkegaard himself[who?], it is more likely that Kierkegaard adopted this term (or at least the term "existential" as a description of his philosophy) from the Norwegian poet and literary critic Johan Sebastian Cammermeyer Welhaven.[24] This assertion comes from two sources. The Norwegian philosopher Erik Lundestad refers to the Danish philosopher Fredrik Christian Sibbern. Sibbern is supposed to have had two conversations in 1841, the first with Welhaven and the second with Kierkegaard. It is in the first conversation that it is believed that Welhaven came up with "a word that he said covered a certain thinking, which had a close and positive attitude to life, a relationship he described as existential".[25] This was then brought to Kierkegaard by Sibbern.

The second claim comes from the Norwegian historian Rune Slagstad, who claims to prove that Kierkegaard himself said the term "existential" was borrowed from the poet. He strongly believes that it was Kierkegaard himself who said that "Hegelians do not study philosophy 'existentially'; to use a phrase by Welhaven from one time when I spoke with him about philosophy".[26]

Yorum

1940 yıllarında kullanılmaya başlanan bu felsefe yorumu, 2000 yıllarda yaşamın temeli, hukuk yapısı olmuştur.

Concepts

Existence precedes essence

Sartre claimed that a central proposition of Existentialism is that existence precedes essence, which means that the most important consideration for individuals is that they are individuals— independently acting and responsible, conscious beings ("existence")—rather than what labels, roles, stereotypes, definitions, or other preconceived categories the individuals fit ("essence"). The actual life of the individuals is what constitutes what could be called their "true essence" instead of there being an arbitrarily attributed essence others use to define them. Thus, human beings, through their own consciousness, create their own values and determine a meaning to their life.[27] Although it was Sartre who explicitly coined the phrase, similar notions can be found in the thought of existentialist philosophers such as Heidegger, and Kierkegaard:

"The subjective thinker's form, the form of his communication, is his style. His form must be just as manifold as are the opposites that he holds together. The systematic eins, zwei, drei is an abstract form that also must inevitably run into trouble whenever it is to be applied to the concrete. To the same degree as the subjective thinker is concrete, to the same degree his form must also be concretely dialectical. But just as he himself is not a poet, not an ethicist, not a dialectician, so also his form is none of these directly. His form must first and last be related to existence, and in this regard he must have at his disposal the poetic, the ethical, the dialectical, the religious. Subordinate character, setting, etc., which belong to the well-balanced character of the esthetic production, are in themselves breadth; the subjective thinker has only one setting—existence—and has nothing to do with localities and such things. The setting is not the fairyland of the imagination, where poetry produces consummation, nor is the setting laid in England, and historical accuracy is not a concern. The setting is inwardness in existing as a human being; the concreteness is the relation of the existence-categories to one another. Historical accuracy and historical actuality are breadth." Søren Kierkegaard (Concluding Postscript, Hong pp. 357–58)

Some interpret the imperative to define oneself as meaning that anyone can wish to be anything. However, an existentialist philosopher would say such a wish constitutes an inauthentic existence - what Sartre would call 'bad faith'. Instead, the phrase should be taken to say that people are (1) defined only insofar as they act and (2) that they are responsible for their actions. For example, someone who acts cruelly towards other people is, by that act, defined as a cruel person. Furthermore, by this action of cruelty, such persons are themselves responsible for their new identity (cruel persons). This is as opposed to their genes, or human nature, bearing the blame.

As Sartre says in his lecture Existentialism is a Humanism: "... man first of all exists, encounters himself, surges up in the world—and defines himself afterwards". The more positive, therapeutic aspect of this is also implied: A person can choose to act in a different way, and to be a good person instead of a cruel person.[28]

Sartre's definition of existentialism was based on Heidegger's magnum opus Being and Time. In the correspondence with Jean Beaufret later published as the Letter on Humanism, Heidegger implies that Sartre misunderstood him for his own purposes of subjectivism, and that he did not mean that actions take precedence over being so long as those actions were not reflected upon.[29] Heidegger commented that "the reversal of a metaphysical statement remains a metaphysical statement", meaning that he thought Sartre had simply switched the roles traditionally attributed to essence and existence without interrogating these concepts and their history in the way that Heidegger claimed to have done.[30]

Yorum

İnsanı insan yapan fikirleri, düşünceleri denirse de hukuk tüm bireyleri ister düşünsün ister düşünmesin, zarar ve birey haklarına zedeledikleri sürece, konu etmemektedirler.

Avrupa Konsey Kılavuzu. YAŞAM HAKKI (2006)

- Yaşam hakkı ilk sayılan haktır. Alındıktan sonra geri verilemez
- **İlgili Madde katı şekilde yorumlanmalıdır**
- Doğmamışın yaşamı da korunmalıdır
- **Ölüm olayları araştırılmalı (Yükümlülük)**
- **Yaşamın ne olduğu ne zaman başladığı ve sona erdiği konuları açıklığa kavuşmamıştır**

- **Hamileliğin sonlanması sadece annenin özel hayatının bir meselesi şeklinde değerlendirilemez**
- Kişi aksini tercih etmedikçe, ölümüne yaklaşmış veya ölmek üzere olan bir kişiye yan etkisi bireyin yaşamını kısıltıya dahi yeteri kadar ağrı kesici verilmeli ve hafifletici tedavi uygulanmalıdır.

Anayasa

I. Temel hak ve hürriyetlerin niteliği: MADDE 12- Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

I. Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı: MADDE 17- Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.

Türk Ceza Kanunu

Ceza Kanununun amacı: Madde 1- (1) Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

Suçta ve cezada kanunilik ilkesi: Madde 2- (1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenemez. (2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz. (3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi: Madde 3- (1) Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenir. (2) Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasi veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaz.

Kanunun bağlayıcılığı: Madde 4- (1) Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.

Özel kanunlarla ilişki: Madde 5- (1) Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır.

Genel olarak: 1) kişinin kişiliği denilerek, maddi ve diğer her bütüt kapsam içine alınmaktadır. 2) İlk planda belirtilen (TCK 1. Madde) Temel hak ve hürriyeti olarak tanımlamakta, 3) sosyal ve topluma karşı ödev ve sorumlulukları belirtilmektedir. 4) Kanun ile açıkça suç sayılan bir fiil olmalıdır. Fiil olmayan suç kapsamında olamaz. Hukuk tüm insanları aynı kapsamda almakta, ancak bireyi zarar olmadığı sürece düşünce ve her türlü boyutu serbest tutmaktadır. Ancak sosyal ve toplumsal görevleri olduğu vurgusu da yapılmaktadır.

Bireyin bağımsızlığı, fikri hür, vicdani hür, irfanı hür olunca, düşünce boyutu oluşması beklenir. Yaşam Hakkı her canlı için bir haktır ve bu tartışılmaz boyuttur, düşünen veya düşünmeyen gibi bir kavram olamaz. Burada belirtilen, insanın insanlık boyutunun düşünce ile oluşması anlamında olup, yaşam hakkı ile bir bağlantısı olamaz.

The absurd

The notion of the absurd contains the idea that there is no meaning in the world beyond what meaning we give it. This meaninglessness also encompasses the amorality or "unfairness" of the world. This conceptualization can be highlighted in the way it opposes the traditional Judeo-Christian-Islamic perspective, which establishes that life's purpose is about the fulfillment of God's commandments.[31] Such a purpose is what gives meaning to people's lives. To live the life of the absurd means rejecting a life that finds or pursues specific meaning for man's existence since there is nothing to be discovered. According to Albert Camus, the world or the human being is not in itself absurd. The concept only emerges through the juxtaposition of the two, where life becomes absurd due to the incompatibility between human beings and the world they inhabit.[31] This view constitutes one of the two interpretations of the absurd in existentialist literature. The second view, which was first elaborated by Søren Kierkegaard, holds that absurdity is limited to actions and choices of human beings. These are considered absurd since they issue from human freedom, undermining their foundation outside of themselves.[32]

The notion of the absurd in existentialism contrasts with the claim that "bad things don't happen to good people"; to the world, metaphorically speaking, there is no such thing as a good person or a bad person; what happens, and it may just as well happen to a "good" person as to a "bad" person.[33] Because of the world's absurdity, at any point in time, anything can happen to anyone, and a tragic event could plummet someone into direct confrontation with the Absurd. The notion of the Absurd has been prominent in literature throughout history. Many of the literary works of Søren Kierkegaard, Samuel Beckett, Franz Kafka, Fyodor Dostoyevsky, Eugène Ionesco, Miguel de Unamuno, Luigi Pirandello,[34][35][36][37] Jean-Paul Sartre, Joseph Heller and Albert Camus contain descriptions of people who encounter the absurdity of the world.

It is in relation to the concept of the devastating awareness of meaninglessness that Albert Camus claimed that "there is only one truly serious philosophical problem, and that is suicide" in his *The Myth of Sisyphus*. Although "prescriptions" against the possibly deleterious consequences of these kinds of encounters vary, from Kierkegaard's religious "stage" to Camus' insistence on persevering in spite of absurdity, the concern with helping people avoid living their lives in ways that put them in the perpetual danger of having everything meaningful break down is common to most existentialist philosophers. The possibility of having everything meaningful break down poses a threat of quietism, which is inherently against the existentialist philosophy.[38] It has been said that the possibility of suicide makes all humans existentialists. The ultimate hero of absurdism lives without meaning and faces suicide without succumbing to it.[39]

Yorum

Absürt, anlamsız, bağlantısı olmayan bir konu; inanışlarda Tanrıyı tatmin etmek eylemi olarak davranışların amacı olarak tanımlanmaktadır. Kuran ise bu şekilde bir vurgu tanımlanmaktadır. Abd eski İbranice çalışarak değer üretmek/emek ise, ibadet te değer üretme olmalıdır. Raina demeyin/köle olmayın, Unzurna deyin/aklınızı kullanın, sorumluluk alın boyutunda, anlamsız işleri yapmak, amaçsız, bir kalıp içinde yapmak olumlu görülmemektedir. “3/22: *İşte onlar, dünyada da sonsuz gelecek sürecinde de yaptıkları boşa gidenlerdir. Onlara yardımcı da yoktur, 23/3: Onlar boş laf ve boş işlerden yüz çeviricidirler ...*”. Boşa giden eylem olarak ifadeler görülmektedir (5/5, 48, 53, 77, 6/56, 88, 150, 7/53, 117, 118, 147, 176, 8/8, 9/17, 69, 98, 11/16, 12/90, 13/14, 33, 17/27, 18/104, 105, 65/1, 30/29, 33/19, 23/3, 115, 39/65, 47/1, 4, 8, 9, 14, 16, 25, 32, 49/2, 79/40, 88/3).

Özet olarak: olay tanrıyı tatmin olabilir ama Yaratana için bu söz konusu olamaz, ibadet bir alışveriş ve kurullara uyum şeklinde değil, sevgi ile karşılıksız gönülden olmalıdır, biz sadece Yaratana yakarır ve ondan dileriz, şükredenlerden oluruz (1/5, 39/66). Abd, ibadet eski İbranice değer yaratmak, çalışmak ise, insanlık değeri için Yaradan’a yakarırız. Şeytan bizim dışımızda bir varlık değil, bir algı olarak Kuran ifadesi ile “14/22 *İş bitirilince şeytan onlara şöyle dedi: "Allah size hak bir vaatle vaatte bulundu, ben ise vaat ettim ama vaadimden caydım. Benim sizin üzerinizde bir sultam yoktu. Sizi davet ettim, siz de bana uydunuz. Hepsi bu. Şimdi beni kınamayı bırakın da öz benliklerinizi kınayın. Ne ben sizi kurtarabilirim ne de siz beni kurtarabilirsiniz. Aslında ben sizin, daha önceden beni şirk aracı yapmanıza karşı çıkmıştım. Zalimler için acıklı bir azap öngörülmüştür"* sorumluluk tamamen bize aittir.

Facticity

Facticity is a concept defined by Sartre in *Being and Nothingness* as the in-itself, which delineates for humans the modalities of being and not being. This can be more easily understood when considering facticity in relation to the temporal dimension of our past: one's past is what one is, in the sense that it co-constitutes oneself. However, to say that one is only one's past would be to ignore a significant part of reality (the present and the future), while saying that one's past is only what one was, would entirely detach it from oneself now. A denial of one's own concrete past constitutes an inauthentic lifestyle, and the same goes for all other kinds of facticity (having a human body — e.g., one that doesn't allow a person to run faster than the speed of sound — identity, values, etc.).[40]

Facticity is both a limitation and a condition of freedom. It is a limitation in that a large part of one's facticity consists of things one couldn't have chosen (birthplace, etc.), but a condition of freedom in the sense that one's values most likely depend on it. However, even though one's facticity is "set in stone" (as being past, for instance), it cannot determine a person: The value ascribed to one's facticity is still ascribed to it freely by that person. As an example, consider two men, one of whom has no memory of his past and the other who remembers everything. They both have committed many crimes, but the first man, knowing nothing about this, leads a rather normal life while the second man, feeling trapped by his own past, continues a life of crime, blaming his own past for "trapping" him in this life. There is nothing essential about his committing crimes, but he ascribes this meaning to his past.

However, to disregard one's facticity when, in the continual process of self-making, one projects oneself into the future, that would be to put oneself in denial of oneself, and thus would be inauthentic. In other words, the origin of one's projection must still be one's facticity, though in the mode of not being it (essentially). An example of one focusing solely on one's possible projects without reflecting on one's current facticity:[40] if one continually thinks about future possibilities related to being rich (e.g. a better car, bigger house, better quality of life, etc.) without considering the facticity of not currently having the financial means to do so. In this example, considering both facticity and transcendence, an authentic mode of being would be considering future projects

that might improve one's current finances (e.g. putting in extra hours, or investing savings) in order to arrive at a future-facticity of a modest pay rise, further leading to purchase of an affordable car. Another aspect of facticity is that it entails angst, both in the sense that freedom "produces" angst when limited by facticity, and in the sense that the lack of the possibility of having facticity to "step in" for one to take responsibility for something one has done, also produces angst.

Another aspect of existential freedom is that one can change one's values. Thus, one is responsible for one's values, regardless of society's values. The focus on freedom in existentialism is related to the limits of the responsibility one bears, as a result of one's freedom: the relationship between freedom and responsibility is one of interdependency, and a clarification of freedom also clarifies that for which one is responsible.[41][42]

Yorum

Olgusal Gerçekçilik, oluşan durumun kalitesi boyutu irdelenmektedir. Yaşamda sosyal yapının gelişmiş olması, kişinin sorumluluğu olarak değerlendirilmektedir.

Bireyin öncelikle kendi yaşamı ile sorumluluğu vardır, bunun fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür olması önemlidir, sosyal imkanlar topluma insanlık katmak üzere olmalıdırlar.

Authenticity

Many noted existentialist writers consider the theme of authentic existence important. Authentic existence involves the idea that one has to "create oneself" and then live in accordance with this self. What is meant by authenticity is that in acting, one should act as oneself, not as "one's acts" or as "one's genes" or any other essence requires. The authentic act is one that is in accordance with one's freedom. As a condition of freedom is facticity, this includes one's facticity, but not to the degree that this facticity can in any way determine one's transcendent choices (in the sense that one could then blame one's background [facticity] for making the choice one made [chosen project, from one's transcendence]). The role of facticity in relation to authenticity involves letting one's actual values come into play when one makes a choice (instead of, like Kierkegaard's Aesthete, "choosing" randomly), so that one also takes responsibility for the act instead of choosing either-or without allowing the options to have different values.[43] In contrast to this, the inauthentic is the denial to live in accordance with one's freedom. This can take many forms, from pretending choices are meaningless or random, through convincing oneself that some form of determinism is true, to a sort of "mimicry" where one acts as "one should".

How "one should" act is often determined by an image one has, of how one such as oneself (say, a bank manager, lion tamer, prostitute, etc.) acts. In *Being and Nothingness*, Sartre relates an example of a "waiter" in bad faith: he merely takes part in the "act" of being a typical waiter, albeit very convincingly.[44] This image usually corresponds to some sort of social norm, but this does not mean that all acting in accordance with social norms is inauthentic: The main point is the attitude one takes to one's own freedom and responsibility, and the extent to which one acts in accordance with this freedom.

Yorum

Gerçek, oluşan durum, birey önce kendini yaratmalı, sonra da kendisi ile arkadaş, dost olmalıdır. Bunun anlamı, kötüler ve zarar, ziyan, zalime, kendi benliği için karşı çıkmamak değildir. Burada önemsenmesi gereken, bağımsızlık, özel, öğün ve tek olunması ile insanlık sorumluluğunun olduğu, bu hürriyet içinde kendi yaratıcılığını göstermesi beklenir.

The Other and the Look

The Other (when written with a capital "O") is a concept more properly belonging to phenomenology and its account of intersubjectivity. However, the concept has seen widespread use in existentialist writings, and the conclusions drawn from it differ slightly from the phenomenological accounts. The experience of the Other is the experience of another free subject who inhabits the same world as a person does. In its most basic form, it is this experience of the Other that constitutes intersubjectivity and objectivity. To clarify, when one experiences someone else, and this Other person experiences the world (the same world that a person experiences)—only from "over there"—the world itself is constituted as objective in that it is something that is "there" as identical for both of the subjects; a person experiences the other person as experiencing the same things. This experience of the Other's look is what is termed the Look (sometimes the Gaze).[45]

While this experience, in its basic phenomenological sense, constitutes the world as objective, and oneself as objectively existing subjectivity (one experiences oneself as seen in the Other's Look in precisely the same way that one experiences the Other as seen by him, as subjectivity), in existentialism, it also acts as a kind of limitation of freedom. This is because the Look tends to objectify what it sees. As such, when one experiences oneself in the Look, one doesn't experience oneself as nothing (no thing), but as something. Sartre's own example of a man peeping at someone through a keyhole can help clarify this: at first, this man is entirely caught up in the situation he is in; he is in a pre-reflexive state where his entire consciousness is directed at what goes on in the room. Suddenly, he hears a creaking floorboard behind him, and he becomes aware of himself as seen by the Other. He is thus filled with shame for he perceives himself as he would perceive someone else doing what he was doing, as a Peeping Tom. For Sartre, this phenomenological experience of shame establishes a proof for the existence of other minds and defeats the problem of solipsism. For the conscious state of shame to be experienced, one has to become aware of oneself as an object of another look, proving a priori, that other minds exist.[46] The Look is then co-constitutive of one's facticity.

Another characteristic feature of the Look is that no Other really needs to have been there: It is quite possible that the creaking floorboard was nothing but the movement of an old house; the Look isn't some kind of mystical telepathic experience of the actual way the other sees one (there may also have been someone there, but he could have not noticed that the person was there). It is only one's perception of the way another might perceive him.

Yorum

Başkasının bakış açısı, 1) bizim boyutumuz olarak “*Başkası ne der*” olarak, sosyal ve kültürel baskının bir somut yaklaşımıdır. Kural ve uygulama yöntemi belirlerken, sıklıkla devamlı yanlış yapıldığı vurgusu vardır. Etik ise doğru nedir ve doğrusal ne yapmalıyım boyutu varır. 2) Bir başka açı ile, objektif olmanın bir yöntemidir, kendinizi başkasını gözü olarak bakmaktır. Empati, kendinizi başkasının yerine koymak, onun duygu ve düşüncelerini dikkate alarak davranmaktır.

İnsanların kendilerini çift gözle bakmaları onlara bir derinlik kazandırması gibi, farklı boyutlar ile dayanakları, amaçları irdelenmelidir. Etik ilkeler bu açıdan önemli prensipleri kılavuz olarak kullanılabilir.

Angst and dread

"Existential angst", sometimes called existential dread, anxiety, or anguish, is a term that is common to many existentialist thinkers. It is generally held to be a negative feeling arising from the experience of human freedom and responsibility. The archetypical example is the experience one has when standing on a cliff where one not only fears falling off it, but also dreads the possibility of throwing oneself off. In this experience that "nothing is holding me back", one senses the lack of anything that predetermines one to either throw oneself off or to stand still, and one experiences one's own freedom. Angst, according to the modern existentialist, Adam Fong, is the sudden realization of a lack of meaning, often while one completes a task that initially seems to have intrinsic meaning.[33]

It can also be seen in relation to the previous point how angst is before nothing, and this is what sets it apart from fear that has an object. While in the case of fear, one can take definitive measures to remove the object of fear, in the case of angst, no such "constructive" measures are possible. The use of the word "nothing" in this context relates both to the inherent insecurity about the consequences of one's actions, and to the fact that, in experiencing freedom as angst, one also realizes that one is fully responsible for these consequences. There is nothing in people (genetically, for instance) that acts in their stead—that they can blame if something goes wrong. Therefore, not every choice is perceived as having dreadful possible consequences (and, it can be claimed, human lives would be unbearable if every choice facilitated dread). However, this doesn't change the fact that freedom remains a condition of every action.

Yorum

Sorun, dert ve endişe, korkular: varlığın tehlikede olması en önemli mücadele gerekçesi olmaktadır. Uçurum kenarında durun bir kimse, sadece ayağı kayıp düşmekten korkmaz, birisini de atlayabileceğinden, varsayımdan korkar. Korku ve endişe her boyuta ve her ortam ve zaman diliminde olabilir. Bu açıdan bu insanları kontrol altına alabilmek, onları yönlendirmek için sıklıkla kullanılır.

Sevgi ise farklıdır. İnsanlar korkularını da sevmelidirler. İnsan başarısız olmaktan korktuğu için çalışıp, geçebilir. Bu olumlu etkileşimdir. Savaşta oluşan korku, ölmek değil, düşmanı durdurmamak, başarılı olmamak şeklinde olabilir. Gelibolu Savaşında savaş dostluğu (Kinship) savaş akrabılığı oluşmuş, Anzak'larla halen bu bölgeyi savaşın başladığı günler ziyaret etmektedirler. Yaratan korkulacak değil, tam tersi onlara korku ve endişe yok (2/38, 60, 112, 227) denilmektedir. Kötülük ve zalim olan korksun denilmektedir (2/150). Yerçekiminden korkma, insanın yüksekte atlamaması ve buna göre tedbir alması sağlamaktadır.

Despair

Despair, in existentialism, is generally defined as a loss of hope.[47] More specifically, it is a loss of hope in reaction to a breakdown in one or more of the defining qualities of one's self or identity. If a person is invested in being a particular thing, such as a bus driver or an upstanding citizen, and then finds their being-thing compromised, they would normally be found in a state of despair—a hopeless state. For example, a singer who loses the ability to sing may despair if they have nothing else to fall back on—nothing to rely on for their identity. They find themselves unable to be what defined their being.

What sets the existentialist notion of despair apart from the conventional definition is that existentialist despair is a state one is in even when they aren't overtly in despair. So long as a person's identity depends on qualities that can crumble, they are in perpetual despair—and as there is, in Sartrean terms, no human essence found in conventional reality on which to constitute the individual's sense of identity, despair is a universal human condition. As Kierkegaard defines it in *Either/Or*: "Let each one learn what he can; both of us can learn that a person's unhappiness never lies in his lack of control over external conditions, since this would only make him completely unhappy." [48] In *Works of Love*, he said:

When the God-forsaken worldliness of earthly life shuts itself in complacency, the confined air develops poison, the moment gets stuck and stands still, the prospect is lost, a need is felt for a refreshing, enlivening breeze to cleanse the air and dispel the poisonous vapors lest we suffocate in worldliness. ... Lovingly to hope all things is the opposite of despairingly to hope nothing at all. Love hopes all things—yet is never put to shame. To relate oneself expectantly to the possibility of the good is to hope. To relate oneself expectantly to the possibility of evil is to fear. By the decision to choose hope one decides infinitely more than it seems, because it is an eternal decision. pp. 246–50

Yorum

Umutsuzluk; bir şarkıcı sesini kaybedince, tüm dünyasının yıkıldığını algılar. Bir kişi yapabildiği şeyi değil, içinde sevgiyi kaybetmesi ile yıkıldığı söylenebilir. Eğer sesini kaybetmiş ise, müzik ile ilgili uğraşı içine girerek, bu açığı doldurabilir, insanların gelişimine yardım eder. Bir bakıma insan yetiştirme, öğretmen olabilir.

Umutsuzluğun çeşitli boyutu olabilir; 1) Bir defa hürriyeti tadan köle bir daha köle olamaz, isyana hazır olur, 2) malı, mülkü olan, bir arabası varken, onu kaybetmesi ile insan umutsuzluğa düşer, yeniden alabileceğini düşünmez, sigorta kavramını unuttur, mutlaka eskisini ister, satmayı düşünse bile, kayıp ile kıymetli olur, 3) uçakta uçarken, yerçekimi ile düşme endişesi ile umutsuz olabilir, 4) kendisine hoşlanmadığı bir şey isabet ettiğinde umutsuzdurlar, 5) gelecekte umutsuz olurlar. Gelecek bilinmeyendir, iyilik değil, endişe ve korku ile uğraşırlar. Tümü sevgi boyutunda olan için, “*hayırlısı, geleceği var ise göreceği de var, ben tedbirimi aldım*” ile kendisine güvenen kişi, bir bakıma kendisini seven, dayanan kişi umutsuz olmaz, olsa bile kısa sürer.

Opposition to positivism and rationalism

Existentialists oppose definitions of human beings as primarily rational, and, therefore, oppose positivism and rationalism. Existentialism asserts that people actually make decisions based on subjective meaning rather than pure rationality. The rejection of reason as the source of meaning is a common theme of existentialist thought, as is the focus on the feelings of anxiety and dread that we feel in the face of our own radical freedom and our awareness of death. Kierkegaard advocated rationality as a means to interact with the objective world (e.g., in the natural sciences), but when it comes to existential problems, reason is insufficient: "Human reason has boundaries".[49]

Like Kierkegaard, Sartre saw problems with rationality, calling it a form of "bad faith", an attempt by the self to impose structure on a world of phenomena—"the Other"—that is fundamentally irrational and random. According to Sartre, rationality and other forms of bad faith hinder people from finding meaning in freedom. To try to suppress their feelings of anxiety and dread, people confine themselves within everyday experience, Sartre asserts, thereby relinquishing their freedom and acquiescing to being possessed in one form or another by "the Look" of "the Other" (i.e., possessed by another person—or at least one's idea of that other person).

Yorum

Pozitif ve akılcı, gerçeklik üstünde olmaya karşı çıkma; insanlar sıklıkla akılcı değil, kişisel kararlar alırlar. Birçok yaklaşım akılcı ve kitap bilimi ile olursa, bireyin kişisel etkisi ve tepkisi dikkate alınmaz. Bir tedavide verilere göre yaklaşım yapılır ama ilaçların etkisi beklenildiği gibi olmayabilir, yan etki, ters etkisi olabilir.

Varoluşçuluk, insanların saf akılcı olmaları yerine, sübjektif tanımlamalar içinde olacaklarını varsaymaktadır. İnsanların gerekçelerinin sınırlı olduğu, olacağı, akılcı olarak bunların kötü kader şeklinde yorumlanabileceği belirtilmektedir. Ötekileştirme ile karşı çıkarak pozitif olayları akılcı olarak yorumlanabilmektedir.

Religion (Atheistic existentialism, Christian existentialism, and Jewish existentialism)

An existentialist reading of the Bible would demand that the reader recognize that (s)he is an existing subject studying the words more as a recollection of events. This is in contrast to looking at a collection of "truths" that are outside and unrelated to the reader but may develop a sense of reality/God. Such a reader is not obligated to follow the commandments as if an external agent is forcing these commandments upon them, but as though they are inside them and guiding them from inside. This is the task Kierkegaard takes up when he asks: "Who has the more difficult task: the teacher who lectures on earnest things a meteor's distance from everyday life - or the learner who should put it to use?"[50]

Yorum

Ateistlik, Hristiyan, Yahudi varoluşçuluk ta inanışlar öne çıkmaktadır. Gerçek Tanrı olarak tanımlanmaktadır. Harici bir güç dıştan yaptırmaktadır. Tanrı insanın dışına çıkarak, obje kabul ederek ona tapınılmaktadır.

Kuran kaynaklı öğretilerde, Tanrı yoktur, İlahlara da inanılmamalıdır, Allah sevgi boyutu ile bizimle bütünleşen bir boyut olup, kendimizden ayıramayız. Yerçekimi nasıl bizden ayrı olmuyorsa, bizde içinde isek, aynı şekilde Yaratan ile bütünleşmeli, onu bizden ayırıp Tanrı şeklinde görmemeliyiz.

Confusion with nihilism

Although nihilism and existentialism are distinct philosophies, they are often confused with one another as both are rooted in the human experience of anguish and confusion stemming from the apparent meaninglessness of a world in which humans are compelled to find or create meaning.[51] A primary cause of confusion is that Friedrich Nietzsche is an important philosopher in both fields. Existentialist philosophers often stress the importance of Angst as signifying the absolute lack of any objective ground for action, a move that is often reduced to a moral or an existential nihilism. A pervasive theme in the works of existentialist philosophy, however, is to persist through encounters with the absurd, as seen in Camus' The Myth of Sisyphus ("One must imagine Sisyphus happy"),[52] and it is only very rarely that existentialist philosophers dismiss morality or one's self-created meaning: Kierkegaard regained a sort of morality in the religious (although he wouldn't himself agree that it was ethical; the religious suspends the ethical), and Sartre's final words in Being and Nothingness are "All these questions, which refer us to a pure and not an accessory (or impure) reflection, can find their reply only on the ethical plane. We shall devote to them a future work." [44]

Yorum

Nihilizm/hiçlik/boşluk tümü var ise yokluğu da fikir olarak beraberinde getirmektedir. Varoluşçuluk ile tam farklı olsa da birbiri ile açıklamada dayandırılmaktadır.

Varlık, yokluğu, yokluk ta varlığı tanımlar

Var demek ile, yok olanları da tanımlamaktasınız. Var olan dışındakiler yoktur, zaten yokluğu tanımlamak zor olduğu için sıklıkla var olanlar söylenir. Elinizde neler vardır? Yenidoğan ventilatör var olsa bile yoğun bakım hemşiresi yok ise, o zaman bebeğe bakılamaz. Varlık ile yokluğu tanımlar.

İnanışta da Tanrı yoktur demek, Yaratıcıyı ret etmek değildir. Yaratılan var ise o zaman onu yaratan vardır, bu kesindir. Tavuk var ise bir yumurtadan olması vardır. Tanrı yoktur denince, tanrılaştırılan yoktur demektir. İnsanın kendi benliğinden uzaklaştırdığı bir obje yoktur demektir. Kendi benliğinden ayırmamalıdır. Tanrı var ise benlik yok, benlik var ise tanrı yoktur kavramına girilir. Yaratılmış var ise Yaratan yoktur değildir. Yerçekiminden insan kendini izole edemediği gibi, yaratılıştan da uzaklaştırmamalıdır, içindedir, ayrılamaz. Aynı boyut şeytan kavramı içinde geçerlidir. Kuran; bu bir kavram ve fikir olarak oluştuğu, insanların kendilerince bu vesvese veya tereddüt ile benlik üzere zarara girmeleri söz konusudur. Şeytanın herhangi bir etkisi, etkileşimi doğrudan olamaz denilmektedir, sorumlu olan insan, bireyin kendisidir. Yaratana korku olmaz, ona dayanılır, güvenilir, sevilir, Tanrıdan ise korkulur, ona yaranmaya çalışılır, ona karşı bedel ödenir, sonra şeytanı üzerimize salabilir. İbadet; kelime anlamı olarak abd/çalışarak değer üretmek/emek anlamında iken, tapınma boyutu olarak belirtilmesi ile tamamen farklı konuma getirmektedir. Aynı şekilde Tanrı ile Yaratan gibi, biri dışlanan obje, diğeri tümü kapsayan bütünleşmedir.

Görmedim, bilmiyorum demek ile yokluk olmaz, aynı şekilde, gezip görürsünüz ama bir yemeği tatmadan ne olduğunu bilemezsiniz, sizin için var olamaz. Sevgisiz bir yaşam var mıdır bir sorgu ise, düşünmeden yaşamak ta var mıdır bir başka sorgudur.

Denizde sayılamayacak kadar su molekülü vardır, ancak tek bir molekül bile sorumlu tutulur ve buna göre ödül ile ceza alır. Ceza alması için, zarar oluşturmaları, bilinçli ve kasti oluşturmalarıdır. Tek molekül birey dersek, tüm evren ise deniz su molekülü olup, insanların kendilerini yaratılıştan uzaklaştırması olanaklı değildir. Sonsuzluk ile tek olanı birbiri ile karşılaştırdığınızda bir yok kabul edilebilir. Ancak insanlık o bireyde, bireye bağımsızlık, saygı, etik ve insanlık boyutundadır. Fikir bireyde, düşünce bireydedir, toplum görüşü ve ortak akıl, kamu yapısı altında ele alınmamalı, birey tüm kamu, kurum ve kuruluşlardan da korunmalıdır (Avrupa Konsey Kararından).

23 gram çikolata altın yıldızlı olan bir ürünü, 14 Mart nedeni ile ikram edildiğinde; Var ve yok olarak oluşan tablolar:

- 1) Tıp Bayramını kutlarım; Varlık
- 2) Maddi açıdan bakarak, altın değil diye yaklaşım; Yokluk
- 3) Çikolata olarak almak ve teşekkür etmek; Yokluk
- 4) 23 gram değil, en az 100 gram olmalı diyen kişi; Yokluk
- 5) Manevi değer olarak görerek, mutlu olan kişi; Varlık

Özet: Soyut, sevgi ve varlık kavramı olan için oluşum, sadece madde, çikolata olarak ele alan için ise yokluk gündeme gelmelidir.

Şehitlik; Varlık/diri ve Yokluk/ölü olmak mıdır?

Belirli ülkü için inançla, akıl ve gönül ile mücadele etmek, özellikle barış ve iyilik ve sevgi boyutu ile mücadele etmek, yokluk olamaz. Zengin olup, mal, mülk içinde olanların hatırlanmaması ile varlığı şüphelidir, ölü ama diridir kavramı öne çıkmaktadır.

18 Mart Şehitlik Günü

Şehit, kutsal bir ülkü için
İçten gelen inanç ile, zorlama olmadan
Severek, isteyerek, mücadele etmek
Varlık olmanın en büyük bedeli, canını
Kendi yaşamını ölüme meydan okumadır
Buna hazır olması, mücadele etmesi
Ölüm olmasa bile, yokluğa yol almazdır

Eğitim alma için yola çıkan
Hekim olarak bireylere destek olmak isteyen
Ulvi amaçlarla, mücadele için uyanan
Savaş değil, mücadele için var olan
En güzel mücadelenin sevgi, karşılıksız sevgi
Olduğunun bilincinde olan birey
Varlık üstü boyut için, Yaratan için
Ölürse şehit, yaşarsa ise gazidir
Şehit olmak için amaç ve güdü ile yola çıkan
Şehit kasti ile ölen kişi, şehit olmaz bilesin
İntihar ile şehit olmanın bağlantısı yoktur

Şehit olanın varlığı bitmez, diridirler onlar
Dayılarım gibi halen yaşarlar, gölümde
Çanakkale ve Irak cephelelerinde bedenleri yatar
İşte ben ayakta, dimdik onların ruhunu taşıyım
Bu bir inanç ve ülküdür süreç

Bir defa gerçek hürriyeti tadan köle
Bir daha asla köle yapılamaz
Yakarak, ibret için yok edeceklerini sanırlar
Ama küllerinden yine bağımsızlık doğar
Şehitlik geçmişte kalmadı

Bağımsızlık ve insanlık yaşadığı sürece olacaktır
Belki bende, belki sende
Hazırız değil mi, daima?

Dedeme sordum
Süveyş, Çanakkale, İstiklal Savaşlarında subay imiş
Hepimiz öleceğimizi biliyorduk
Önemli olan mücadele ederek ölmek idi
Şehit olmayı hak etmeliydik
Biz buraya öldürmek için gelmedik
Parmak tetiğe hak edilmedikçe dokunmadı
Besmelesiz de ateş almadı
Biz savunma için geldik
Zarar, zulüm ve zorbalığı önlemek için
Düşmana sevgi göstermek için oradaydık
Ateş kes döneminde onlara çok yadım ettik
Daha çok etkili oldu
Halen gelip bizi anyıyorlar
Biz onlarla savaştık, kan döktük
Döktüğümüz kanlar bizi kan kardeşliği yaptı
Sevgidir temelde mücadelenin esası
Unutmayın sakın
Demiştir

Bir insan var ise, seven ve köle olmayan
Her yaşamı bir mücadeledir, sabah olunca kalkınca
Tüm varlığını, yaşamını, durumunu tehlikeye atmak ise
Belirli ülkü, amaç ve inanç ile yapma, etik değildir
Bu mücadele sevgi üretmedir, bireye, Yarataca
sevgidir

18 Mart 2019, MAA

Nietzsche; bir vurguda “İnsanları sevdiğinizi söylüyorsunuz! Ama daha derine indiğinizde sevdiğinizin onlar olmadığını göreceksiniz. Siz bu sevginin içinde yarattığı duyguları seviyorsunuz” dediği belirtilir. Kanımca varlık ve yoklu kavramında genellikle; nasılsın sorusundan sonra ne var ve ne yok terimini kullanırız. Varlık ve yokluğu bütünleştiririz. Sevginin var olma, yaratılmaktan geldiği, dolayısıyla Yaratana yöneldiğinin farkına bile varmayız.

History

19th century

Kierkegaard and Nietzsche

Søren Kierkegaard and Friedrich Nietzsche were two of the first philosophers considered fundamental to the existentialist movement, though neither used the term "existentialism" and it is unclear whether they would have supported the existentialism of the 20th century. They focused on subjective human experience rather than the objective truths of mathematics and science, which they believed were too detached or observational to truly get at the human experience. Like Pascal, they were interested in people's quiet struggle with the apparent meaninglessness of life and the use of diversion to escape from boredom. Unlike Pascal, Kierkegaard and Nietzsche also considered the role of making free choices, particularly regarding fundamental values and beliefs, and how such choices change the nature and identity of the chooser.[53] Kierkegaard's knight of faith and Nietzsche's Übermensch are representative of people who exhibit Freedom, in that they define the nature of their own existence. Nietzsche's idealized individual invents his own values and creates the very terms they excel under. By contrast, Kierkegaard, opposed to the level of abstraction in Hegel, and not nearly as hostile (actually welcoming) to Christianity as Nietzsche, argues through a pseudonym that the objective certainty of religious truths (specifically Christian) is not only impossible, but even founded on logical paradoxes. Yet he continues to imply that a leap of faith is a possible means for an individual to reach a higher stage of existence that transcends and contains both an aesthetic and ethical value of life. Kierkegaard and Nietzsche were also precursors to other intellectual movements, including postmodernism, and various strands of psychotherapy. However, Kierkegaard believed that individuals should live in accordance with their thinking.

Yorum

Varlık konusu somut matematik ve bilim olarak değil, felsefe boyutu ile bakılmalıdır. İnsanın kendi deneyleri, kendi algıları ile öne çıkmaktadır. Pascal hayatın anlamsızlığı konusunda ve sıkıntı ile mücadele açısından insanın sessiz mücadelesi olarak ta tanımlamaktadır. Hür irade ve temel değerler ve inanışlar üzerine irdeleme yapmakta, bireyin tercihini tanımlamaktadır. Bireyin kendi değerleri ve inanışlarına da vurgu yapmaktadır. Kierkegaard, bireylerin düşüncelerine göre yaşamalarını belirtmektedir.

Fikirler, temel olarak din ve bunun etkisi ile yapılandığı gözlenmektedir. Kuran temelli olanlar yerine, karşı ve farklı düşüncelerin, çeşitli yorumlar ile tam tersi boyuta getirildiği görülmektedir. Bireylerin serbest fikri ve düşüncesi yerine, belirli kalıpta olması ve bu kalıpları yerine getirmesi için zorlanmakta ve korkutulmaktadırlar. Yapmaz ise suç ve ceza kavramı ötesinde, çeşitli hikâye ve fanteziler de eklenmektedir.

Öncelikle iman/Emn, güven demektir, Kuran temelinde yapılacaklar ile belirtilenler farklıdır. Kurban/yakınlaşma, yakın olma, hediye verme, dik durma, benlikten uzaklaşma kelime anlamıdır. “22/37: Onların etleri de kanları da Allah’a asla ulaşmaz, fakat sizden ona takva/korunma, sakınma, kötülüklerden sakınma ulaşır” ifadesi ile adak olarak yapılan işlem, kısaca kurban geçersizdir. Kevser Suresinde (108/1-3; 1 Muhakkak ki biz verdik sana O Keseri/zenginlik, bilginlik, amir, yöneticilik; 2 O halde Rabbin için salata yaşa/dua (9/84, 103), destek (20/14), değer üretmek (107/4, 31/31), davet (11/87, 5/106), yaratılış amacına uygun davranış (24/41), inanış ve kurbanı/benliğini kes, korun, sakın; 3 muhakkak ki sana hıncı olan ver ya, asıl odur ebter/sonu kesik) kurban kes diye yer alsa da gerçekte kurban kes yaklaşımı, etleri ve kanları asla ulaşmaz ifadesi vardır. Bu açıdan gerçek kaynak olan Kuran ile din tanımı altında iletilenler çok farklı boyutlardadır. Bu nedenle felsefe boyutları belirli sınırlar ve engeller altında olmamalı, serbest fikir içinde olmalıdır. Kısaca Batı yaklaşımı etkisi ile geleneksel kaynaklardan beslenen sınırlamaların din adı altında tanımlamaları olmaktadır.

Varlık olarak Yaratanın yarattığı denilince, kendimizi süje ve Tanrı obje olarak ayırmak yerine, sevgi boyutu olarak, maddesel, kavramsal değil, bütünleştirici olmalıyız. Yerçekimi gibi içinde

bizi etkileyen olarak irdelemek daha doğrudur. Tanrı yoktur, Yaratan vardır kavramı üzerinde düşünmeliyiz.

Bir kalıp verilerek bu çerçeveler içinde düşünme yerine, boşlukta ve tamamen izole ortamda düşünmelidir. Bir bakıma etkileyen ve karışan olmadan bir bağımsız ortam, gece gibi bir boyutta düşünmeli, zaman sınırı olmadan, konu sınırı da olmadan düşünülmalıdır ki varlık yaratılabilirsin.

Dostoyevsky and Sartre

The first important literary author also important to existentialism was the Russian Fyodor Dostoyevsky.[54] Dostoyevsky's Notes from Underground portrays a man unable to fit into society and unhappy with the identities he creates for himself. Jean-Paul Sartre, in his book on existentialism is a Humanism, quoted Dostoyevsky's The Brothers Karamazov as an example of existential crisis. Sartre attributes Ivan Karamazov's claim, "If God did not exist, everything would be permitted"[55] to Dostoyevsky himself, though this quote does not appear in the novel.[56] However, a similar sentiment is explicitly stated when Alyosha visits Dimitri in prison. Dimitri mentions his conversations with Rakitin in which the idea that "Then, if He doesn't exist, man is king of the earth, of the universe" allowing the inference contained in Sartre's attribution to remain a valid idea contested within the novel.[57] Other Dostoyevsky novels covered issues raised in existentialist philosophy while presenting story lines divergent from secular existentialism: for example, in Crime and Punishment, the protagonist Raskolnikov experiences an existential crisis and then moves toward a Christian Orthodox worldview similar to that advocated by Dostoyevsky himself.[58]

Yorum

İnanışların bir çerçeve içinde sokularak, bu kalıp içinde kalarak düşünülmesi gerektiği ifade ediliyorsa da bunun kaynağı olmalıdır. Kayak din adamı olamaz, çünkü onlar sadece felsefeci olmalı, yöntemleri yapan sadece teknisyendir. Hoca, öğretmen eğitim veriyorsa, zorlama ve ikna olmaması gerekir ki sıklıkla korkutma, cezalandırma, Şeytan ve Cehennem kavramları ile tüm yapıyı yok etmektedir. Obje boyutu Tanrıyı inkâr anlamına getirmektedir.

Hukuk kelime anlamı haklar demektir, just ise halk, justice ortak akıl, toplumun dediği şeklinde, jüri kararına bırakır. Birey hakkı toplum isteğine terk edilmiş olur. **Kuran** kaynaklı; "2/258 ... Allah, zalimler toplumunu doğruya ve güzele kılavuzlamaz", "5/51 ... gönül dostları edinmeyin. Onlar birbirlerinin gönül dostlarıdır. Sizden kim onları gönül dostu edinirse o, onlardandır. Allah, zalimler toplumunu doğruya ve güzele kılavuzlamaz" ifadelerinde toplumun doğruyu belirteceği ifadesi doğru olamaz, bakış açısı birey hakkı ve sevgi ve iyilik üzere, kısaca insanlık etiği olmalı, kalıplar olmamalıdır. Bunun anlamı varoluşçuluk ile yokluk kavramı aynı boyutta bütünleşme ve birbirini tanımlamadır. Tanrı yoktur kavramı kadar, Yaratıcı yoktur kavramı oluşmamakta, çünkü yaratılanlar vardır. Yokluk kavramında "3/22 Çalışıp ürettikleri hem dünyada hem de âhirette boşa çıkmıştır. Hiçbir yardımcıları da yoktur onların" ifadesi ile sevgi dışı üretilen, nefret oluşturanların çabalarının boşa çıkacağı ifadesi vardır. Burada temel olan boyut zorlama ve tiksindirme, şiddet boyutudur ki "2/256 Dinde baskı-zorlama-tiksindirme yoktur. Doğru bilgiye dayalı eriş, bozuk bilgiye dayalı sapıştan açık bir biçimde ayrılmıştır" yaklaşımı ile inançta buna göz yumulması bile söz konusu edilemez. Bu açıdan temel bozukluğu yapan, kalıplar değil, bağımsız, bilgi ve felsefeye dayanan insanlık boyutunda olması beklenir.

Early 20th century

Martin Heidegger

In the first decades of the 20th century, a number of philosophers and writers explored existentialist ideas. The Spanish philosopher Miguel de Unamuno y Jugo, in his 1913 book The Tragic Sense of Life in Men and Nations, emphasized the life of "flesh and bone" as opposed to that of abstract rationalism. Unamuno rejected systematic philosophy in favor of the individual's quest for faith. He retained a sense of the tragic, even absurd nature of the quest, symbolized by his enduring interest in Cervantes' fictional character Don Quixote. A novelist, poet and dramatist as well as philosophy professor at the University of Salamanca, Unamuno wrote a short story about a priest's crisis of faith, Saint Manuel the Good, Martyr, which has been collected in anthologies of existentialist fiction. Another Spanish thinker, Ortega y Gasset, writing in 1914, held that human existence must always be defined as the individual person combined with the concrete circumstances of his life: "Yo soy yo y mi circunstancia" ("I am myself and my circumstances"). Sartre likewise believed that human existence is not an abstract matter, but is always situated ("en situation").

Although Martin Buber wrote his major philosophical works in German, and studied and taught at the Universities of Berlin and Frankfurt, he stands apart from the mainstream of German philosophy. Born into a Jewish family in Vienna in 1878, he was also

a scholar of Jewish culture and involved at various times in Zionism and Hasidism. In 1938, he moved permanently to Jerusalem. His best-known philosophical work was the short book *I and Thou*, published in 1922. For Buber, the fundamental fact of human existence, too readily overlooked by scientific rationalism and abstract philosophical thought, is "man with man", a dialogue that takes place in the so-called "sphere of between" ("das Zwischenmenschliche").[59]

Two Russian thinkers, Lev Shestov and Nikolai Berdyaev, became well known as existentialist thinkers during their post-Revolutionary exiles in Paris. Shestov, born into a Ukrainian-Jewish family in Kiev, had launched an attack on rationalism and systematization in philosophy as early as 1905 in his book of aphorisms *All Things Are Possible*.

Berdyaev, also from Kiev but with a background in the Eastern Orthodox Church, drew a radical distinction between the world of spirit and the everyday world of objects. Human freedom, for Berdyaev, is rooted in the realm of spirit, a realm independent of scientific notions of causation. To the extent the individual human being lives in the objective world, he is estranged from authentic spiritual freedom. "Man" is not to be interpreted naturalistically, but as a being created in God's image, an originator of free, creative acts.[60] He published a major work on these themes, *The Destiny of Man*, in 1931.

Gabriel Marcel, long before coining the term "existentialism", introduced important existentialist themes to a French audience in his early essay "Existence and Objectivity" (1925) and in his *Metaphysical Journal* (1927).[61] A dramatist as well as a philosopher, Marcel found his philosophical starting point in a condition of metaphysical alienation: the human individual searching for harmony in a transient life. Harmony, for Marcel, was to be sought through "secondary reflection", a "dialogical" rather than "dialectical" approach to the world, characterized by "wonder and astonishment" and open to the "presence" of other people and of God rather than merely to "information" about them. For Marcel, such presence implied more than simply being there (as one thing might be in the presence of another thing); it connoted "extravagant" availability, and the willingness to put oneself at the disposal of the other.[62]

Marcel contrasted secondary reflection with abstract, scientific-technical primary reflection, which he associated with the activity of the abstract Cartesian ego. For Marcel, philosophy was a concrete activity undertaken by a sensing, feeling human being incarnate—embodied—in a concrete world.[61][63] Although Jean-Paul Sartre adopted the term "existentialism" for his own philosophy in the 1940s, Marcel's thought has been described as "almost diametrically opposed" to that of Sartre.[61] Unlike Sartre, Marcel was a Christian, and became a Catholic convert in 1929.

In Germany, the psychologist and philosopher Karl Jaspers—who later described existentialism as a "phantom" created by the public[64]—called his own thought, heavily influenced by Kierkegaard and Nietzsche, *Existenzphilosophie*. For Jaspers, "Existenz-philosophy is the way of thought by means of which man seeks to become himself...This way of thought does not cognize objects, but elucidates and makes actual the being of the thinker".[65]

Jaspers, a professor at the University of Heidelberg, was acquainted with Martin Heidegger, who held a professorship at Marburg before acceding to Husserl's chair at Freiburg in 1928. They held many philosophical discussions, but later became estranged over Heidegger's support of National Socialism (Nazism). They shared an admiration for Kierkegaard,[66] and in the 1930s, Heidegger lectured extensively on Nietzsche. Nevertheless, the extent to which Heidegger should be considered an existentialist is debatable. In *Being and Time* he presented a method of rooting philosophical explanations in human existence (*Dasein*) to be analysed in terms of existential categories (*existentiale*); and this has led many commentators to treat him as an important figure in the existentialist movement.

Yorum

Birey kendisi ve çevresi ile sosyal bütünleşebilir ama o zaman bir dokuda renk olabilir. Birey tüm toplumu karşısına alabilecek yapıda, fikri hür, vicdanı hür ve irfanı hür boyutta olması istenir. Bir insan toplum içinde geniş, kuş bakışı göremeyebilir. Bu açıdan daha üst perspektif ile bakabilmeli, aklını kullanabilmelidir. Ayrıca mikroskop, hatta atom düzeyinde de detaylı analiz edebilmeli, tümü bir boyutta birleştirmesi, bütünleştirmesi gerekir. Eğer toplum içinde olursanız, onların kültürel yapısından kopamazsınız. Bir İskoç eteğini erkek nasıl giyebilir, ama giyerse ne olur ne açıklama yapabilir? Çevre değil insanlık ile bütünleşmeli, bunun da ancak sevgi ile olacağı, İskoç'lar için saygı çerçevesinde giymesi ile anlamı olabilir.

Varlık tanımı somut, fizik açısından kolaydır, uzayda yer işgal etmesi yeterlidir. Matematiksel olarak rakamsal anlam ifade etmesi yeterlidir. Anlam ifade etmesi ikinci bir bakıştır. Düşünme ise insan olarak varlığın oluşumunun bir kanıtı olmaktadır. Kanımızca sevgi ve insanlık üzerine olmayan düşünce de var olarak kabul edilmesi olanaksız veya geçici bir süre için söz konusu olabilir.

İnsan somut anlam olmasını, bir bakıma ispat ve kanıtı dayalı olması için, modern toplumlarda, örneğin kanıtı dayalı tıp kavramında olduğu gibi istemektedirler ve bulmak için özel uğraşı içine girerler. Eski hekimlikte ise *Sans-Klinik/Klinik olmayan* tanımı vardır. Hekim öngörüsüne göre yaklaşım yapmaktadır. Bu durum zamanımızda olasılık, tedbir, hastalığın profilaksisi farklı adlar olsa bile, felsefesi klinik veri olmadan, var gibi yaklaşmaktır.

Bir tifo salgınında sadece tifo olanların izole edilmesi değil, tüm toplumun hasta gibi alınıp izole edilmesi gerekir. Hepatit B pozitif olan kişi çevresini bulaştırabileceği için tüm her bireye aşı yapılmalıdır. Hastalığın olmaması sorun olmaktadır ve tüm var ise yoklar immün yapmak için aşı virüsü verilerek varlık yaratılmalıdır.

Özet olarak insan olduğu yerde, var veya yok değil, tümünden var gibi yaklaşım öngörülmalıdır. Kaza olmadan önce var gibi tedbir alınmalı, her kaza neden, niçin analiz edilerek daha sonrakilere tedbir alınmalıdır. Bazı prematürelere akciğerleri olgunlaşmış, bazıları immatür olduğu ve aynı gebelik haftasında bulunmaları nedeniyle detaylı incelenmiş, böbrek üst, bezlerinde farklı gelişme gözlenmiş. Gebelikte anneye steroid vermek ile zamanımızda erken doğacak bebekleri solunum sıkıntısından kurtaracak bir tedavi yaklaşımı bu şekilde bulunmuştur. Var ile yok olanın nedeni araştırılmış ve gözlem tedavisi ile kesin veri olarak kullanılır olmuştur. Yokluğu tanımlama ile varlık tanımlanması daha kolaydır.

After the Second World War

Following the Second World War, existentialism became a well-known and significant philosophical and cultural movement, mainly through the public prominence of two French writers, Jean-Paul Sartre and Albert Camus, who wrote best-selling novels, plays and widely read journalism as well as theoretical texts.[67] These years also saw the growing reputation of Heidegger's book *Being and Time* outside Germany.

French philosophers Jean-Paul Sartre and Simone de Beauvoir

Sartre dealt with existentialist themes in his 1938 novel *Nausea* and the short stories in his 1939 collection *The Wall*, and had published his treatise on existentialism, *Being and Nothingness*, in 1943, but it was in the two years following the liberation of Paris from the German occupying forces that he and his close associates—Camus, Simone de Beauvoir, Maurice Merleau-Ponty, and others—became internationally famous as the leading figures of a movement known as existentialism.[68] In a very short period of time, Camus and Sartre in particular became the leading public intellectuals of post-war France, achieving by the end of 1945 "a fame that reached across all audiences." [69] Camus was an editor of the most popular leftist (former French Resistance) newspaper *Combat*; Sartre launched his journal of leftist thought, *Les Temps Modernes*, and two weeks later gave the widely reported lecture on existentialism and secular humanism to a packed meeting of the *Club Maintenant*. Beauvoir wrote that "not a week passed without the newspapers discussing us"; [70] existentialism became "the first media craze of the postwar era." [71]

By the end of 1947, Camus' earlier fiction and plays had been reprinted, his new play *Caligula* had been performed and his novel *The Plague* published; the first two novels of Sartre's *The Roads to Freedom* trilogy had appeared, as had Beauvoir's novel *The Blood of Others*. Works by Camus and Sartre were already appearing in foreign editions. The Paris-based existentialists had become famous.[68]

Sartre had traveled to Germany in 1930 to study the phenomenology of Edmund Husserl and Martin Heidegger,[72] and he included critical comments on their work in his major treatise *Being and Nothingness*. Heidegger's thought had also become known in French philosophical circles through its use by Alexandre Kojève in explicating Hegel in a series of lectures given in Paris in the 1930s.[73] The lectures were highly influential; members of the audience included not only Sartre and Merleau-Ponty, but Raymond Queneau, Georges Bataille, Louis Althusser, André Breton, and Jacques Lacan.[74] A selection from Heidegger's *Being and Time* was published in French in 1938, and his essays began to appear in French philosophy journals.

French-Algerian philosopher, novelist, and playwright Albert Camus

Heidegger read Sartre's work and was initially impressed, commenting: "Here for the first time I encountered an independent thinker who, from the foundations up, has experienced the area out of which I think. Your work shows such an immediate comprehension of my philosophy as I have never before encountered." [75] Later, however, in response to a question posed by his French follower Jean Beaufret,[76] Heidegger distanced himself from Sartre's position and existentialism in general in his *Letter on Humanism*. [77] Heidegger's reputation continued to grow in France during the 1950s and 1960s. In the 1960s, Sartre attempted to reconcile existentialism and Marxism in his work *Critique of Dialectical Reason*. A major theme throughout his writings was freedom and responsibility.

Camus was a friend of Sartre, until their falling-out, and wrote several works with existential themes including *The Rebel*, *Summer in Algiers*, *The Myth of Sisyphus*, and *The Stranger*, the latter being "considered—to what would have been Camus's irritation—the exemplary existentialist novel." [78] Camus, like many others, rejected the existentialist label, and considered his works concerned with facing the absurd. In the titular book, Camus uses the analogy of the Greek myth of Sisyphus to demonstrate the futility of existence. In the myth, Sisyphus is condemned for eternity to roll a rock up a hill, but when he reaches the summit, the rock will roll to the bottom again. Camus believes that this existence is pointless but that Sisyphus ultimately finds meaning and purpose in his task, simply by continually applying himself to it. The first half of the book contains an extended rebuttal of what Camus took to be existentialist philosophy in the works of Kierkegaard, Shestov, Heidegger, and Jaspers.

Simone de Beauvoir, an important existentialist who spent much of her life as Sartre's partner, wrote about feminist and existentialist ethics in her works, including *The Second Sex* and *The Ethics of Ambiguity*. Although often overlooked due to her relationship with Sartre,[79] de Beauvoir integrated existentialism with other forms of thinking such as feminism, unheard of at the time, resulting in alienation from fellow writers such as Camus.[58]

Paul Tillich, an important existentialist theologian following Kierkegaard and Karl Barth, applied existentialist concepts to Christian theology, and helped introduce existential theology to the general public. His seminal work *The Courage to Be* follows Kierkegaard's analysis of anxiety and life's absurdity, but puts forward the thesis that modern humans must, via God, achieve

selfhood in spite of life's absurdity. Rudolf Bultmann used Kierkegaard's and Heidegger's philosophy of existence to demythologize Christianity by interpreting Christian mythical concepts into existentialist concepts.

Maurice Merleau-Ponty, an existential phenomenologist, was for a time a companion of Sartre. Merleau-Ponty's Phenomenology of Perception (1945) was recognized as a major statement of French existentialism.[80] It has been said that Merleau-Ponty's work Humanism and Terror greatly influenced Sartre. However, in later years they were to disagree irreparably, dividing many existentialists such as de Beauvoir,[58] who sided with Sartre.

Colin Wilson, an English writer, published his study The Outsider in 1956, initially to critical acclaim. In this book and others (e.g. Introduction to the New Existentialism), he attempted to reinvigorate what he perceived as a pessimistic philosophy and bring it to a wider audience. He was not, however, academically trained, and his work was attacked by professional philosophers for lack of rigor and critical standards.[81]

Yorum

İkinci Dünya Savaşından sonra da Varoluşçuluk önemli boyutta irdelendiği görülmektedir. Yokluğun irdelenmesi bir noktada biterken, varlığın irdelenmesi gerektiği ve varlığın anlamının sorgulanması açısından önemlidir.

Bir bakış açısı ile söyleneceklerin tümü daha önce söylenmiş dersiniz, yeniye atılım yapamazsınız. Ancak kendi yorumunuzu getirirseniz, sizin bir emsali ve bir benzeri olmayacağı için, bilgi veya fikir olarak yeni boyutlar getirebilirsiniz. Bu boyut yeni felsefeye yol açabilecektir.

Paris'te kahvehanelerde belirli felsefelerin tartışıldığı alan olmuştur. Adı olarak Kırathaneler/okuma evleri de benzer amaç için olsa da farklı oyun ve sohbet dönüştür. Toplantılar, kongreler ve özellikle sempozyumlar temelde aykırı görüşlerin konuşulması gereken yerler olmalıdır. Bilinenleri, kitapta yazarları söylemenin anlamı olamaz, burada yeni eğitim alanlar için değil, farklı görüşlerin söylendiği yerler olmalıdır. Örneğin; Güney Kore'den Bronkopulmoner Displazi 'de kök hücre tedavisi konuşmasında, soru için bana söz verilmedi ve ayrıca konuşmak zorunda kaldım ve şunu söyledim. *Mezenşimal kök hücre tek başına yeterli etki yapamaz, total kök hücre ile birlikte verilmesi daha yararlı olabilir dedim. Total kök hücrenin destek anlamında olabileceği, etkinliğin artması açısından belirttim. Bu konuyu onlarında düşündüğünü ama yapma konusunda bazı sorunları olduğunu söyleyince, anne sütü/emzirme ile verin dedim. Taze anne sütünde total kök hücre olduğu, bundan biz yararlanıyoruz deyince, uygulamanın kolay ve yerinde olduğunu belirterek, kendisinin gelmek için 4 uçak değiştirdiğini ve gelmesinin yerinde olduğunu belirtti. Birisi bana fikir verir diye geldim dedi, genel toplantıda sadece dinlediler diye ekledi.*

Felsefe boyutu için; ne, neden, nerede, nasıl niçin gibi sorgular gerekince, var olanın da bu sorguların sorulmasını gerekli kılmaktadır.

- Ne: insan ve insanlık olmalı, sevgi üzerine olmalıdır. Tersi; insanlık dışı, zalim, nefret yaratan zorba kavramı girmektedir.
- Neden: Akıl ve gönülden bir amaç için değil var oldukları için sevmek gereklidir. Karşıtı, zorla ve mecbur olarak, ikna ile itici bir yapı ile yaptırmak olmaktadır.
- Niçin: Sevgi oluşturma ve sevgiyi yayma amacı ile yapılmasıdır. Aksi, zenginlik, hocalık, emirlik ile hizmet adı altında toplum yönetimini isteme amacı ile yapma, yaptırmadır.
- Nerede: Akli ve gönlü kazanma iken, diğer ters bakışında, kişiye somut ve elle tutulur bir şekilde oluşturma, adına gerekirse hizmet şeklinde koyarak, kendisinin yararlanmasını sağlamaktır.
- Nasıl: Bir çay ikramı ile gönlü kazanma alma, gülücük ve gülümseme yeterlidir, karşılıksız olmalıdır. Tam tersine; bir alışveriş şeklinde, verdim, alacağım, gereksinim olmasa bile zorla vermek şeklinde olmaktadır.
- Kim: Açıktan daha çok gizli ve örtülü şekilde destekleme, bilgilendirme ve kendi rızası ile yapmasını sağlamadır. Farklı olarak; bir faydalı olan, olmayanı ayırmak, çeşitli seçicilik ile

kendi yararı temelinde yaklaşım yapan, eşitlik ancak benliğe göre seçicilik ile olmalıdır demektir.

Influence outside philosophy

Art

Film and television

Stanley Kubrick's 1957 anti-war film *Paths of Glory* "illustrates, and even illuminates...existentialism" by examining the "necessary absurdity of the human condition" and the "horror of war".[82] The film tells the story of a fictional World War I French army regiment ordered to attack an impregnable German stronghold; when the attack fails, three soldiers are chosen at random, court-martialed by a "kangaroo court", and executed by firing squad. The film examines existentialist ethics, such as the issue of whether objectivity is possible and the "problem of authenticity".[82] Orson Welles' 1962 film *The Trial*, based upon Franz Kafka's book of the same name (*Der Process*), is characteristic of both existentialist and absurdist themes in its depiction of a man (Joseph K.) arrested for a crime for which the charges are neither revealed to him nor to the reader.

Neon Genesis Evangelion is a Japanese science fiction animation series created by the anime studio Gainax and was both directed and written by Hideaki Anno. Existential themes of individuality, consciousness, freedom, choice, and responsibility are heavily relied upon throughout the entire series, particularly through the philosophies of Jean-Paul Sartre and Søren Kierkegaard. Episode 16's title, "The Sickness Unto Death, And..." (Shi ni itaru yamai, soshite) is a reference to Kierkegaard's book, *The Sickness Unto Death*.

Some contemporary films dealing with existentialist issues include *Melancholia*, *Fight Club*, *I Heart Huckabees*, *Waking Life*, *The Matrix*, *Ordinary People*, and *Life in a Day*. [83] Likewise, films throughout the 20th century such as *The Seventh Seal*, *Ikiru*, *Taxi Driver*, the *Toy Story* films, *The Great Silence*, *Ghost in the Shell*, *Harold and Maude*, *High Noon*, *Easy Rider*, *One Flew Over the Cuckoo's Nest*, *A Clockwork Orange*, *Groundhog Day*, *Apocalypse Now*, *Badlands*, and *Blade Runner* also have existentialist qualities. [84]

Notable directors known for their existentialist films include Ingmar Bergman, François Truffaut, Jean-Luc Godard, Michelangelo Antonioni, Akira Kurosawa, Terrence Malick, Stanley Kubrick, Andrei Tarkovsky, Hideaki Anno, Wes Anderson, Gaspar Noé, Woody Allen, and Christopher Nolan. [85] Charlie Kaufman's *Synecdoche, New York* focuses on the protagonist's desire to find existential meaning. [86] Similarly, in Kurosawa's *Red Beard*, the protagonist's experiences as an intern in a rural health clinic in Japan lead him to an existential crisis whereby he questions his reason for being. This, in turn, leads him to a better understanding of humanity. The French film, *Mood Indigo* (directed by Michel Gondry) embraced various elements of existentialism. [citation needed] The film *The Shawshank Redemption*, released in 1994, depicts life in a prison in Maine, United States to explore several existentialist concepts. [87]

Yorum

Sanat bin cümlelerin bir çizgi ile sunumu olmalıdır. Ancak sanat bir duygu ifadesi olmalıdır. Anlamı olmadan, soyut imajı yerine somut anlamı olamaz. Nobel ve Oskar kazanan filimler ve eserlerin mutlaka somut değil, soyut olduğu gözlenmektedir. Orhan Pamuk aldığı ödül için yapılan yorumlarda, bir on satırlık yazıda, özne, fiil ve anlamın karıştığı, melankolik bir ortamın yaratıldığı belirtilmiştir. Ödül de bu nedenle verilmiştir. Bir yazarın özne, fiil gibi huşuları bilmemesi olanaksız olduğuna göre, bunu dışlayarak yazdıkları bir sanat eseridir.

Literature

Existential perspectives are also found in modern literature to varying degrees, especially since the 1920s. Louis-Ferdinand Céline's *Journey to the End of the Night* (*Voyage au bout de la nuit*, 1932) celebrated by both Sartre and Beauvoir, contained many of the themes that would be found in later existential literature, and is in some ways, the proto-existential novel. Jean-Paul Sartre's 1938 novel *Nausea* [88] was "steeped in Existential ideas", and is considered an accessible way of grasping his philosophical stance. [89] Between 1900 and 1960, other authors such as Albert Camus, Franz Kafka, Rainer Maria Rilke, T.S. Eliot, Herman Hesse, Luigi Pirandello, [34][35][37][90][91][92] Ralph Ellison, [93][94][95][96] and Jack Kerouac, composed literature or poetry that contained, to varying degrees, elements of existential or proto-existential thought. The philosophy's influence even reached pulp literature shortly after the turn of the 20th century, as seen in the existential disparity witnessed in Man's lack of control of his fate in the works of H.P. Lovecraft. [97] Since the late 1960s, a great deal of cultural activity in literature contains postmodernist as well as existential elements. Books such as *Do Androids Dream of Electric Sheep?* (1968) (now republished as *Blade Runner*) by Philip K. Dick, *Slaughterhouse-Five* by Kurt Vonnegut, *Fight Club* by Chuck Palahniuk and *Formless Meanderings* by Bharath Srinivasan [98] all distort the line between reality and appearance while simultaneously espousing existential themes.

Theatre

Jean-Paul Sartre wrote *No Exit* in 1944, an existentialist play originally published in French as *Huis Clos* (meaning *In Camera* or "behind closed doors"), which is the source of the popular quote, "Hell is other people." (In French, "L'enfer, c'est les autres"). The play begins with a Valet leading a man into a room that the audience soon realizes is in hell. Eventually he is joined by two women. After their entry, the Valet leaves and the door is shut and locked. All three expect to be tortured, but no torturer arrives. Instead, they realize they are there to torture each other, which they do effectively by probing each other's sins, desires, and unpleasant memories.

Existentialist themes are displayed in the Theatre of the Absurd, notably in Samuel Beckett's *Waiting for Godot*, in which two men divert themselves while they wait expectantly for someone (or something) named Godot who never arrives. They claim Godot is an acquaintance, but in fact, hardly know him, admitting they would not recognize him if they saw him. Samuel Beckett, once asked who or what Godot is, replied, "If I knew, I would have said so in the play." To occupy themselves, the men eat,

sleep, talk, argue, sing, play games, exercise, swap hats, and contemplate suicide—anything "to hold the terrible silence at bay".[99] The play "exploits several archetypal forms and situations, all of which lend themselves to both comedy and pathos." [100] The play also illustrates an attitude toward human experience on earth: the poignancy, oppression, camaraderie, hope, corruption, and bewilderment of human experience that can be reconciled only in the mind and art of the absurdist. The play examines questions such as death, the meaning of human existence and the place of God in human existence.

Tom Stoppard's *Rosencrantz & Guildenstern Are Dead* is an absurdist tragicomedy first staged at the Edinburgh Festival Fringe in 1966.[101] The play expands upon the exploits of two minor characters from Shakespeare's *Hamlet*. Comparisons have also been drawn to Samuel Beckett's *Waiting For Godot*, for the presence of two central characters who appear almost as two halves of a single character. Many plot features are similar as well: the characters pass time by playing Questions, impersonating other characters, and interrupting each other or remaining silent for long periods of time. The two characters are portrayed as two clowns or fools in a world beyond their understanding. They stumble through philosophical arguments while not realizing the implications, and muse on the irrationality and randomness of the world.

Jean Anouilh's *Antigone* also presents arguments founded on existentialist ideas.[102] It is a tragedy inspired by Greek mythology and the play of the same name (*Antigone*, by Sophocles) from the 5th century BC. In English, it is often distinguished from its antecedent by being pronounced in its original French form, approximately "Ante-GÖN." The play was first performed in Paris on 6 February 1944, during the Nazi occupation of France. Produced under Nazi censorship, the play is purposefully ambiguous with regards to the rejection of authority (represented by *Antigone*) and the acceptance of it (represented by *Creon*). The parallels to the French Resistance and the Nazi occupation have been drawn. *Antigone* rejects life as desperately meaningless but without affirmatively choosing a noble death. The crux of the play is the lengthy dialogue concerning the nature of power, fate, and choice, during which *Antigone* says that she is, "... disgusted with [the]... promise of a humdrum happiness." She states that she would rather die than live a mediocre existence.

Critic Martin Esslin in his book *Theatre of the Absurd* pointed out how many contemporary playwrights such as Samuel Beckett, Eugène Ionesco, Jean Genet, and Arthur Adamov wove into their plays the existentialist belief that we are absurd beings loose in a universe empty of real meaning. Esslin noted that many of these playwrights demonstrated the philosophy better than did the plays by Sartre and Camus. Though most of such playwrights, subsequently labeled "Absurdist" (based on Esslin's book), denied affiliations with existentialism and were often staunchly anti-philosophical (for example Ionesco often claimed he identified more with 'Pataphysics or with Surrealism than with existentialism), the playwrights are often linked to existentialism based on Esslin's observation.[103]

Yorum

İnsan hakları ve bireyin bağımsızlığı, hürriyeti ile tüm hakları doğuştan kazanmalı boyutu, Dünyadaki yerel çatışmalar nedeniyle olan milyonların göçü ile, bizden sizden boyutu ortaya çıkmış ve insanlar yabancıları kabul etmeme yönüne kaymışlardır. Gruplaşma, inançta ve özellikle milliyetçilik hortlamıştır. Daha önce her birey insanlık ferdidir denirken, çeşitli tanımlarla ayrılmaktadır. Bizden ve sizden boyutu gelmiş, İngiltere Avrupa Birliğinden çıkmaya çalışmaktadır.

Tiyatro sadece esere bağlı kalınma değil, doğrudan seyirci ile iletişim sağlama anlamında olduğu için, etkisi çok yüksek olmuştur. Sanatçı, hitabını topluma yapmakta, onlara söylemektedir. Sinema ve diğer etkileşim ise dolaylıdır ve bu nedenle drama, yakın çekimler ve duygusal bağlar kuracak yakın çekimler giderek artmaktadır. Tiyatro eski etkisini kaybetmekte, daha büyük salonlarda etkileşim olamamaktadır.

1968 Fransa ile başlayan bir varlık çatışmasında, çeşitli görüşler, özellikle sol olarak tanımlanan görüşler ile sağ/milliyetçilik kavramları arasında, öğrenci olayları denilen bir çatışma başlamıştır. Benzer bir durum yine Fransa'da mavi yakalılar gibi işçi sınıfı, sarı yekekliler olarak ortaya çıkmıştır. İstenilen gruplara göre eşit yaklaşımdır, gerçek toplam eşitlik değil, kalana göre farklı yaklaşım istenmektedir, ancak bunun sağlanması maliyeti yüksektir. 1968 ile serbest ticari boyut oluşmuş, 1998 sonra ise milliyetçilik ve grubun üstünlüğü, haklarda ayrıcalık olması öne çıkmıştır. Birey Hakkı kavramı ise ikinci değil, üçüncü boyuta inmiştir.

Psychoanalysis and psychotherapy

Existential therapy

A major offshoot of existentialism as a philosophy is existentialist psychology and psychoanalysis, which first crystallized in the work of Otto Rank, Freud's closest associate for 20 years. Without awareness of the writings of Rank, Ludwig Binswanger was influenced by Freud, Edmund Husserl, Heidegger, and Sartre. A later figure was Viktor Frankl, who briefly met Freud as a young man.[104] His logotherapy can be regarded as a form of existentialist therapy. The existentialists would also influence social psychology, antipositivist micro-sociology, symbolic interactionism, and post-structuralism, with the work of thinkers such as Georg Simmel[105] and Michel Foucault. Foucault was a great reader of Kierkegaard even though he almost never refers this author, who nonetheless had for him an importance as secret as it was decisive.[106]

An early contributor to existentialist psychology in the United States was Rollo May, who was strongly influenced by Kierkegaard and Otto Rank. One of the most prolific writers on techniques and theory of existentialist psychology in the USA is Irvin D. Yalom. Yalom states that

Aside from their reaction against Freud's mechanistic, deterministic model of the mind and their assumption of a phenomenological approach in therapy, the existentialist analysts have little in common and have never been regarded as a cohesive ideological school. These thinkers—who include Ludwig Binswanger, Medard Boss, Eugène Minkowski, V.E. Gebsattel, Roland Kuhn, G. Caruso, F.T. Buytendijk, G. Bally and Victor Frankl—were almost entirely unknown to the American psychotherapeutic community until Rollo May's highly influential 1985 book *Existence*—and especially his introductory essay—introduced their work into this country.[107]

A more recent contributor to the development of a European version of existentialist psychotherapy is the British-based Emmy van Deurzen.

Anxiety's importance in existentialism makes it a popular topic in psychotherapy. Therapists often offer existentialist philosophy as an explanation for anxiety. The assertion is that anxiety is manifested of an individual's complete freedom to decide, and complete responsibility for the outcome of such decisions. Psychotherapists using an existentialist approach believe that a patient can harness his anxiety and use it constructively. Instead of suppressing anxiety, patients are advised to use it as grounds for change. By embracing anxiety as inevitable, a person can use it to achieve his full potential in life. Humanistic psychology also had major impetus from existentialist psychology and shares many of the fundamental tenets. Terror management theory, based on the writings of Ernest Becker and Otto Rank, is a developing area of study within the academic study of psychology. It looks at what researchers claim are implicit emotional reactions of people confronted with the knowledge that they will eventually die. Also, Gerd B. Achenbach has refreshed the Socratic tradition with his own blend of philosophical counseling. So did Michel Weber with his Chromatiques Center in Belgium.

Yorum

Varoluşçuluk insanda düşünmeye doğru bir boyuta sokunca, doğal olarak stress kaynağı olmaktadır. Çünkü danıştığı kişiler belirli kalıpları söyleyerek, sonuçta kendini suçlu iteceği ve kabahatli duruma sokacağı boyuta gelmektedir. Buna karşın düşünme denilecektir. Köle bağımsızlık istediği zaman, çevresi sakın hürriyeti düşünme diyeceklerdir, yoksa çarımha gerilir, yakılır veya öldürülürsün. Kaçma durumunda zaten vurulacaksın. Denizde forsalar zincire bağlı çalışır, kürek çekerler. Osmanlı ise farsa yok, işçi vardır, zincire bağlı değil, maaş ile çalışırlar. Frenk forsa kurtulunca kaçır, Osmanlı kürekçisi olur. Bir savaşta ise gemi esir alınma durumunda çıkar, ölümüne dövüşürler, köle olmak istemezler. Bunun gibi hürriyetin, bağımsızlığın anlamını bilene kölelik yaptırılmaz. Türklerin savaşta teslim olmamasının temel nedeni de bu olduğu belirtilebilir. Kölelik yokluk demektir, ölmek ise varlığın, manevi değer olarak devamlılığı, devletin de geride kalanlara bakması, maaş ve imkân sağlaması anlamındadır.

Damdan düşen kişi, beni ancak damdan düşen anlar, ben ona derdimi anlatmak isterim demektedir, bu açıdan da bir stress ve varoluşçuluk konusundaki boyutların anlaşılması için bu konuda belirli uzmanlaşma gereklidir. Bir inançta ise devamlı bedel ödeme yoluna gidilir ve tanrıçalık işlevleri oynanır. Bir birey niye damda uyumak ister, bunu düşünmeden, damda uyumanın anlamını fark etmeden neden düşün sorusu sorulmamalıdır. Fırında uyuyamamak varken, püfür, püfür esen ve serin hemen uyutan bir ortamda niye yatılır, sorusu bile sorulmamalıdır. Kenara devamlı saksı konulur ve sınırı belli ederken, birisi bunu oynatırsa, düşme olasıdır, kişi bunu kim yaptı yerine, damdan düşüm demektedir, bir nezaket vardır.

Halbuki sorun insanın içinde, varlığında çözümlenmelidir. **Kuran** binlerce yıl önceki yorumu ile modern bireye bir yaklaşımı sağlamaz, kopması ve uzaklaşmasını temin eder.

Criticisms

General criticisms

Walter Kaufmann criticized 'the profoundly unsound methods and the dangerous contempt for reason that have been so prominent in existentialism'. [108] Logical positivist philosophers, such as Rudolf Carnap and A. J. Ayer, assert that existentialists are often confused about the verb "to be" in their analyses of "being". [109] Specifically, they argue that the verb "is" is transitive and pre-fixed to a predicate (e.g., an apple is red) (without a predicate, the word "is" is meaningless), and that existentialists frequently misuse the term in this manner. Colin Wilson has stated in his book *The Angry Years* that existentialism has created many of its own difficulties: "we can see how this question of freedom of the will has been vitiated by post-romantic philosophy, with its inbuilt tendency to laziness and boredom, we can also see how it came about that existentialism found itself in a hole of its own digging, and how the philosophical developments since then have amounted to walking in circles round that hole". [110]

Sartre's philosophy

Many critics argue Jean-Paul Sartre's philosophy is contradictory. Specifically, they argue that Sartre makes metaphysical arguments despite his claiming that his philosophical views ignore metaphysics. Herbert Marcuse criticized Sartre's 1943 Being and Nothingness for projecting anxiety and meaninglessness onto the nature of existence itself: "Insofar as Existentialism is a philosophical doctrine, it remains an idealistic doctrine: it hypostatizes specific historical conditions of human existence into ontological and metaphysical characteristics. Existentialism thus becomes part of the very ideology which it attacks, and its radicalism is illusory".[111]

In Letter on Humanism, Martin Heidegger criticized Sartre's existentialism:

Existentialism says existence precedes essence. In this statement he is taking existentia and essentia according to their metaphysical meaning, which, from Plato's time on, has said that essentia precedes existentia. Sartre reverses this statement. But the reversal of a metaphysical statement remains a metaphysical statement. With it, he stays with metaphysics, in oblivion of the truth of Being.[112]

Yorum

Yazı veya konuşmada, bazı kelimeler bir anlam ifade etmez ama şekil olarak gerekli olmaktadır. Varoluş boyutunda ortada olan bir delik etrafında dönme olarak belirtilmektedir. Ancak kanımca, varlık ve yokluğu birlikte ele aldığımızda tüm boyutları kapsar. Var olanlar yok olanlara göre daha azdır. Varoluşun bir ideal durum olarak tanımlandığı belirtilmektedir. Yokluk ise olmayanın tanımlanması olduğu için soyut olmak zorundadır.

Beyaz kâğıt üstünde siyah yazı belirgindir. Siyah üstünde siyah olmaz, beyaz olabilir. Bu açıdan olmak ile olmamak aynı boyutlarda olmalı, bu felsefe boyutunu genişletilmektedir. Metafizik boyutu ise var olmayı, sanki varmış gibi ele alınmasıdır. Bazı rakamlar özellikle bölünmez olanlar ele alınarak, 5, 7, 9, 19 gibi olanlar yaşamımızdaki olanlar ile karşılaştırılarak, belirli büyü ve sihirbaz yaklaşımı getirilir. Ay ve yıldızların hareketleri de aynı şekilde Astroloji adı altında anlam katılır. Sonuçta gelecek bilinmez, geniş anlamli konuşmalar ile gelecek olduğu, daha önceden bilindiği şeklinde kanılar ileri sürülebilir. Bu şekilde bir otorite, geleceği bilen kişi olarak sosyal kazanç sağlanır. Bilinmeyen, yokluk, öngörüler ile var olunca bir somut kazanç oluşur. Hekimler hastalığın seyrini bilimsel olarak bilmeleri ile bir bakıma geleceği bilen kişi olarak gözlenir, ama bu büyü şeklinde ele alınmaz. Ancak eski zamanlarda büyücülerin yaklaşımı açısından önemi vardır.

Akılda kalan şekilde, Kayseri Gevher Nesibe Hastanesinde tarih sürecinde, bir Şövalyenin ayağında yara olduğu, bir bireyden yardım talebi üzerine bakıyor ve pansuman ile iyileştirmeye çalışırken, Papaz, bu şekilde olamayacağı, içindeki pis kanın akıtılması gerektiği düşüncesi ile balta ile bacak kesiliyor ve kişi kanamadan ölüyor. Öldü ama inançlı öldü deniliyor. Bunun gibi 7 ölümcül günahı olan kişinin içine giren şeytanı çıkarmak için yakıldığı tarihsel bir veridir. 7 ölümcül günah tanımı; 1) Superbia/pride/ kibir, 2) Avaritia/greed/aç gözlülük, 3) Luxuria/lust/şehvet düşkünlüğü, 4) Invidia/envy/kıskançlık, 5) Gula/gluttony/oburluk, 6) Ira/wrath/öfke, 7) Acedia/sloth/tembellik, Papa I. Gregorius tarafından oluşturulmuştur. Sanıldığı gibi zamanımızda anlamsız görülenler gerekçe tutularak milyonlarca kişi öldürülmüştür. Anlamsız, yok olarak kabul edilecek tanımlar ile varlıklar yok edilmiştir.

Fal, büyü ve benzeri yaklaşımların bir etkisi, anlamı yok iken, inananları aldatması bir gerçektir. Bunun için öncelikle inanç kavramı içine sokulmalı, çeşitli hikâye, masal ve sanki olanlar gerçekleşmiş gibi yaklaşımlar oluşturulmalıdır. Sıklıkla bir bekleme odasında gizli kamera veya öncü kişiler ile bilgi alınmakta, sonra bu iç odada bilinen gibi davranılmaktadır.

Bazı bilgiler standart klasik olarak tanımlanmış ama yenidoğan ve preterm bebeklerde oluşmamaktadır. Örneğin; bebeklerde gözlenen ısı yüksekliği, çevresel etmen ile dehidratasyon temellidir. İnterlökinler etkileşimi belirgin olmadığı açısından sepsis verisi değil, ısı düşmesi, hipotermi temel bulgu olmalıdır. Burada klasik bilgi ile özel bilgiyi örtmekte

ve sanki oluşmuş gibi klasik kitaplardan giderilmeyen yanılı olarak kalmaktadır. Birçok büyü veya buna benzer boyutların da gerçekteki uygulama, büyü ve fal şekli ile alakalı değildir.

Genel Yorum

2006 yılında Avrupa Konseyi, tüm insan hakları ve Anayasa'mızda da bireyin hakkı öncelikli ve bu hak, tüm kamu kurum, kurul ve kuruluşlardan korunması esası konulmuştur.

Kültürel değişim açısından, ilk planda lider yapısı varken, sonra toplum ve kurul yapısı öne çıkmış, daha sonra da bireyin bağımsızlığı hâkim olmuştur. *Yaşam Hakkı* dışındakiler aydınlatma ve rıza olamadan kabul edilmemektedir.

Ceza kanunlarında yazılı ceza olarak belirtilenler dışında, insanların hürriyetlerini sınırlayacak bir düzen olamayacağı, ancak zarar oluşmama için uyarıların konulması benimsenmiştir. Düzen sağlama yöntemleri suç kapsamından çıkarılmıştır. Ayrıca kıyas, yorum ve emsal alınması ve örf, adet gibi sosyal kuralların geçerliliği de ancak medeni kanunlarda olabileceği, ceza kanunlarında olmayacağı benimsenmiştir. Demokrasi artık ortak akıl, ortak bir toplumu oyu ile olan değil, bireyin hakları hiçbir şekilde ortadan kaldırılamaz, yok sayılmaz olmuştur.

Varlık oluşturmak için öncelikle yokluk kavramı kullanılmalıdır. Ruh çağırma bunun önemli bir simgesidir. Ortaya konulan, kayabilen bir kapalı bardak ve üstüne konan iki parmak ile sorulan sorulara, çevresindeki harfler ve kelimelere giderek gelecekte bilgi vermektedir. Yapılan gözlem, parmağını koyan kişiler ile ilgili olan sorularda başarılı, diğerlerinde ise anlamsız kelimeler çıkmaktadır.

6) Solipsizm

From Wikipedia, the free encyclopedia

Solipsism (/ˈsɒlɪpsɪzəm/ [ⓘ] [ⓘ]listen); from Latin *solus*, meaning 'alone', and *ipse*, meaning 'self'^[1] is the philosophical idea that only one's own mind is sure to exist. As an epistemological position, solipsism holds that knowledge of anything outside one's own mind is unsure; the external world and other minds cannot be known and might not exist outside the mind. As a metaphysical position, solipsism goes further to the conclusion that the world and other minds do not exist. This extreme position is claimed to be irrefutable, as the solipsist believes themselves to be the only true authority, all others being creations of their own mind.

Yorum

Bir birey tek, özel ve özgün olduğu gibi, kendi fikri ve düşüncesi de aynı şekilde varlığının bir boyutu olması beklenir ve istenir. Bireyin aklında olmayan bilgiler bile, kendi dışındakinin varlığını tartışmaktadır. Solipsizmler kendilerinin tek ve gerçek otorite olduğunu kabul etmektedirler ve tüm diğerleri de kendi fikirleri ile oluşmaktadır.

Tek bir papatya bir kişiye birçok anlam yükleyebilir. Sevgiliden alınan ise daha farklı boyut içindedir. İkebana/çiçek düzenleme sanatında bir farklı konum, sevgi ifade ederken, nefret anlamına dönüşebileceği söylenmektedir. Kız istemeye giderken, eğer kız kahvenin kulpunu sağ yerine sola koyarsa, onu sevmediğini belirttiği ifade edilir, çünkü insanlar kahveyi sağ elini kullanıyorsa, kulp sağda olmalıdır.

Tek bencilliğin bir bakıma Şüphencilik/septisizm bir boyutu olduğu da ifade edilmektedir.

Varieties

There are varying degrees of solipsism that parallel the varying degrees of skepticism:

Metaphysical solipsism

Metaphysical solipsism is a variety of solipsism. Based on a philosophy of subjective idealism, metaphysical solipsists maintain that the self is the only existing reality and that all other realities, including the external world and other persons, are representations of that self, and have no independent existence.^[*citation needed*] There are several versions of metaphysical solipsism, such as Caspar Hare's egocentric presentism (or perspectival realism), in which other people are conscious, but their experiences are simply not present.^[*citation needed*]

Epistemological solipsism

Epistemological solipsism is the variety of [idealism](#) according to which only the directly accessible mental contents of the solipsistic philosopher can be known. The existence of an external world is regarded as an unresolvable question rather than actually false.^[2] Further, one cannot also be certain as to what extent the external world exists independently of one's mind. For instance, it may be that a God-like being controls the sensations received by one's brain, making it appear as if there is an external world when most of it (excluding the God-like being and oneself) is false. However, the point remains that epistemological solipsists consider this an "unresolvable" question.^[2]

Methodological solipsism

Methodological solipsism is an [agnostic](#) variant of solipsism.^[citation needed] It exists in opposition to the strict [epistemological](#) requirements for "[knowledge](#)" (e.g. the requirement that knowledge must be certain). It still entertains the points that [any induction is fallible](#). Methodological solipsism sometimes goes even further to say that even what we perceive as the brain is actually part of the external world, for it is only through our senses that we can see or feel the mind. Only the existence of [thoughts](#) is known for certain.

Importantly, methodological solipsists do not intend to conclude that the stronger forms of solipsism are actually true. They simply emphasize that justifications of an external world must be founded on indisputable facts about their own consciousness. The methodological solipsist believes that subjective impressions ([empiricism](#)) or innate knowledge ([rationalism](#)) are the sole possible or proper starting point for philosophical construction.^[3] Often methodological solipsism is not held as a belief system, but rather used as a [thought experiment](#) to assist [skepticism](#) (e.g. Descartes' [Cartesian skepticism](#)).^[citation needed]

Yorum

Benlik oluşumu belirli ortamlar, eğitim ve yapısal boyut ile ilintili olabilmektedir. Bunlardan bazıları kişilere göre farklı açılardan etkin olabilmekte, benliği, akıl ve vicdan ötesi bir bakıma esir alabilmektedir.

Tek benliğin başlıca 3 farklı boyutu tanımlanmaktadır. 1) Metafizik tek benliğcilik: subjektif idealizmdir. Başkaları kendi benliğinde oluşmakta, bağımsız varlıktan söz edilmemelidir. 2) Epistemolojik tek benliğcilik: düşünsel ideal benlik boyutu olmaktadır, çözümlenmeyen sorular ile uğraşı içine girerler. 3) Metodolojik tek benliğcilik: yapılandırılmış benlik, benliğin şüphecilik boyutudur. Duygu ve düşüncelerin belirli kalıp içinde olmasıdır.

Kanımızca önemli olan, birey ve benliğinin kendi ve çevresi, insanlık içindeki boyutu, ölçümü ve yapılanması önemlidir. Sevgi temelinde olduğu sürece, insanlık boyutunda olmakta, her eserin farklı olması gibi insanlık içinde mümtaz bir yeri olmalıdır.

Main points

Denial of material existence, in itself, does not constitute solipsism.

A feature of the metaphysical solipsistic [worldview](#) is [the denial of the existence of other minds](#). Since [personal experiences](#) are private and [ineffable](#), another being's experience can be known only by [analogy](#).

Philosophers try to build knowledge on more than an inference or analogy. The failure of [Descartes'](#) epistemological enterprise brought to popularity the idea that all [certain](#) knowledge may go no further than ["I think; therefore I exist"](#)^[4] without providing any real details about the nature of the "I" that has been proven to exist.^[citation needed]

The theory of solipsism also merits close examination because it relates to three widely held philosophical presuppositions, each itself fundamental and wide-ranging in importance:^[4]

1. My most certain knowledge is the content of my own mind—*my thoughts*, experiences, affects, etc.
2. There is no conceptual or logically necessary link between mental and physical—between, say, the occurrence of certain conscious experience or mental states and the 'possession' and behavioral dispositions of a 'body' of a particular kind.
3. The experience of a given person is *necessarily* private to that person.

To expand on point 2 a little further, the conceptual problem here is that the previous assumes [mind](#) or [consciousness](#) (which are attributes) can exist independent of some entity having this capability, i.e., that an attribute of an existent can exist apart from the existent itself. If one admits to the existence of an independent entity (e.g., your brain) having that attribute, the door is open.^[citation needed] (See the [Brain in a vat](#).)

Some people hold that, while it cannot be proven that anything independent of one's mind exists, the point that solipsism makes is irrelevant. This is because, whether the world as we perceive it exists independently or not, we cannot escape this perception (except via death), hence it is best to act assuming that the world is independent of our minds.^[5] For example, if one committed a crime, one is likely to be punished, causing potential distress to oneself even if the world was not independent of one's mind; therefore, it is in one's best interests and is most convenient to assume the world exists independently of one's mind.^[citation needed]

There is also the issue of plausibility to consider. If one is the only mind in existence, then one is maintaining that one's mind alone created all of which one is apparently aware. This includes the symphonies of [Beethoven](#), the works of [Shakespeare](#), all of mathematics and science (which one can access via one's phantom libraries), etc. Critics of solipsism find this somewhat implausible. However, since, for example, people are able to construct entire worlds inside their minds while having dreams when asleep^[dubious - discuss], and people have had dreams which included things such as music of Beethoven or the works of Shakespeare or math or science in them, solipsists do have counter-arguments to justify their views being plausible.^[citation needed]

Yorum

Düşünüyorsam, öyleyse varım yaklaşımı içinde, benim varlığının ispatı istenmektedir. 1) benim fikrim, benim düşüncem boyutu öne alınması, 2) mental, fiziksel ve birçok bağların düşünmede oluşmaması, kurulmaması olasılıktır, 3) tecrübenin de bireye özgü olduğunun kabulü gerekir.

Beyin, düşünce ile bilinçli olma boyutunun gerekliliği düşünülmektedir. Her bireyin aklında boyut farklı gelişebilmektedir. Bebeği hasta olan anne, bebeğin yaşaması, sağlıklı boyuta dönmesi temel arzusu iken, prematüre olan ve yaşam sınırında olan bebeğin annesi, her gün yaşam ve bebeğin canlılık belirtisi göstermesi onu mutlu kılmaktadır. Bebek yoğun bakımda ama anne mutlu, çünkü ölmemiştir, onun bir hafta yaşaması bile, ona evlat sevgisini tattırması açısından mutlu kılmaktadır. Bu bir bakış açısına göre farklı olabilmektedir.

İnsanlar ilgi duydukları konularda daha detaylı bilgi ve tecrübe sahibi olabilirler. Bir hekim, akvaryumda *Lepistes reticulatus* yetiştirme konusunda daha geniş etkin olabilirler. Bu, varlık konusunda ilgi, beceri ve sevgi yoğunlaşması, bir bakıma damıtılması ile olanaklıdır.

History

Gorgias

Solipsism was first recorded by the Greek [pre-Socratic sophist, Gorgias](#) (c. 483–375 BC) who is quoted by the [Roman sceptic Sextus Empiricus](#) as having stated:^[6]

1. Nothing exists.
2. Even if something exists, nothing can be known about it.
3. Even if something could be known about it, knowledge about it can't be communicated to others.

Much of the point of the Sophists was to show that "objective" knowledge was a literal impossibility. (See also comments credited to [Protagoras of Abdera](#)).

Descartes

The foundations of solipsism are in turn the foundations of the view that the individual's understanding of any and all psychological concepts ([thinking](#), [willing](#), [perceiving](#), etc.) is accomplished by making an [analogy](#) with his or her own mental states; *i.e.*, by [abstraction](#) from *inner experience*. And this view, or some variant of it, has been influential in philosophy since [Descartes](#) elevated the search for incontrovertible certainty to the status of the *primary goal* of [epistemology](#), whilst also elevating epistemology to "first philosophy".^[citation needed]

Berkeley

[George Berkeley](#)'s arguments against [materialism](#) in favour of [idealism](#) provide the solipsist with a number of arguments not found in Descartes. While Descartes defends ontological [dualism](#), thus accepting the existence of a material world ([res extensa](#)) as well as immaterial minds ([res cogitans](#)) and God, Berkeley denies the existence of matter but not minds, of which God is one.^[7]

Relation to other ideas

Idealism and materialism

One of the most fundamental debates in philosophy concerns the "true" nature of the world—whether it is some ethereal plane of ideas or a reality of atomic particles and energy. [Materialism](#)^[8] posits a real 'world out there,' as well as in and through us, that can be sensed—seen, heard, tasted, touched and felt, sometimes with prosthetic technologies corresponding to human sensing organs. (Materialists do not claim that human senses or even their prosthetics can, even when collected, sense the totality of the 'universe'; simply that what they collectively cannot sense cannot in any way be known to us.)

Materialists do not find this a useful way of thinking about the [ontology](#) and [ontogeny](#) of ideas, but we might say that from a materialist perspective pushed to a logical extreme communicable to an idealist (an "Away Team" perspective), ideas are ultimately reducible to a physically communicated, organically, socially and environmentally embedded 'brain state'. While reflexive existence is not considered by materialists to be experienced on the atomic level, the individual's physical and mental experiences are ultimately reducible to the unique tripartite combination of environmentally determined, genetically determined, and randomly determined interactions of firing [neurons](#) and atomic collisions.

As a correlative, the only thing that [dreams](#) and [hallucinations](#) prove are that some neurons can reorganize and 'clean house' 'on break' (often reforming according to emergent, prominent, or uncanny cultural themes), misfire, and malfunction. But for materialists, ideas have no primary reality as essences separate from our physical existence. From a materialist "Home Team" perspective, ideas are also social (rather than purely biological), and formed and transmitted and modified through the interactions between social organisms and their social and physical environments. This materialist perspective informs scientific methodology, insofar as that [methodology](#) assumes that humans have no access to [omniscience](#) and that therefore human knowledge is an ongoing, collective enterprise that is best produced via [scientific](#) and [logical](#) conventions adjusted specifically for material human capacities and limitations.^[citation needed]

Modern [idealists](#), on the other hand, believe that the mind and its thoughts are the only true things that exist. This is the reverse of what is sometimes called [classical idealism](#) or, somewhat confusingly, [Platonic idealism](#) due to the influence of Plato's [Theory of Forms](#) (εἶδος *eidos* or ἰδέα *idea*) which were not products of our thinking.^[9] The material world is [ephemeral](#), but a perfect triangle or "beauty" is eternal. Religious thinking tends to be some form of idealism, as God usually becomes the highest ideal

(such as [Neoplatonism](#)).^{[8][10][11]} On this scale, solipsism can be classed as [idealism](#). Thoughts and concepts are all that exist, and furthermore, only the solipsist's own thoughts and consciousness exist. The so-called "reality" is nothing more than an idea that the solipsist has (perhaps unconsciously) created.

Cartesian dualism

There is another option: the belief that both ideals and "reality" exist. [Dualists](#) commonly argue that the distinction between the [mind](#) (or "ideas") and matter can be proven by employing [Leibniz'](#) principle of the [identity of indiscernibles](#) which states that if two things share exactly the same qualities, then they must be identical, as in indistinguishable from each other and therefore one and the same thing. Dualists then attempt to identify attributes of mind that are lacked by matter (such as privacy or intentionality) or vice versa (such as having a certain temperature or electrical charge).^{[12][13]} One notable application of the [identity of indiscernibles](#) was by [René Descartes](#) in his [Meditations on First Philosophy](#). Descartes concluded that he could not doubt the existence of *himself* (the famous [cogito ergo sum](#) argument), but that he *could* doubt the (separate) existence of *his* body. From this, he inferred that the *person Descartes* must not be identical to *the Descartes body* since one possessed a characteristic that the other did not: namely, it could be known to exist. Solipsism agrees with Descartes in this aspect, and goes further: only things that can be known to exist for sure should be considered to exist. *The Descartes body* could only exist as an idea in the mind of the *person Descartes*.^{[14][15]} Descartes and dualism aim to prove the actual existence of reality as opposed to a phantom existence (as well as the existence of God in Descartes' case), using the realm of ideas merely as a starting point, but solipsism usually finds those further arguments unconvincing. The solipsist instead proposes that his/her own unconscious is the author of all seemingly "external" events from "reality".

Philosophy of Schopenhauer

[The World as Will and Representation](#) is the central work of [Arthur Schopenhauer](#). Schopenhauer saw the human will as our one window to the world behind the representation, the Kantian [thing-in-itself](#). He believed, therefore, that we could gain knowledge about the thing-in-itself, something Kant said was impossible, since the rest of the relationship between representation and thing-in-itself could be understood by [analogy](#) as the relationship between human will and human body.

Idealism

The idealist philosopher [George Berkeley](#) argued that physical objects do not exist independently of the mind that perceives them. An item truly exists only as long as it is observed; otherwise, it is not only meaningless but simply nonexistent. The observer and the observed are one. Berkeley does attempt to show things can and do exist apart from the human mind and our perception, but only because there is an all-encompassing Mind in which all "ideas" are perceived – in other words, God, who observes all. Solipsism agrees that nothing exists outside of perception, but would argue that Berkeley falls prey to the [egocentric predicament](#) – he can only make his own observations, and thus cannot be truly sure that this God or other people exist to observe "reality". The solipsist would say it is better to disregard the unreliable observations of alleged other people and rely upon the immediate certainty of one's own perceptions.^[16]

Rationalism

[Rationalism](#) is the philosophical position that [truth](#) is best discovered by the use of reasoning and [logic](#) rather than by the use of the senses (see Plato's [theory of Forms](#)). Solipsism is also skeptical of [sense-data](#).

Philosophical zombie

The theory of solipsism crosses over with the theory of the [philosophical zombie](#) in that all other seemingly conscious beings actually lack true [consciousness](#), instead they only display traits of consciousness to the observer, who is the only conscious being there is.

Falsifiability and testability

Solipsism is not a [falsifiable](#) hypothesis as described by [Karl Popper](#) or [Imre Lakatos](#): there does not seem to be an imaginable disproof.^[17]

One critical test is nevertheless to consider the induction from experience that the externally observable world does not seem, at first approach, to be directly manipulable purely by mental energies alone. One can indirectly manipulate the world through the medium of the physical body, but it seems impossible to do so through pure thought (e.g. via [psychokinesis](#)). It might be argued that if the external world were merely a construct of a single consciousness, i.e. the self, it could then follow that the external world should be somehow directly manipulable by that consciousness, and if it is not, then solipsism is false. An argument against this states the notion that such manipulation may be possible but barred from the conscious self via the subconscious self, a 'locked' portion of the mind that is still nevertheless the same mind. [Lucid dreaming](#) might be considered an example of when these locked portions of the subconscious become accessible. An argument against this might be brought up in asking why the subconscious mind would be locked. Also, the access to the autonomous ('locked') portions of the mind during the lucid dreaming is obviously much different (for instance: is relatively more **transient**) than the access to autonomous regions of the perceived nature.

The method of the typical scientist is materialist: they first assume that the external world exists and can be known. But the scientific method, in the sense of a predict-observe-modify loop, does not require the assumption of an external world. A solipsist may perform a psychological test on themselves, to discern the nature of the reality in their mind - however [David Deutsch](#) uses this fact to counter-argue: "outer parts" of solipsist, behave independently so they are independent for "narrowly" defined (**conscious**) self.^[18] A solipsist's investigations may not be proper science, however, since it would not include the co-operative and communitarian aspects of scientific inquiry that normally serve to diminish bias.

Minimalism

Solipsism is a form of [logical minimalism](#). Many people are intuitively unconvinced of the nonexistence of the external world from the basic arguments of solipsism, but a solid proof of its existence is not available at present. The central assertion of solipsism rests on the nonexistence of such a proof, and strong solipsism (as opposed to weak solipsism) asserts that no such proof can be made. In this sense, solipsism is logically related to [agnosticism](#) in religion: the distinction between believing you do not know, and believing you could not have known.

However, minimality (or parsimony) is not the only logical virtue. A common misapprehension of [Occam's Razor](#) has it that the simpler theory is always the best. In fact, the principle is that the simpler of two theories of *equal explanatory power* is to be preferred. In other words: additional "entities" can pay their way with enhanced explanatory power. So the realist can claim that, while his [world view](#) is more complex, it is more satisfying as an explanation.

Solipsism in infants[infant cognitive development](#))

Some [developmental psychologists](#) believe that [infants](#) are solipsistic, and that eventually children [infer](#) that others have experiences much like theirs and reject solipsism.^[19]

Hinduism

The earliest reference to Solipsism in [Hindu philosophy](#) is found in the [Brihadaranyaka Upanishad](#), dated to early 1st millennium BCE.^[20] The [Upanishad](#) holds the mind to be the only god and all actions in the universe are thought to be a result of the mind assuming infinite forms.^[21] After the development of distinct schools of [Indian philosophy](#), [Advaita Vedanta](#) and Samkhya schools are thought to have originated concepts similar to solipsism.^[citation needed]

Advaita Vedanta

[Advaita](#) is one of the six most known Hindu philosophical systems and literally means "[non-duality](#)". Its first great consolidator was [Adi Shankaracharya](#), who continued the work of some of the [Upanishadic](#) teachers, and that of his teacher's teacher [Gaudapada](#). By using various arguments, such as the analysis of the three states of experience—wakefulness, dream, and deep sleep, he established the singular reality of [Brahman](#), in which Brahman, the universe and the [Atman](#) or the Self, were one and the same.

One who sees everything as nothing but the Self, and the Self in everything one sees, such a seer withdraws from nothing. *For the enlightened, all that exists is nothing but the Self*, so how could any suffering or delusion continue for those who know this oneness?

— [Ishopanishad](#): sloka 6, 7

The concept of the [Self](#) in the philosophy of Advaita could be interpreted as solipsism. However, the [transhuman](#), theological implications of the Self in Advaita protect it from true solipsism as found in the west. Similarly, the [Vedantic](#) text [Yogavasistha](#), escapes charge of solipsism because the real "I" is thought to be nothing but the [absolute whole](#) looked at through a particular unique point of interest.^[22]

Advaita is also thought to strongly diverge from solipsism in that, the former is a system of exploration of one's mind in order to finally understand the nature of the self and attain complete knowledge. The unity of existence is said to be directly experienced and understood at the end as a part of complete knowledge. On the other hand, solipsism posits the non-existence of the external world right at the beginning, and says that no further inquiry is possible.^[citation needed]

Samkhya and Yoga

[Samkhya](#) philosophy, which is sometimes seen as the basis of [Yogic](#) thought,^[23] adopts a view that matter exists independently of individual minds. Representation of an object in an individual mind is held to be a mental approximation of the object in the external world.^[24] Therefore, Samkhya chooses representational [realism](#) over epistemological solipsism. Having established this distinction between the external world and the mind, Samkhya posits the existence of two metaphysical realities [Prakriti](#) (matter) and [Purusha](#) (consciousness).

Buddhism

Some misinterpretations of Buddhism assert that external reality is an [illusion](#), and sometimes this position is [mis]understood as metaphysical solipsism. [Buddhist philosophy](#), though, generally holds that the mind and external phenomena are both equally transient, and that they arise from each other. The mind cannot exist without external phenomena, nor can external phenomena exist without the mind. This relation is known as "[dependent arising](#)" (*pratityasamutpada*).

The Buddha stated, "Within this fathom long body is the world, the origin of the world, the cessation of the world and the path leading to the cessation of the world".^[25] Whilst not rejecting the occurrence of external phenomena, the Buddha focused on the illusion created within the mind of the perceiver by the process of ascribing permanence to impermanent phenomena, satisfaction to unsatisfying experiences, and a sense of reality to things that were effectively insubstantial.

[Mahayana](#) Buddhism also challenges the illusion of the idea that one can experience an 'objective' reality independent of individual perceiving minds.

From the standpoint of [Prasangika](#) (a branch of [Madhyamaka](#) thought), external objects do exist, but are devoid of any type of inherent identity: "Just as objects of mind do not exist [inherently], mind also does not exist [inherently]".^[26] In other words, even though a chair may physically exist, individuals can only experience it through the medium of their own mind, each with their own literal point of view. Therefore, an independent, purely 'objective' reality could never be experienced.

The [Yogacara](#) (sometimes translated as "Mind only") school of Buddhist philosophy contends that all human experience is constructed by mind. Some later representatives of one Yogacara subschool (Prajnakaragupta, [Ratnakīrti](#)) propounded a form of idealism that has been interpreted as solipsism. A view of this sort is contained in the 11th-century treatise of Ratnakirti, "*Refutation of the existence of other minds*" (*Santanantara dusana*), which provides a philosophical refutation of external [mind-streams](#) from the Buddhist standpoint of [ultimate truth](#) (as distinct from the perspective of everyday reality).^[27]

In addition to this, the [Bardo Thodol](#), Tibet's famous book of the dead, repeatedly states that all of reality is a figment of one's perception, although this occurs within the "Bardo" realm (post-mortem). For instance, within the sixth part of the section titled "The Root Verses of the Six Bardos", there appears the following line: "May I recognize whatever appeareth as being mine own thought-forms";^[28] there are many lines in similar ideal.

Yorum

Tarihsel boyut olarak yaklaşımlar:

- 1) **Gorgias** (MÖ: 483–375): Hiçbir şey oluşmaz (Evrende atom boyutu ile yeni atom değil, mevcutlardan oluşması akla getiriyor), eğer bir şey oluşursa, onun hakkında bilgi sahibi olunmaz (yeni oluşan moleküller incelenmeden bilinemez), eğer bir şeyler biliniyorsa, bu topluma anlatılmalıdır yaklaşımı, modern yaşam ile de açıklanabilmektedir. Objektif bilginin temel olarak olanaksız olduğu ifade edilmektedir. İncelenmeden de bilinmesi zamanımızda da olanaksız olmaktadır.

- 2) **Descartes:** Düşünme, istek, algılama boyutlarının kişinin kendi ruhsal ve akıl durumu ile algılı olduğu, kendi kişisel tecrübesine dayandığı, epistemolojinin (Bilgi **felsefesi**) ilk felsefe olduğunu vurgulamaktadır.
- 3) **Berkeley:** Berkeley, maddenin değil aklın oluştuğunu vurgular ve materyalistlik (res extensa), materyal olamayan akıl (res cogitans) ve Tanrı demektir.

Diğer Fikirler/Felsefeler ile varlık ilişkisi:

- 1) **İdealizm ve Materyalizm:** Doğa gerçekliği ile, oluşumun bir enerji ve atom parçası olmasıdır. Materyalisttik boyut, sadece somut varlık oluşum olup, diğer parametreler içine alınmaz, beynin faaliyetleri olarak ele alınmaktadır. Rüya, hayaller de aynı şekilde bazı nöronların işlevidir. Modern idealistler, gerçek varlığın ancak düşünce ve akıl ile oluşabildiğini tanımlarlar. Gerçeklik bir fikir ötesine geçmemekte, istemsiz olarak oluşturulan bir boyut olduğu yer almaktadır.
- 2) **Cartesian dualism (Kartezyen ikilem):** Hem idealler ve hem gerçeklik oluşmaktadır. Akıl ve düşüncenin ayrılmazların tanımlanmasını, farklılıkları aynı kalitede ele alması, dolayısıyla hiçbir şeyin aynı olmadığı görüşünü öne çıkarmaktadırlar. Descartes, düşünüyorsam varım demektedir, ancak kendi bedenini ayırmamaktadır. Varlık ancak var olan için geçerlidir. İnsan olarak varlık boyutunun ancak düşünce ile oluştuğu kavramı belirtilmektedir.
- 3) **Schopenhauer Felsefesi:** Evrene çıkış açısından bedenimizin tek pencere olduğu, Kant'ın *kendi içinde kendinin* olmasını, insan ile iletişimin ancak insanın kendisi olduğu algısıdır.
- 4) **İdealizm;** Berkeley, fiziksel olarak oluşmasa bile, akılda algılananın, anlam olarak oluştuğu, gerçekte olmasa bile algısal oluştuğu belirtilmektedir. Algılama dışında zaten oluşanların farkına varmak olası değildir. Kişinin kendi temelindeki yargıları (egosantrik rasyonalizm) kendi gözlemleri ile oluşmaktadır.
- 5) **Gerçekçilik;** Mantık ile oluşan gerçek boyutu duygular dışında saptanan boyut olmaktadır. Bencillik (tekbencilik-solipsizm) te bir kendi duygusal verilere dayanmaktadır.
- 6) **Psikolojik Zombi;** Gözlemci dışında olanların, bilinçli olduğu söylenemeyeceği, felsefe olarak Zombi boyutunda olmaktadır.
- 7) **Yanlışlıma ve Test edebilmek;** Popper veya Lakatos tarafından tek benli olmak, yanlışlıma olamaz, hayali bir kanıtlanamaz. Bir insan Evreni bedeni ile değil, mental enerjisi ile manipüle edebilir. Bilim adamı için ilk planda fiziksel evren oluşmuştur ve bu onun algılanması için yeterli değildir. Bilinçli olma ile olasıdır.
- 8) **Minimalimiz;** ben merkezilik, minimalimiz bir mantıksal boyuttur. Şüphencilik inanışta, bilmediğine inanmak ile, bilemeyeceğine inanmak olarak algılanmaktadır. Minimal ancak mantıksal değer olabilmektedir. Evrene bakış karışık ise, ancak açıklama ile tatmin duyulabilecektir.
- 9) **Bebeklerde ben merkezilik (bebeğin akıl gelişimi);** Bazı gelişimsel psikologlar, bebeklerin ben merkezli olduğunu ve iç dünyasında da başkasının deneylerini dikkate almadıklarını, ret ettiklerini belirtmektedirler.
- 10) **Hindu Felsefesi;** İlk ben merkezilik kaynağıdır
  - a. **Advaita Vedanta;** altı Hindu felsefesinden biridir. Çift boyut yoktur yaklaşımı içinde, uyanık olmak, rüya ve derin uyku, üç boyut durumları analizini yaparlar.
  - b. **Samkhya and Yoga;** Bireyin akıl dışında bağımsız oluşan maddesidir. Eksternal Evrendeki bedeni algılamaya çalışmaktadır. Madde ve bilinç konusunu metafizik olarak varlığını irdelemektedir.

- c. **Budizm;** Dış realite bir illüzyondur ve durum yanlış anlaşılabilir, metafizik ben merkezilik ile irdelenmektedir. Akıl ve dış fenomen, ikisi de eşit olarak birbirini doğurmaktadır. Dış fenomen olmadan akıl, akıl olmadan da dış fenomen olmayacağı algısı içindedirler. İllüzyon akıl tarafından oluşturulmaktadır. Tüm gerçeklik, insanın kendi algısı ile oluştuğu belirtilmektedir.

Felsefe olarak benlik, insanın kendisine bakışı, kendi algısı ve kendisini aynada bakışına göre oluşmaktadır. Kişinin nasıl görüldüğü değil, kendisini nasıl algıladığı önemli olmaktadır. Birçok kişi kendi algısını yaratmak için, giyimi ve fiziksel görünümünü ona göre yapılandırmaktadır. Görüntü ile benlik uyum sağlamasını temin amacını gütmektedir.

Genel Yorum

Benlik oluşumu ile varlığın oluşumu farklı ele alınabilir. Bu açıdan bir bebek objektif varlık olarak varken, benlik düşünülemez, karar verme yetisi zaten olmaz. Adölesan boyutunda da bazı kişiler daha önce olgunlaşarak farkındalık içinde olurken, bazıları daha geç olgunlaşabilirler. Yaşı 40 olsa bile halen adölesan yapıda, cinsiyet temel olgusu iken, 16 yaşında olup 30 yaşında olgunluğa erişmiş bireylere de rastlanabilir. Bu eğitimin ötesinde kişilik faktörü de önemlidir. Kalıp içinde kalan kişi ile fikri hür, vicdanı hür ve irfanı hür kişi elbet farklı yapılmalıdır. Kısaca yaş, kültürel boyut ile etik ilkesel yapısı bireyin benliği üzerinde etkili olmaktadır.

Özellikle adölesan yaş döneminde;

- 1) 8 Yaşından sonra benlik durumları; Freud (gizlilik, sessizlik), Erikson (hamaratlık veya içe kapanma), Piaget (somut işlevsel) olarak bir kapanma oluştuğu, bu açıdan bu dönemde benlik uyanmadan köle yapılabileceği varsayılabilir. Beceri alanları: Dil: bağlı, birbirine atıf yapma, okuma ve yazma, dilde nedensellik başlar, Motor: becerileri artması, spor, kooperatif, sporsal faaliyetler ve oyunlar ile kurallar ve etkinlik boyutu oluşur, benlik kavramaya başlar ancak psikolojik sorun olarak; Psikopatoloji: Okul fobileri, obsesiflik/takıntı, konversiyon, depresyon oluşabileceği de akılda tutulmalıdır.
- 2) 11 Yaşından sonra beklenenler; Freud (adölesan-genital) fikirler öne çıkmakta, Erikson (kişilik veya konfüzyonu) benlik karmaşası olmaktadır, Piaget (formel yaklaşımlar) kalıpcı boyutlar, robot yapısına dönüşmesi olasıdır. Beceri alanları: Dil: nedensel yaklaşım, dili kullanma, soyut değerlendirme başlamıştır, Motor: becerilerin olgunlaşmış olması, daha iyi ve detaylı yaklaşım yapabilmektedir, incelikleri anlamaktadır, Psikopatoloji: şizofreni, dağınık-deli gibi, Anoreksi, intihar girişim/fikri oluşabilmekte, benlik kendisini suçlayabilmektedir.
- 3) 18 Yaşından sonra benlik daha yetişkin boyutuna yaklaşmaktadır; Freud (genç yetişkinlik) farkındalık içindedir, Erikson (samimiyet/yakınlık veya izolasyon) içine girmektedir, Piaget (formel yaklaşımlar) ile benliğini toplumda bir nefer olarak oluşturmaktadır. Beceri alanları: Dil: nedensel yaklaşım, dili kullanma, soyut değerlendirmeler artık istenilen düzeyin üstündedir. Motor: becerilerin netleşmesi, kısaca artık beceri boyutundaki istediği ve sevdiği boyutlar daha net oluşmaktadır. Psikopatoloji: şizofreni, uyumsuz, gelişimsel/ilişkide zorluk/sorunlar ortaya çıkabilmektedir.
- 4) Erişkin boyutunda benlik irdemesi; Freud (yetişkin sorumluluk alabilen) etkinlik boyutunu dengelemelidir, gelişim için eğitime devam etmelidir, Erikson (üretkenlik veya tembellik) ikilemi içinde ilerlemeyi hedeflemesi istenir, Piaget (formel yaklaşımlar) içinden kurtulmalı, kendi benliğini bulmalıdır. Beceri alanları: Dil: nedensel yaklaşım, dili kullanma, soyut işlevler derinleşmeli, felsefe boyutu ilerlemeli ve yücelmelidir, kalıptan kurtulması beklenmeli, Motor:

becerilerin damıtılması, artık sanatsal yaklaşım içinde olmalıdır, Psikopatoloji: depresyon, şüphe, kariyer sorgusu ve sosyal sorun, nöroz çıkmazı içinde girmemelidir.

- 5) Yaşlı olanlar için benlik boyutu; Gelişimsel teoriler: Freud (yaşlılık) artık aktif çalışmamaktadır, kendisi olmadan da işler yürümektedir, Erikson (ego entegrasyonu veya çaresizlik, umutsuzluk) çıkmazından kurtulmalı, Piaget (formel yaklaşımlar) yerine benlik gelişimi içinde olmalıdır. Beceri alanları: Dil: aynı erişkin yapıdan daha gelişim ve felsefeye inmeli, tecrübelerini aktarmalıdır, Motor: bazı işlevlerin kaybı nedeniyle kendisini ve benliğini yıpratmamalı, Psikopatoloji: depresyon, anksiyete, kızgınlık, artmış bağımlılık halkası içine girmemelidir.

Burada Kültürel (*B. Güvenç; kültürün ABC'si*) yapı fark edebilir. 1) Toplayıcı ve klan kültüründe; o klanın varlığı için yaşam içinde olan, benliğini klan/takım/dernek ile bütünleştirir, 2) Tarım kültüründe; gelenek ve örf için ve bunun devamlılığı benliğinin amacıdır, 3) Endüstri kültüründe; işçi ise işçi varlığını sürdürmeli, karşı gruba karşı mücadele etmelidir, 4) Teknoloji kültüründe; bir konuda uzmanlaşmalı ve onun patronu olmalıdır ki benliği oluşabilsin, 5) Etik kültüründe ise insanlık ve birey hakkı temelinde, önce kendisi ve sonra diğerlerinin benliklerine saygı geliştirmeli, empati yapmalıdır.

Kohlberg Etik yaklaşım temelinde (Wikipedia); A) GELENEK ÖNCESİ: 1) Ceza, İtaat kavramı içinde olup, birçok inanışta sokmaya çalıştıkları yapıdır. İnsan bir kalıp içinde yaşaması istenir, benlik oluşturulamaz, insan kul ve köledir, kontrolü kolaydır. 2) Egoizm; birey kendi yaşamı için gerekenlerin üzerini toplum ile paylaşma yerine, benlik boyutu ile zalim ve zorba olabilir ki tüm her şeyden kendisi üstündür. B) GELENEK: 3) İlişkiler; tüm oyunlarda olduğu gibi belirli kurallar vardır ve benlik bu kurallar içinde oynar ise toplumda vardır, yoksa dışlanır. 4) Belirli boyutların üstünde ise ödev ve görev tanımı yapılır ki bireyin bağımsızlığı ve hür düşüncesi değil, benlik toplum içinde görevini yapmalı, ödevlerini tanımlamalı, iyi bir vatandaş olmalıdır. C) HAKLAR: 5) Haklar önemlidir, öncelikle bireyin hakları ve sonra toplumun hakları ve yaşam bu dengeyi kurmaktır. Benlik bu dengeleme işlemini yapmalıdır. Benlik felsefe boyutunu tam yakalayamamaktadır. 6) Etik: Etik ahlak felsefesi olup, öncelikle ilkeler boyutu irdelenmeli, doğru nedir kavramı üzerinde bir plan ve amaç ile güdü bütünleştirmelidir. Daha sonra ne yapmalıyım sorgusu ile yaklaşım yapıp, buna göre değişimi öngörmelidir.

11) Three marks of existence

From Wikipedia, the free encyclopedia

In Buddhism, the **three marks of existence** are three characteristics (*Pali*: *tilakkhaṇa*; *Sanskrit*: *trilakṣaṇa*) of all existence and beings, namely **impermanence** (*anicca*), **unsatisfactoriness** or **suffering** (*dukkha*),^[1] and **non-self** (*anatta*).^{[2][3][4]} These three characteristics are mentioned in verses 277, 278 and 279 of the *Dhammapada*.^[5] That humans are subject to delusion about the three marks, that this delusion results in suffering, and that removal of that delusion results in the end of suffering, is a central theme in the Buddhist *Four Noble Truths* and *Noble Eightfold Path*.

According to Thich Nhat Hanh^[6], the 3 seals are impermanence, non-self and nirvana. He says in "The heart of the Buddha's Teaching" that "In several sutras the Buddha taught that nirvana, the joy of completely extinguishing our ideas and concepts, rather than suffering, is one of the Three Dharma Seals."

Description

The three marks are:^[7]

- *sabbe saṅkhārā aniccā* — "all *saṅkhāras* (conditioned things) are impermanent"
- *sabbe dhammā anattā* — "all *dhammas* (conditioned or unconditioned things) are not self"
- *sabbe saṅkhārā dukkhā* — "all *saṅkhāras* are unsatisfactory"^[8]

In the *Mahayana Yogācārabhūmi-Śāstra* however, four characteristics are described instead of three:^[9]

- impermanence (*anityākāra*),
- suffering (*duḥkhākāra*),
- emptiness (**śūnyākāra*),
- selflessness (*anātmākāra*).

According to *Thich Nhat Hanh*, the *East Asian Buddhist* tradition also has a different formulation, which replaces the third characteristic with:

1. *nirvana* - "The joy of completely extinguishing our ideas and concepts, rather than suffering, is one of the Three Dharma Seals."

Yorum

Buda inanışında 3 varlık işareti vardır; 1) kalıcı olmamak, 2) tatmin olmama/eziyet çekme, 3) kendin olmama ve Nirvana/mutluluk denilmektedir. Bunun yanında dördüncü de eklenmektedir; a) kalıcı olmama/geçicilik, b) eziyet görmek, c) boş olunması/tek olmak, d) alturistik/fedakârlık boyutudur. Nirvana en ulaşılabilecek yerdir.

Explanation

Anicca

Impermanence (Pali *anicca*, [Sanskrit](#) *anitya*) means that all conditioned things (*saṅkhāra*) are in a constant state of flux. Buddhism states that all physical and mental events come into being and dissolve.^[10] Human life embodies this flux in the aging process, the cycle of repeated birth and death ([Samsara](#)), nothing lasts, and everything decays. This is applicable to all beings and their environs, including beings who are [reborn](#) in [deva](#) (god) and [naraka](#) (hell) realms.^{[11][12]} This is in contrast to [nirvana](#), the reality that is *nicca*, or knows no change, decay or death.^[13]

Dukkha

[Dukkha](#) (Sanskrit *duhkha*) means "unsatisfactoriness, suffering, pain".^{[14][15][16]} The dukkha includes the physical and mental sufferings that follows each [rebirth](#), [aging](#), [illness](#), [dying](#); dissatisfaction from getting what a being wishes to avoid or not getting the desired, and no satisfaction from Sankhara dukkha, in which everything is conditioned and conditioning, or because all things are not experienced as impermanent and without any essence.^{[14][17][18]}

Anatta

[Anatta](#) (Sanskrit *anatman*) refers to the doctrine of "non-self", that there is no unchanging, permanent Self or soul in living beings and no abiding essence in anything or phenomena.^{[19][20]}

While *anicca* and *dukkha* apply to "all conditioned phenomena" (*saṅkhārā*), *anattā* has a wider scope because it applies to all *dhammā* without "conditioned, unconditioned" qualification.^[21] Thus, *nirvāna* too is a state of "without Self" or *anatta*.^[21] The phrase "sabbe dhamma anatta" includes within its scope each [skandha](#) (aggregate, heap) that compose any being, and the belief "I am" is a mark of conceit which must be destroyed to end all *Dukkha*.^[22] The *Anattā* doctrine of Buddhism denies that there is anything called a 'Self' in any person or anything else, and that a belief in 'Self' is a source of *Dukkha*.^{[23][24]} Some Buddhist traditions and scholars, however, interpret the *anatta* doctrine to be strictly in regard to the [five aggregates](#) rather than a universal truth.^{[25][26][27]} Religious studies scholar Alexander Wynne calls *anattā* a "not-self" teaching rather than a "no-self" teaching.^[28]

Yorum

İnsanlar yaşam ve ölüm ile bir boyut geçirdiği ifade edilerek, hiçbir şey sonlanmaz, sadece çürüdüğü belirtilmektedir. Yeniden doğuma da inanılmaktadır.

Eziyet duymak; tekrar doğmak, yaşlanma, hastalanma ve ölme belirtilmektedir. Geçici bir tuh olarak anlam katılmaktadır.

Genel doğrular yerine, 5 toplam birikim olarak kendin olmayan ile kendin değilsin yaklaşımının farklı olduğu vurgusudur. Birinde bir varlıkta yokluk, diğeri ise kişinin yok olması anlamı vardır.

Application

In Buddhism, ignorance of ([avidyā](#), or [moha](#); i.e. a failure to grasp directly) the three marks of existence is regarded as the first link in the overall process of [samsāra](#) whereby a being is subject to repeated existences in an endless cycle of suffering. As a consequence, dissolving that ignorance through [direct insight](#) into the three marks is said to bring an end to *samsāra* and, as a result, to that suffering (*dukkha nirodha* or *nirodha sacca*, as described in the third of the [Four Noble Truths](#)).

[Gautama Buddha](#) taught that all beings conditioned by causes (*saṅkhāra*) are impermanent (*anicca*) and suffering (*dukkha*), and that not-self (*anattā*) characterises all dhammas, meaning there is no "I", "me", or "mine" in either the conditioned or the unconditioned (i.e. *nibbāna*).^{[29][30]} The teaching of three marks of existence in the Pali Canon is credited to the Buddha.^{[21][31][32]}

Correspondence with Pyrrhonism

The Greek philosopher [Pyrrho](#) traveled to India with [Alexander the Great](#)'s army, spending approximately 18 months there learning Indian philosophy from the Indian [gymnosophists](#). Upon returning to Greece Pyrrho founded one of the major schools of [Hellenistic philosophy](#), [Pyrrhonism](#), which he based on what appears to have been his interpretation of the Three marks of existence. Pyrrho summarized his philosophy as follows:

"Whoever wants to live well ([eudaimonia](#)) must consider these three questions: First, how are *pragmata* (ethical matters, affairs, topics) by nature? Secondly, what attitude should we adopt towards them? Thirdly, what will be the outcome for those who have this attitude?" Pyrrho's answer is that "As for *pragmata* they are all [adiaphora](#) (undifferentiated by a logical differentia), *astathmēta* (unstable, unbalanced, not measurable), and *anepikrita* (unjudged, unfixed, undecidable). Therefore, neither our sense-perceptions nor our *doxai* (views, theories, beliefs) tell us the truth or lie; so we certainly should not rely on them. Rather, we should be *adoxastoi* (without views), *aklineis* (uninclined toward this side or that), and *akradantoi* (unwavering in our refusal to choose), saying about every single one that it no more is than it is not or it both is and is not or it neither is nor is not."^[33]

Philologist [Christopher Beckwith](#) has identified the three terms used here by Pyrrho - [adiaphora](#), [astathmēta](#), and [anepikrita](#) - to be nearly direct translations of [anatta](#), [dukkha](#), and [anicca](#) into ancient Greek.^[34]

Yorum

Uygulamada: Bir insan rahat yaşamak için başlıca dikkat etmesi gerekenler; 1) Doğadan gelen etik anlamlar, ilişkiler ve konular, 2) Davranışlardan hangisi bu belirtilenlere uymaktadır, 3) bu tutuma hangi sonuç elde edilecektir algısıdır. Sonuçta mantık değişimi ile değişmeme, ayrıca dengesiz, sabit olmayan, ölçülemeyecek konular ile yargılanamayacak, sabit olmayan, tahmin edilemeyen olarak belirtilmektedir. Bu yaklaşımlar Yunan felsefesinde de gözlenmektedir.

12) Universal quantification

From Wikipedia, the free encyclopedia

In [predicate logic](#), a universal quantification is a type of [quantifier](#), a [logical constant](#) which is [interpreted](#) as "given any" or "for all". It expresses that a [propositional function](#) can be [satisfied](#) by every [member](#) of a [domain of discourse](#). In other words, it is the [predication](#) of a [property](#) or [relation](#) to every member of the domain. It [asserts](#) that a predicate within the [scope](#) of a universal quantifier is true of every [value](#) of a [predicate variable](#).

It is usually denoted by the [turned A](#) ($\forall$) [logical operator symbol](#), which, when used together with a predicate variable, is called a universal quantifier (" $\forall x$ ", " $\forall(x)$ ", or sometimes by " (x) " alone). Universal quantification is distinct from [existential quantification](#) ("there exists"), which only asserts that the property or relation holds for at least one member of the domain.

Yorum

Üniversal, genel miktar boyutu: Temel mantık yaklaşımında; üniversal tanımlama, bir verilen veya tümü açısından işlevsel boyutu ile bireyin tatmin olması veya kaynağın iletişimsiz kalmasıdır, kısaca; her bir kaynak, insan açısından, ilişkilerin veya özelliklerin her ana tarafından belirtilmesi, değer ve olası değişkenliğinde hesaplanması esasına dayanmaktadır.

Kanımca, kısaca bireyin özelliği ile sosyal olarak miktarın ilintisi ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Varlık boyutu olarak, toplumsal değeri, miktarı ve boyutu irdelenmektedir. Bir çöpçü açısından kanımca maaş veya benzeri girdi az ise de yaptığı işlem açısından önemli konumdadır.

13) Existential quantification

From Wikipedia, the free encyclopedia

In [predicate logic](#), an **existential quantification** is a type of [quantifier](#), a [logical constant](#) which is [interpreted](#) as "there exists", "there is at least one", or "for some". Some sources use the term **existentialization** to refer to existential quantification.^[1] It is usually denoted by the [logical operator symbol](#) $\exists$, which, when used together with a predicate variable, is called an **existential quantifier** (" $\exists x$ " or " $\exists(x)$ "). Existential quantification is distinct from [universal quantification](#) ("for all"), which asserts that the property or relation holds for *all* members of the domain.

Yorum

Mevcut, elde olan miktar; önerilen mantık, mevcut miktarın, miktar, mantıksal sabitlik ve mevcut olduğu, en az bir adet olduğu veya bazı miktarın mevcudiyeti anlamındadır. Üniversal miktar ile mevcut miktar arasındaki fark, birinde elde olan, diğerinde ise kaynak tarafından istenilen miktar, olmayan da olabilen miktardır.

Varlığın bir boyutunun olması beklenir. Bir kişi besleniyorsa, eğer yeterli ve dengeli beslenmez ise zayıflar veya şişman olabilir. Güneş ışığı boyutunda da önemli olan ultraviyole dahil tam alınmasıdır. Pencere kenarından alınan güneş, D vitamini oluşturmaya yeterli olamaz, cam filtre etmektedir. Kalabalık bir toplum eğitimsiz ve insanlık açısından işlev yaratamıyorsa, savaşta asker olarak birilerini öldürmesi için yetiştirilmekte, çatışmalar sürmektedir.

Güney ışığı gelip, geçiyor ve varlığı geçicidir şeklinde düşünülebilir. Ana verdiği enerji ile çiçekler, bitkiler şeker, nişasta ve çeşitli oluşturdıkları protein ve karbonhidratlarla bize yararlı

olurlar. Biz bunları tüketerek, hayvan varlığı temelde oluşmaktadır. Uzun süre güneş olmadığı bir jeolojik dönemde, dinazorlar dahil birçok doğal yapı ölmüş veya bozulmuş ve felaketler yaşanmıştır. Varlığın kalıcı olması yaptığı etki nedeniyledir. Tam aksi, çevre kirliliği ile doğa yok edilebilmektedir. Kanalizasyondan gelen pis su temelde gübre niteliğindedir. Ancak bu kontrolsüz ve fermente edilmediğinde, oksijensiz ortam, pis koku ve doğayı tahrip etmektedir. Bunun artırılması ile faydalı nitelik olmakta, bitkiler sulanabilmektedir. Barajların alt kesimlerinde oksijen olmaması nedeniyle balık bile yetişememektedir. Eğer akvaryumdaki gibi su katmanları alt-üst yapılırsa yaşam ortamı sağlanabilir.

Özet olarak varlığın kalitesi ve miktarı ötesinde, en başta zarar vermemesi, faydalı olması, geleceğe gelişilerek, olumlu değişerek taşıyabilmesidir. Ekonomi temel ilkeleri olarak (4E: Effectiveness, Efficiency, Eligibility and Ethical): Etkinlik, Verimlilik, Bulunabilirlik ve Etik ilkelerde olması gibi, varlıklarında bu anlamda yapılanması için çaba sarf edilmelidir.

14) Ontology

From Wikipedia, the free encyclopedia

Ontology is the [philosophical study](#) of [being](#). More broadly, it studies concepts that directly relate to being, in particular [becoming](#), [existence](#), [reality](#), as well as the basic [categories of being](#) and their relations.^[1] Traditionally listed as a part of the major branch of philosophy known as [metaphysics](#), ontology often deals with questions concerning what [entities](#) exist or may be said to exist and how such entities may be grouped, related within a [hierarchy](#), and subdivided according to similarities and differences.

Yorum

Varlık, varoluş ve yaratılış felsefesini tartışmaktadır. İnsan olarak oluşum, gerçekçilik, ilişkilerde temel oluşan var olma kategorisi ve metafizik anlamında temel dalı olmaktadır. Benzerlik ve dışlama ile, varlık ve var olmama kavramlarını işlemektedir.

Etymology

The [compound](#) word *ontology* ("study of being") combines *onto-* (Gr. *ὄν*, *on*,^[2] *gen.* *ὄντος*, *ontos*, "being; that which is") and *-logia* (Gr. *-λογία*, "logical discourse"). See [classical compounds](#) for this type of word formation.^{[3][4]}

While the [etymology](#) is Greek, the oldest extant record of the word itself, the [New Latin](#) form *ontologia*, appeared in 1606 in the work *Ogdoas Scholastica* by [Jacob Lorhard](#) (*Lorhardus*) and in 1613 in the *Lexicon philosophicum* by [Rudolf Göckel](#) (*Goclenius*). The first occurrence in English of *ontology* as recorded by the *OED* (*Oxford English Dictionary*, online edition, 2008) came in a work by Gideon Harvey (1636/7–1702): *Archologia philosophica nova; or, New principles of Philosophy. Containing Philosophy in general, Metaphysics or Ontology, Dynamology or a Discourse of Power, Religio Philosophi or Natural Theology, Physicks or Natural philosophy*, London, Thomson, 1663.^[5] The word was first used in its Latin form by philosophers based on the Latin roots, which themselves are based on the Greek.

[Leibniz](#) is the only one of the great philosophers of the 17th century to have used the term *ontology*.^[6]

Overview

Some philosophers, notably in the traditions of the [Platonic school](#), contend that all nouns (including [abstract nouns](#)) refer to existent entities.^[citation needed] Other philosophers contend that nouns do not always name entities, but that some provide a kind of shorthand for reference to a collection either of [objects](#) or of [events](#). In this latter view, *mind*, instead of referring to an entity, refers to a collection of *mental events* experienced by a [person](#); *society* refers to a collection of *persons* with some shared characteristics, and *geometry* refers to a collection of specific kinds of intellectual activities.^{[7][need quotation to verify]} Between these poles of [realism](#) and [nominalism](#) stand a variety of [other positions](#).

Some fundamental questions

Principal questions of ontology include:^[citation needed]

- "What can be said to exist?"
- "What is a thing?"^[8]
- "Into what categories, if any, can we sort existing things?"
- "What are the meanings of being?"
- "What are the various [modes](#) of being of entities?"

Various [philosophers](#) have provided different answers to these questions. One common approach involves dividing the extant subjects and predicates into groups called [categories](#).^[citation needed] Such lists of categories differ widely from one another, and it is through the co-ordination of different categorical schemes that ontology relates to such fields as [library science](#) and [artificial intelligence](#). Such an understanding of ontological categories, however, is merely [taxonomic](#), classificatory. Aristotle's categories are the ways in which a being may be addressed simply as a being, such as:^[9]

- what it is (its 'whatness', [quiddity](#), [haecceity](#) or essence)
- how it is (its 'howness' or qualitativity)

- how much it is (quantitativeness)
- where it is (its relatedness to other beings)

Further examples of ontological questions include:^{[citation needed](#)}

- What is [existence](#), i.e. what does it mean for a being to be?
- Is existence a [property](#)?
- Is existence a genus or general class that is simply divided up by specific differences?
- Which entities, if any, are fundamental?
- Are all entities objects?
- How do the [properties](#) of an object relate to the object itself?
- Do physical properties actually exist?
- What features are the [essential](#), as opposed to merely accidental attributes of a given object?
- How many levels of existence or ontological levels are there? And what constitutes a "level"?
- What is a [physical object](#)?
- Can one give an account of what it means to say that a physical object exists?
- Can one give an account of what it means to say that a non-physical entity exists?
- What constitutes the [identity](#) of an object?
- When does an object go *out* of existence, as opposed to merely *changing*?
- Do beings exist other than in the modes of objectivity and subjectivity, i.e. is the subject/object split of modern philosophy inevitable?

Yorum

Varlık konusunda bazı sorgular gündeme gelmektedir.

- Var diyebilmek için ne olmalıdır? Bakış açısında göre bedensel varlık, doğum, hukuk olarak canlı doğanlar tüm vatandaşlık haklarına sahiptirler. Yaşam ve canlılık bu açıdan doğum ile oluşmaktadır. Diğer varlık konusu, fikirler, üretilen sanat eserleri gibi sosyal ve kültürel olabilmektedir.
- Madde ne demektir? Bazı şeylerin manevi değeri vardır. Parmaktaki alyans, bayrak gibi simgeler önemli boyut kazanabilmektedir.
- Var denileni nasıl tanımlar, kategorize edersiniz? İnsanlar özel ve özgün yerine bir grup içine konularak irdelenmesi yapılmaktadır; adı, erkek, genç, yaşlı veya bebek gibi.
- Var olmanın anlamı nedir? Bir ailede, bebek sahibi olmak için yapılan girişimlerle prematüre doğan bir bebek, kıymeti abartılmaktadır. Bazı terk edilmiş bebekler ise devlet tarafından, insan olma değeri nedeniyle sosyal bakıma verilmektedir.
- Varlığın değişik modelleri nelerdir? Sosyal ve kültürel olarak anlamlarda değişme olmaktadır. Birçok toplum, preterm bebeklerin yaşatılması konusunda daha geri durmaktadırlar, korkuları özürlü ve sorunlu olmalarıdır.

Felsefe ile uğraşanların farklı yorumları olmaktadır. Kategorik ve listeleme şeklinde olduğu gibi, bilimsel varlık boyutu ile suni zekâ ile oluşturulan hayali varlıklarda olabilmektedir.

Sınıflama olarak yapılanlar.

- Bu nedir? Gerekliklik, birisinin özü, kendisi, gereksinimi olması
- Nasıldır? Kalitesi ile nasıl yapılandığı boyut
- Ne kadar bedeli? Ne kadar ve ne bedelinin olduğudur
- Nerede olduğu? Diğerleri ile olan ilişkisi

Bazı varlık ile ilgili sorgular şunlardır;

- Varlığın anlamı nedir? Var olduğunun tanımı yapılmalıdır.
- Bir malı, mülkü var mıdır?
- Özgün yapıda bir farklılığı var mıdır?
- Hangi parametreler temel yapıda olanlardır?
- Tüm olanlar objektif boyutta mıdır?
- Bu objelerin birbirleri ile ilişkisi nelerdir?

- Hangi fiziksel şeyler gerçekte var olmaktadır?
- Hangileri gereklidir, hangileri tesadüfi olarak oluşmaktadır?
- Varlığın düzeyi hangisidir ve düzey olarak nedir, tanımlaması?
- Fiziksel obje ne demektir?
- Birisi fiziksel obje var demekle neyi kast etmektedir?
- Birisi fiziksel olmayan obje demekle neyi kast etmektedir?
- Bir objeyi tanımlamak için neler gereklidir?
- Bir objenin varlığından dışlandığında, değişim olarak tanımlanmayacak nelerdir?
- Objektif ve sübjektif yapıların oluşumdan öte midir?

Yorum

Var olma ne demek, yokluk ne demektir sorgusu bireye göre farklı olabilmektedir. Namus gibi konularda da insanlar farklı tanımlamalar, etiketler getirmekte ancak mevcudiyeti tartışmalı olmaktadır. Bir şarkının sözünde belirtilen gibi, soylu olmak soyut iken, elbise olarak giyilen olmuştur demektir. Bir kişi kıyafeti ve diploması ile hoca olması, fiziksel olarak doğru ise de eğitici boyutunda ise hocalık, eğitimcilik farklıdır. Atatürk Başöğretmen sıfatı vardır ama öğretmenlik diploması yoktur. Bazı etik/ahlak felsefesi açısından tanımlananlar da bu açıdan insanlar bir simge olarak alırlar. Ancak gerçek varlık, tutum ve davranışları ile oluşmaktadır. Yukarıdaki sorgular, genel olarak objektif olanlar için olmaktadır. Sübjektif olanlar için davranışlar temel alınmalıdır ki yargı doğrusal boyutta olmalıdır.

Genel Yorum

Pamuk Prenses ve yedi cüceler bir masal kitabı olsa bile bu bir örnek olarak birçok alanda tekrarlanmaktadır. Somut var olmasa bile, soyut olmakta ve birçok çocuk buna göre bir yaşam sağlamaktadır.

Noel Baba, gerçekten Demre İlçesinde yaşamış, bir okulu olan papazdır ve denizcilerden aldığı kaynağı, fakir olanlara pencere ve bacadan atan, kapısına bırakan bir hocadır. Kültürel açıdan da Noel Baba fedakârlık, karşılıksız yardım gibi tanımlamalar için bir simge olup toplumda önemli yer tutmaktadır (Kaynak: VibioTV). Noel Babanın bazı toplumlardaki yeri, kısaca destansı yapıya bürünmesi; Noel Baba oluşu: 1) Nar-Doğan (Orta Asya-Güneş Doğan), 2) Ayaz Ata (Kazak ve Türkmen), 3) Şarkta Buba/Baba (Azerbaycan, soğuk baba), Torunu Kar kız, 4) Koğala Kağan (Dersim, Aralık Kağanı), Eşi Fato ile hediye dağıtır, 5) Vestade (Çerkez), 6) Kağan Baba, Jiner (Ermeni), 7) Tomris Baba (Gürcü), 8) Defmaros (Sibirya), 9) Noel Baba (İskandinav, Lapland bölgesi), 10) Yeni Güneş (Keltçe) ve 11) Demreli Nikolas (Akdeniz, Türkiye).

Konstantin İznik Konsülleri, MS 336 Yılında Hz. İsa'nın doğumu, taze hurma çıktığı aylar (Ağustos-Eylül) iken, toplumu çekebilmek için, Hristiyan adedi olarak Noel Baba efsanesi bütünleştirilmiştir. Güneşin görüldüğü zamana taşınmıştır ve Noel Baba olarak, Antalya Demre Nicolas simge olarak tanımlanmıştır. 1880 Yılında, Noel Baba resmi oluşturulmuş, toplu sakallı gülen dede yapısına dönüştürülmüştür. 1929 Büyük Buhran zamanında karşılıksız hediye veren bugünkü yapıya dönüştürülmüş, ekonomik boyuta ise CocaCola reklamı ile oluşturulmuştur.

Sonuçta Noel Baba sanal olsa da bu dönemde aileler çocuklarına verdikleri hediyeleri sanki Noel Baba getiriyor şeklinde yaparak, somuta taşımaktadırlar. Kuran'da "5/114: Meryem oğlu İsa şöyle yakardı: "Allah'ım, ey Rabbimiz! Üzerimize gökten bir sofrayı indir de bizim hem

öncekilerimize hem sonrakilerimize bir bayram olsun, senden bir mucize olsun. Rızıklandır bizi! Rızık verenlerin en hayırlısı sensin” ifadesi ile, İslam açısından da bir ziyafet, kutlama olarak tanımlanmaktadır.

Concepts

Essential ontological [dichotomies](#) include:^[10]

- [universals](#) and [particulars](#)
- [substance](#) and [accident](#)
- [abstract](#) and [concrete](#) objects
- [essence](#) and [existence](#)
- [determinism](#) and [indeterminism](#)
- [monism](#) and [dualism](#)
- [idealism](#) and [materialism](#)

Types

Philosophers can classify ontologies in various ways, using criteria such as the degree of abstraction and field of application:^[10]

1. [Upper ontology](#): concepts supporting development of an ontology, [meta-ontology](#)
2. [Domain ontology](#): concepts relevant to a particular topic, [domain of discourse](#), or area of interest, for example, to information technology or to computer languages, or to particular branches of science
3. [Interface ontology](#): concepts relevant to the juncture of two disciplines
4. [Process ontology](#): inputs, outputs, constraints, sequencing information, involved in business or engineering processes

Yorum

Varlık ile yokluk bir kardeş olarak birbirini tamamlayan ikizlerdir.

- Genel/üniversal ile özel/belirli olan
- Olay ve oluşum ile tesadüf ve oluşan
- Soyut ile somut olanlar
- Mevcut ile gereksinimler
- Belirlenen ile belirlenmeyenler
- Tek tanrılık ile çok tanrılık
- İdealizm ile materyalizm

Tipleri

Felsefe ile uğraşanlar, varlık kavramını çeşitli şekilde yapmaktadırlar.

- 1) Üst ontoloji, varlık bilimi, varlığın gelişimi konusunda uğraşmaktadırlar ve meta varlık kavramı yapılmaktadır.
- 2) Bilimsel boyutta bilgi işlem şeklinde, varlığın tanımlanmasıdır, belirli konularda uğraşı alanlarıdır.
- 3) Varlık konusunda iki disiplinin karşılaştırılması yapılmaktadır.
- 4) Varlığın, kazanımı, sabitleri ve bilgisel boyutları özellikle iş ve mühendislikte kullanımı sunulmaktadır.

Bu makalede, geniş olarak, birçok boyut olarak ele alınmaktadır.

- a) Varlık ve yokluk konusu irdelenerek, Yaratan boyutu ile ele alınmaktadır.
- b) Varlığın fiziksel olduğu kadar sosyal ve anlam olarak değerlendirilmesi yapılmaktadır.
- c) Varlık ile yokluk kavramları ortak olarak ele alınmaktadır.
- d) Var olan ile elde edilenler ile yokluk ile kaçırılanlar da bir bakıma gündeme getirilmektedir.

History

Early theories

Ontology features in the [Samkhya](#) school of [Hindu philosophy](#) from the first millennium BCE.^[11] The concept of [guna](#) which describes the three properties ([sattva](#), [rajas](#) and [tamas](#)) present in differing proportions in all existing things, is a notable concept of this school.^[12]

Yorum

Hindu felsefesinde, olayları iyi ve kötü değil, gri tonunda olduğu kavramı içinde; guna tanımı içinde 3 özellikli olarak tanımlanmıştır (www.Journalof ayogini.com). 1) [sattva](#)/saflık,

bilgelik/upah: beden ve zihin ile tanımlama ile farklılık oluşmakta, zihin, sükûnet ve konsantrasyon olarak karşımıza çıkmakta, 2) *rajas*/aktivite, hareketlilik/jiva: bireysel örtüdür, bilinci örten durumdur, odaklanmamış zihin, endişe ve rahatsızlık durumu, 3) *tamas*/adalet ve tembellik/atman: mutlaka bilincinde olan kişi, durumdur, inatçılık, tembellik, kayıtsızlık ve depresyon olayıdır.

İd, ego ve süper ego yaklaşımına benzemektedir.

Parmenides and monism In the [Greek philosophical tradition Parmenides](#) (fl. late sixth or early fifth century BCE) was among the first to propose an ontological characterization of the fundamental nature of existence. In the prologue or [proem](#) to his poem *On Nature* he describes two views of [existence](#): initially that nothing comes from nothing, and therefore [existence](#) is [eternal](#). Consequently, our opinions about truth must often be false and deceitful. Most of [western philosophy](#) — including the fundamental concepts of [falsifiability](#) — has emerged from this view. This ^[13] [view](#) posits that existence is what may be conceived of by thought, created, or possessed. Hence, there may be neither void nor vacuum; and true reality neither may come into being nor vanish from existence. Rather, the entirety of creation is eternal, uniform, and immutable, though not infinite (Parmenides characterized its shape as that of a perfect sphere). Parmenides thus posits that change, as perceived in everyday experience, is illusory. Everything that may be apprehended is but one part of a single entity. This idea somewhat anticipates the modern concept of an ultimate [grand unification theory](#) that finally describes all of existence in terms of one inter-related [sub-atomic](#) reality which applies to everything. ^[citation needed]

Yorum

Parmenides, Doğada adlı eserinde, iki bakış açısı iletmektedir; 1) hiçbir şey hiçbir şeyden gelmektedir, dolayısıyla oluşumlar sonsuzdur. Bizim gerçek düşüncemiz; sıklıkla yanlış ve hatalıdır. Batı felsefesinde oluşan temel tüm kuğular beyaz iken, siyah kuğu olması ile bu veri tartışmalı olmaktadır. Temel büyük teklik teorisinde modern konsept toplanmaktadır. Atom altı ilişkili açıklamalar bunu tanımlamaktadır.

Teklik yapısı Tanrı kavramını doğurmaktadır. Bizlerinde bu yapı içinde olmamız, sevgi ile bütünleşmemiz, bize Şah damarından yakın olması ile kendimizden ayırmamalıyız. Eğer karşıya alırsak, o zaman ikilem oluşur, teklik bozulur ve Hristiyanlıkta olduğu gibi üçlemeye kadar varılır ki, birey burada dördüncü kişi olmaktadır.

Yaratan ile karşılaştırma yapılarak, birinin acizliği ve yokluk boyutunu irdelemek anlamsız olmaktadır. Bir denizde, okyanusta bir damla, sonsuzluk ile biri karşılaştırma anlamındadır. Elbet sonsuzlukta bir kıymetsiz gibidir. Ancak o birey, molekül olarak su, o denizin temeli, anlamıdır. İnsanlarda sorgu için o birey önemlidir. Bir için sonsuzluk karşılaştırılmaz. Doğmamış, doğurmamış yaklaşımı da bu açıdan önemlidir. Zaten, Allah tanımında ölçülebilir boyut Kuran'da yer almaz. Hatta Ekber/büyük tanımı da bulunmamaktadır. Ehat, Samet, Rahman, Rahim gibi tanımlamalar vardır.

Ontological pluralism

The opposite of Parmenides' [Eleatic](#) monism is the pluralistic conception of [being](#). In the 5th century BC, [Anaxagoras](#) and [Leucippus](#) replaced ^[13] the reality of Being (unique and unchanging) with that of [Becoming](#) and therefore by a more fundamental and elementary [ontic](#) plurality. This thesis originated in the Hellenic world, stated in two different ways by Anaxagoras and by Leucippus. The first theory dealt with "seeds" (which Aristotle referred to as "homeomerics") of the various substances. The second was the atomistic theory, ^[14] which dealt with reality as based on the [vacuum](#), the atoms and their intrinsic movement in it. ^[citation needed]

The materialist [atomism](#) proposed by Leucippus was [indeterminist](#), but [Democritus](#) (c. 460 – c. 370 BC) subsequently developed it in a [deterministic](#) way. Later (4th century BC) [Epicurus](#) took the original atomism again as indeterministic. He saw reality as composed of an infinity of indivisible, unchangeable corpuscles or [atoms](#) (*atomon*, lit. 'uncuttable'), but he gives weight to characterize atoms whereas for Leucippus they are characterized by a "figure", an "order" and a "position" in the cosmos. ^[15] Atoms are, besides, creating the whole with the intrinsic movement in the *vacuum*, producing the diverse flux of being. Their movement is influenced by the *parenklisis* ([Lucretius](#) names it [clinamen](#)) and that is determined by the [chance](#). These ideas foreshadowed the understanding of [traditional physics](#) until the advent of 20th-century theories on the nature of atoms. ^[16] ^[page needed]

Yorum

Varlık birey olarak oluşsa da toplum ve çeşitli kuvvet tanımında doğal çoğulculuk boyutu oluşmaktadır. Çeşitli madde oluşumunda tohum faktörü ile atomlardaki çekim boyutu da öne alınabilir. İç evren olarak itme ve çekme oluşmakta, moleküller oluşmaktadır. Bir düzen içinde oluşmakta ve uzayda yer almaktadır. Bir akım, bir enerji boyutu ile oluşum var olmaktadır. Bu geleneksel atom boyutu ile oluşumun şans ile oluştuğu da bir kavram olarak vardır.

Tarih sürecinde de bakıldığı zaman, insanlar bir somut tanrı fikrini, daha sonra korktukları nehir, ateş gibi simgeler içinde, daha sonra bir üst varlık/tanrı ile bütünleştirmişlerdir. Daha sonra soyutu somut kendi evrenimiz ile bütünleştiren Yaratıcı kavramından obje olarak Tanrı kavramı kargaşası içinde olmuştur. Soyut kavramları algılamak sorun yaratmaması için soyut olaylar yaratılış içinde ele alınmıştır. Atom tek yapıdan, komplike yapıya oluşsa da tümü yaratılmış, enerjiden oluşturulmuş bir öğedir. Kısaca doğmamış, oluşmamış kavramı içinde kabul edilemez.

Gözle görülmeyen, sonsuz, bölünmez/şimdi bölünse bile, değişmez/halen değişebildiği anlaşılabilir, bir bakıma o dönemde Tanrı sıfatları verilen şekli ile atom, tüm boşluğu dolduran ve özellikli olarak kabul edilmiştir. Temel olarak bakıldığında, bir büyük kayanın bile, temel atom varlığının elektron boşlukları olduğu, bunların kalkması ile bir nokta boyutundan ufak olacağı, kara delik kavramında olduğu gibi, bilinmektedir.

Plato

[Plato](#) (lived 420s BCE to 348/347 BCE) developed the distinction between true reality and illusion, in arguing that what is real are eternal and unchanging [Forms](#) or Ideas (a precursor to [universals](#)), of which things experienced in sensation are at best merely copies, and real only in so far as they copy ("partake of") such Forms. In general, Plato presumes that all nouns (e.g., "Beauty") refer to real entities, whether sensible bodies or insensible Forms. Hence, in [The Sophist](#) Plato argues that Being is a Form in which all existent things participate and which they have in common (though it is unclear whether "Being" is intended in the sense of [existence](#), [copula](#), or [identity](#)); and argues, against Parmenides, that Forms must exist not only of Being, but also of [Negation](#) and of non-Being (or Difference).^{[[citation needed](#)]}

Yorum

Plato, gerçek ve illüzyon olarak iki farklı boyutu tanımlamakta, gerçek, ölümsüz ve değişmeyen formunun ise fikirler ve duygularının olduğudur. Gerçek kopyası eğer güzel tanımlaması yapılırsa, bunun algısal olduğu da unutulmamalıdır. Varlık, var ile yok olma durumunda, varlık oluşumu, varlığın bağı, bağlamı veya tanımlama, kişilik boyutu öne çıkmaktadır.

Bir insan varlığı tek değil, arkadaşları, ailesi, sosyal boyut ile benlik ve iç dünyası da önemli ve bazen farklı boyutlar öne çıkmakta onu tanımlamaktadır. Hekimlik mesleği bazen, kişinin tüm varlığını kaplayabilmektedir.

Aristotle

In his [Categories](#), Aristotle (384–322 BCE) identifies ten possible kinds of things that may be the subject or the predicate of a proposition. For Aristotle there are four different ontological dimensions:^{[[citation needed](#)]}

1. according to the various categories or ways of addressing a being as such
2. according to its truth or falsity (e.g. fake gold, counterfeit money)
3. whether it exists in and of itself or simply 'comes along' by accident
4. according to its potency, movement (energy) or finished presence ([Metaphysics Book Theta](#)).

Yorum

Aristo, varlık açısından 4 farklı boyutu belirtmektedir. 1) belirli kategori ve sınıflamaya göre oluşturulan varlık, 2) gerçek ve yanlış boyutuna göre, sahte altın veya para gibi farklı yapıların oluşturduğu algılama/gerçek yanlışlar, 3) bazen kaza gibi tesadüfen birden oluşan durumlar, 4) mevcut gücü, enerjisi ve tamamlama durumuna göre oluşan güç, varlık, yapabilme boyutu.

Bunlar, varlığın bir yansıması, var oluşun bir algılanmasıdır. Buna, sevgi gibi varlığı gösterilmese de bir gülüş ve mutluluk ifadesi ile algılanan boyutlar da katılmalıdır.

Avicenna

According to [Avicenna](#) (c. 980 – 1037), and in an interpretation of Greek Aristotelian and Platonist ontological doctrines in medieval [metaphysics](#), being is either necessary, contingent *qua* possible, or impossible. Necessary being is that which cannot but be, since its non-being entails a contradiction. Contingent *qua* possible being is neither necessary nor impossible for it to be or not to be. It is ontologically neutral, and is brought from potential existing into actual existence by way of a cause that is external to its essence. It's being is borrowed - unlike the necessary existent, which is self-subsisting and is impossible for it not to be. As for the impossible, it necessarily does not exist, and the affirmation of its being is a contradiction.^[12]

Yorum

İbni Sina/Avicenna, metafizik olasılık bakımından mümkün veya olmaz boyutu ikisi de dikkate alınmalıdır. Doğal olarak mevcut olan ve normal kabul edilen boyut ile potansiyel varlık ile dışardan verilen ile oluşan varlık etkileşimi de önemlidir. Oluşmaması bir karşıtlık olsa da olanaksız olarak ele alınmalıdır.

Bir insan, bebek savunma mekanizması yeterince etkin olmayınca, mikroplara karşı savunamaz. İmmün sistemini güçlendiren, anne sütü ve ayrıca mikrobu öldüren antibiyotikler ile destek sağlanmaktadır. Bu açıdan etkileşim bireyin cevabına göre olduğu dikkate alınmalıdır. Var veya yok değil, etkileşim boyutu önemlidir.

Bir lokantada yemek yediniz, kebabı sizi oldukça tatmin etti ve bu lezzeti unutamazsınız. Aklınızda tadı kalır. Kazandığınız ve size verilen para önemsiz olabilir, ancak aldığınız şeyleri unutmazsınız. Buna karşın ilk kazandığınız parayı çerçeveletip asabilirsiniz. Bir deniz kıyısında önde denize bakarken, arkamda çocuğu ile konuşan anne, yumuşak ve tatlı konuşması, çocuğuna pedagojik yaklaşımı nedeniyle hayran oldum. Arkama bakmadım, bir bahane ile döndüğümde, gitmişler di, halen konuşma aklımdadır. Bir yolda giderken, otobüste yanınızda oturan kişi ile sohbete dalarsınız ve çok mutlu olabilirsiniz, unutmazsınız. Bu konuşmayı yaparken, yol arkadaşım, ben eşimle bu şekilde tanışıp, evlendim demişti.

Doğal olan ile karşılaşılan durumlar, insanın aklında daha çok kalabilir. Hekimlik mesleği eğitiminde devamlı olarak pratik ve hasta ile yaklaşım çok şey öğretir. Her hasta ayrı bir boyut olup, tüm bilimi de bünyesinde toplamaktadır. Bu açıdan *Hastalık yok, hasta vardır* prensibi öne çıkmaktadır. Varlık tedavi, yokluk ise zarar dokunmamasıdır, zarar unsuru yoktur ama dikkat, özen ve tedbir öne çıkmaktadır.

Other ontological topics

Ontological formations

The concept of 'ontological formations' refers to formations of social relations understood as dominant ways of living. Temporal, spatial, corporeal, epistemological and performative relations are taken to be central to understanding a dominant formation. That is, a particular ontological formation is based on how ontological categories of time, space, embodiment, knowing and performing are lived—objectively and subjectively. Different ontological formations include the customary (including the tribal), the traditional, the modern and the postmodern. The concept was first introduced by [Paul James](#) *Globalism, Nationalism, Tribalism*^[18] together with a series of writers including Damian Grenfell and [Manfred Steger](#).

In the [engaged theory](#) approach, ontological formations are seen as layered and intersecting rather than singular formations. They are 'formations of being'. This approach avoids the usual problems of a Great Divide being posited between the modern and the pre-modern. From a philosophical distinction concerning different formations of being, the concept then provides a way of translating into practical understandings concerning how humans might design cities and communities that live creatively across different ontological formations, for example cities that are not completely dominated by modern valences of spatial configuration. Here the work of Tony Fry is important.^[19]

Yorum

Varlığın zaman, yer, konu, bilgi, beceri ve yaşam için objektif ve sübjektif olarak kategorize edilmesi, sınıflanması önemli olmaktadır. Globalleşme/evrenselleşme, ulusçuluk ve kabilecilik bir olgu olarak içinde olduğumuz sosyal boyuttur.

İnsanlar toplumsal yaşamda belirli boyutlarda bu yaklaşımın içindedirler. Tuttuğu takım, meslek grubu olarak kabile kültürü, yaşadığı bölge ve memleketi açısından ulus yapısı, insan olarak evrenselliği aynı bedende, fikirlerinde ve davranışlarında da bulunmaktadır. Bireyi ele alıp, onunla empati kurar ve onu insan olarak ele aldığı anda, o insan olarak ortak payda birleşir, aynı müzik ve sevgide bütünleşir ve sporunun ahlaklı ve çevik olanı severim gibi etik ilkeler içinde olursa, global olarak birleşebilir. Ancak ayrı ve mücadele, kavga boyutunda olursa, ayrılır, çatışır ve mücadele eder.

Bu açıdan ayrılmak için çeşitli gerekçe bulunursa da bütünleşme, birleşme için tek boyut, sevgidir, sevgidir.

Ontological and epistemological certainty

[René Descartes](#), with *je pense donc je suis* or *cogito ergo sum* or "I think, therefore I am", argued that "the self" is something that we can know exists with [epistemological](#) certainty. Descartes argued further that this knowledge could lead to a proof of the certainty of the [existence of God](#), using the [ontological argument](#) that had been formulated first by [Anselm of Canterbury](#).^[citation needed]

Certainty about the existence of "the self" and "the other", however, came under increasing criticism in the 20th century. Sociological theorists, most notably [George Herbert Mead](#) and [Erving Goffman](#), saw the [Cartesian Other](#) as a "Generalized Other", the imaginary audience that individuals use when thinking about the self. According to Mead, "we do not assume there is a self to begin with. Self is not presupposed as a stuff out of which the world arises. Rather, the self-arises in the world".^{[20][21]} The Cartesian Other was also used by [Sigmund Freud](#), who saw the [superego](#) as an abstract regulatory force, and [Émile Durkheim](#) who viewed this as a psychologically manifested entity which represented God in society at large.^[citation needed]

Yorum

Varlık bilimi, bilim sorgusundaki gerçekçilik benlik kavramı içinde, düşünce ile sıklıkla bağlantı kurulmaya çalışılmaktadır. Yerçekimi var oluşu değil, yerçekiminin kavranmasını bilgi bilimi olarak irdelemek daha anlamlı olmaktadır.

Düşünüyorsam, varım kavramında, kendim ve başkası boyutu ortaya çıkmaktadır. Bu şekilde de Yaratanın ayrılması ile Tanrı kavramı oluşturulmaktadır. Bu açıdan yaratılan olarak, Yaratanın ayrılmanın olanaksız olduğu kavranmalıdır. Bizler sadece düşünce ile kendi benliğimizden ayrılabilmekteyiz. Kendimize dışardan bakarak, yargılayabilir, sevebilir ve doğru ile yanlış yaptığı söylenerek, ödül veya ceza verebiliriz. Ama tek, birey ve kendimiz vardır. Akıl ve düşünce bizi farklı boyutta, objektif olarak görebilir. Ayrıca üçüncü bir göz ile irdeleme olanağı olabilir, kısaca kendimize bir hâkim gibi bakabilir ve değerlendirebiliriz.

Etik açıdan belirli konularda ilkeleşmeler vardır. Helsinki Bildirgesi önemli bir örnektir. Bu ele alınır, kendi benlik ve düşüncemiz birbirine ele alınarak, ortak ve farklılaşan yönler ile bir bakış getirilebilir, bir yorum içine girilebilir. Bundan sonra ne yapmalıyım düşüncesi ile aksiyon, tutum ve davranışları belirleyen yaklaşımlar yapılabilir.

Temel bazı ilkelere izlem sırasında dikkat edilmelidir.

- a) DEONTOLOJİK TEMEL İLKELERE UYUM ZORUNLUDUR: a) güven, b) sadakat ve c) sır saklama.
- b) UYGULAMALARDAKİ TEMEL İLKELER: a) Yararlılık, b) zarar vermeme, c) özerkliğe saygı ve d) adalet.

Benlik, istediğimi yaparım ve varlığım bunu gerektirir kapsamından uzaklaşmalıdır.

Body and environment, questioning the meaning of being

Schools of [subjectivism](#), [objectivism](#) and [relativism](#) existed at various times in the 20th century, and the [postmodernists](#) and [body philosophers](#) tried to reframe all these questions in terms of bodies taking some specific [action](#) in an environment. This relied to a great degree on insights derived from scientific research into animals taking instinctive action in natural and artificial settings—as studied by [biology](#), [ecology](#),^[22] and [cognitive science](#).^[citation needed]

The processes by which bodies related to environments became of great concern, and the idea of [being](#) itself became difficult to really define. What did people mean when they said "A is B", "A must be B", "A was B"...? Some linguists advocated dropping

the verb "to be" from the English language, leaving "[E Prime](#)", supposedly less prone to bad abstractions. Others, mostly philosophers, tried to dig into the word and its usage. [Martin Heidegger](#) distinguished *human being* as *existence* from the being of things in the world. Heidegger proposes that our way of being human and the way the world is for us are cast historically through a fundamental ontological questioning. These fundamental ontological categories provide the basis for communication in an age: a horizon of unspoken and seemingly unquestionable background meanings, such as human beings understood unquestioningly as subjects and other entities understood unquestioningly as objects. Because these basic ontological meanings both generate and are regenerated in everyday interactions, the locus of our way of being in a historical epoch is the communicative event of language in use.^[20] For Heidegger, however, communication in the *first* place is not among human beings, but language itself shapes up in response to questioning (the inexhaustible meaning of) being.^[23] Even the focus of traditional ontology on the 'whatness' or *quidditas* of beings in their substantial, standing presence can be shifted to pose the question of the 'whoness' of human being itself.^[24]

Yorum

Beden, çevre ve bunların oluşumunun, varlığının sorgulanması, bireyin gözünü açması ve algılaması ile anne meme ucunun kendisini beslediğini algılamakta ve bir yabancı ile tanışmaktadır. Bu aşama ile birlikte birey kendisi, sübjektif yapısı, dışardaki objektif gördüğü, algıladığı ve relatif, varlığı ve yokluğunu tanımlamadığı anne sevgisi ve yaklaşımı içinde olmaktadır. Çevrenin bir boyutu olsa da yaşamını doğrudan etkilemekte, emzirilen ile şişeden/biberondan beslenenlerin farklı yapısı olmaktadır. Biyoloji, ekoloji ve biliş düzeni açısından farklılık, insanlık boyutu, şişman olmaması, ileri hayatta da daha sağlıklı yaşamı gibi faktörlerin olması, emzirmenin bir kazancı olmaktadır.

Boyut olarak A eğer B ile eşit ise, B de C ile aynı ise A ile C benzerdir mantık olarak denilebilir. Ancak insanın benlik algısı farklı olduğu için, ufak detaylar ve bilinmeyen noktalar ile bunun yaşamda, insanlarda böyle olmadığı anlaşılmıştır.

Örnek olarak; Anne sütünde 1,5-1,8gram/dL protein varken inek sütünde 3.3g/dL, eşek sütünde 5g/dL protein var ise en zayıf anne sütü olmaktadır. Biyolojik yararlılık açısından, proteini yapı taşına dönüştürme ve enerji sağlama açısından anne sütü ideal iken, diğerleri böbrek amonyumu atmak için zorlanacaktır. Emzirme, kendi annesini emmesi ile kök hücre almakta, bağırsak florası için uygun mikrop edinmekte, birçok faydası olmaktadır. Bu açıdan mantık ile değil, doğal, biyolojik veriler ve izlem ile olaya yaklaşım gerekmektedir. Bireyin kendi annesini emzirmesi ve bireyselleşme gereklidir. Bireysellik, kendine dönme öne çıkmalıdır.

Bir bebeği doğuran anne somut olarak vardır. Ancak ona annelik yapmadığı zaman, Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde mahkeme kararı ile o bebek aileden, anneden alınmakta, devlet bakımına veya başka kişilere bakımı için verilmekte, ayrıca aileye ekonomik destek te verilmektedir. Bu açıdan somut varlık ötesinde, soyut ve anlam olarak işlevsel anlamda da varlık gereklidir. Bebeği doğuran genetik anneden daha önemlisi, sosyal anne olmaktadır.

Ontology and language

Some philosophers suggest that the question of "What is?" is (at least in part) an issue of *usage* rather than a question about facts.^[25] This perspective is conveyed by an analogy made by [Donald Davidson](#): Suppose a person refers to a 'cup' as a 'chair' and makes some comments pertinent to a cup, but uses the word 'chair' consistently throughout instead of 'cup'. One might readily catch on that this person simply calls a 'cup' a 'chair' and the oddity is explained.^[26] Analogously, if we find people asserting 'there are' such-and-such, and we do not ourselves think that 'such-and-such' exist, we might conclude that these people are not nuts (Davidson calls this assumption 'charity'), they simply use 'there are' differently than we do. The question of *What is?* is at least partially a topic in the philosophy of language, and is not entirely about ontology itself.^[27] This viewpoint has been expressed by [Eli Hirsch](#).^{[28][29]}

Hirsch interprets [Hilary Putnam](#) as asserting that different concepts of "the existence of something" can be correct.^[29] This position does not contradict the view that some things do exist, but points out that different 'languages' will have different rules about assigning this property.^{[29][30]} How to determine the 'fitness' of a 'language' to the world then becomes a subject for investigation. Common to all [Indo-European copula](#) languages is the double use of the verb "to be" in both stating that entity X exists ("X is.") as well as stating that X has a property ("X is P"). It is sometimes argued that a third use is also distinct, stating that X is a member of a class ("X is a C"). In other language families these roles may have completely different verbs and are less likely to be confused with one another. For example they might say something like "the car has redness" rather than "the car is red".

Hence any discussion of "being" in Indo-European language philosophy may need to make distinctions between these senses. ^[citation needed]

Yorum

Varlık ile dil yaklaşımında, bireyin algısına göre değişebilmektedir. Bu lisana hâkim olması ötesinde aldığı eğitim boyutu ile de ilgilidir. 1970 yılında Londra Guy's Hastanesine Genel Cerrahi İntörn olarak giderken, Babam ve arkadaşımın babası, ayrı olarak bizlere, arkadaş ve hocalarınız ile konuşun, sakın sokaktakiler ile sohbet etmeyin, TV BBC 1 dışındakileri de seyretmeyin dediler. Gerekçeleri de İngilizce; a) edebi olan, okulda sizin öğrendiğiniz, b) konuşulan İngilizce, c) sokak İngilizcesi ve d) argo yapıdaki lisan olarak belirttiler. İki ay uzun bir süre olduğu için, eğitim dili ile uygun konuşmamız istendi. Bir kadın hastam, safra kesine T tüpü takılmış, sorunlu olan kişi, edebiyat öğretmeni idi, benden rica etti ve boş zamanlarda onunla konuşuyordum, edebiyattan söz ediyorduk. Tanımladığınız kelime ile aynı lisanı konuşmanız önemlidir.

Bazı tanımlamalar vardır; sigara içilmez, tercüme olarak elbet çay değil ki içilmez, tütürülür, ama bunu tercüme eden kişi sıkıntıya düşmektedir. Danışma, sanki *"don't informed"* şeklindedir. Bu açıdan hatalı olmaması için, çıkılacak yerlere "Çıkış", girilecek yerlere de "Giriş" denilmektedir. Kapalı yüzme havuzu tercümesi yaptığınızda kelime, kelime yerine anlam olarak yapılması önemlidir. Birçok yerde, *"I want to kiss you"*, tercümesi, *"Sana sarılmak istiyorum"* şeklinde tercüme yapılması daha anlamlı olmaktadır.

İletişimde; Söylenen bir mesaj, mesajın iletim yolu, şekli ve alan kişi, alanın özelliği, alan kişinin yorumu ve sonra ondan gelen mesaj ile kaynağa ulaşım ve kaynaktan oluşan etki ile iletişim sağlanmaktadır. Telefon oyununda 6 kişi birbirlerine ilettikleri, kulaktan kulağa mesaj, sonuçta çok farklı olabilmektedir. Bu açıdan varlık olarak söylenen söz ile yaptığı etki çok farklı olabilmektedir.

Konuşmada varlık, bireye göre, kültürüne göre, anlamına göre olmalıdır. Lügat bakılarak anlam ortaya çıkmamakta veya gerçek anlam ortaya çıkabilmektedir. Örneğin; abd, eski İbranice çalışarak değer üretmek, bu eyleme ibadet/emek demek, anlamındadır. Bunu kul, köle şeklinde tercüme yapılması, amacın bireyleri bir şeye bile olsa emri altına sokmaktır. Kalıba uyan/Eslemna, gerçek iman etmediği tanımlanmış ve inançta sorumluluk olduğu için köleliğin kabul edilmez boyutta olması ile bu tercüme kabul edilemezdir. Ancak kültürler, bireylere hakimiyet kurabilmek için lisanda oynama yapmaktadırlar. Tüm inançlarda her açıklayan kişi kendine göre kelimelerde oynama yapmaktadır ki bu gerçek metni değiştirmektedir. *"10/77 ... Büyücülerin kurtuluşu yoktur"*, *"5/90 Ey iman edenler ... tapılmak için dikilen taşlar, fal okları şeytan işi birer pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz"* sözü Kuranda varken, büyü bozmak, kazanmak için Yaratana dua etmenin anlamı ortadadır. Din kitaplarında bunları bozan çeşitli dualar vardır ve anlamları da *"Allah'ın yüce ismine sığınana yerde ve gökte hiçbir şey zarar veremez. O her şeyi işitir ve her şeyi bilir"* şeklindedir, ki Kuran Tanrı yok, Allah vardır yaklaşımı yerine Tanrı kavramı olarak yaklaşımdır. Allah tanımları içinde bu şekilde bir yorum olmadığı gözlenmektedir. İsmine sığınma değil, iman/güvenme, dayanma olup, ismi değil, varlığına olur. Zarar veren denilenler de Yaratılanlardır ki burada geniş anlam ile olay saptırılmaktadır. Kuran temelinde *"10/65 Onların sözü seni üzmesin. Tüm onur ve kudret Allah'ındır. O her şeyi işitir, her şeyi bilir"* ifadesi vardır. Sanal olmayan, korku gibi veya büyü, gelecekteki fal gibi bilinmeyen, gayb/bilinmez konusunda insanların kendilerini güvencede almaları için inanç boyutu kullanılmaktadır, Kuran ise büyüye inanınların

kurtuluşu yoktur demektir. Olmayan bir varlık yaratılmakta, büyü olarak ve bununla mücadele için bir sektör oluşturulmaktadır.

Yaratanın işitmesi ve bilmesi konusunda 12 ayet vardır ancak bunlar kullanılmadığı görülmektedir. “7/200 Şeytandan bir dürttüğ seni dürtüklediğinde, Allah'a sığın. Çünkü O, her şeyi işitir, her şeyi bilir” ifadesi yerinde olacağı düşünülmektedir. Burada şeytan dışarıdan değil, içteki benlik, fikir ve düşüncelerdir, şeytanın ayrı varlığı değil, sadece düşünce olarak varlığı vardır. Ayrıca “4/134 Dünya nimeti ve bereketini isteyen bilsin ki, dünya nimeti de âhiret mutluluğu da Allah katındadır. Allah, çok iyi işitir, çok iyi görür” yaklaşımı da örnek alınmalı, nimet ve bereket üzere olmak, bu yönde varlık teşvik edilmektedir.

Ontology and human geography

In human geography there are two types of ontology: small "o" which accounts for the practical orientation, describing functions of being a part of the group, thought to oversimplify and ignore key activities. The other "O", or big "O", systematically, logically, and rationally describes the essential characteristics and universal traits. This concept relates closely to Plato's view that the human mind can only perceive a bigger world if they continue to live within the confines of their "caves". However, in spite of the differences, ontology relies on the symbolic agreements among members. That said, ontology is crucial for the axiomatic language frameworks.^[31]

Yorum

Yaratılışları insan jeolojisi açısından bakıldığında; küçük olan “o” durumlarda uyarılma ve adaptasyonu kolay olan durumlar, büyük “O” olduğunda mantık olarak akılcı universal karakterde olması beklenir. Plato, tepeden bakılma ile mağaradan olaya bakılması arasında farklılık olabilmektedir. Varoluşun kritik benlik açısından bakışı, bireyin tanımlamasına göre olmaktadır.

“Tanrı yoktur, Allah’tan başka” terimini, bazıları tanrıları yok sayarken, Allah’ı tanrı sıfatına getirmektedirler. O zaman tek tanrı vardır, o’da Allah’tır denilmesi gerekmez miydi? Tanrı kavramında başkalaştırma vardır, bir anne bebeğini doğurmuştur ama sevgisini nasıl uzaklaştırabilir? Biz su kapsamlı bir canlıyız, derimiz ile ayrılmaktayız. Farklılıktan söz edilebilir ama sevgi gibi, insanlık gibi kavramlar, soyut boyutlar ayrılması olanaksızdır. Aynı şekilde Şeytan bir obje olarak değil, bize bir fikir olarak bulunduğu, doğru işler yaparken, acaba, ama gibi sorgular ile bizi benlik üzere zarar ve zorbalığa yönlendiren şeytan değil, bizim kendi fikrimiz ve düşüncemizdir. İd ve ego, süper egoyu bastırarak karar almamızı sağlamaktadır.

Reality and actuality

According to [A.N. Whitehead](#), for ontology, it is useful to distinguish the terms 'reality' and 'actuality'. In this view, an 'actual entity' has a philosophical status of fundamental ontological priority, while a 'real entity' is one which may be actual, or may derive its reality from its logical relation to some actual entity or entities. For example, an occasion in the life of Socrates is an actual entity. But Socrates' being a man does not make 'man' an actual entity, because it refers indeterminately to many actual entities, such as several occasions in the life of Socrates, and also to several occasions in the lives of Alcibiades, and of others. But the notion of man is real; it derives its reality from its reference to those many actual occasions, each of which is an actual entity. An actual occasion is a concrete entity, while terms such as 'man' are abstractions from many concrete relevant entities.

According to Whitehead, an actual entity must earn its philosophical status of fundamental ontological priority by satisfying several philosophical criteria, as follows.

- There is no going behind an actual entity, to find something more fundamental in fact or in efficacy. This criterion is to be regarded as expressing an axiom, or postulated distinguished doctrine.
- An actual entity must be completely determinate in the sense that there may be no confusion about its identity that would allow it to be confounded with another actual entity. In this sense an actual entity is completely concrete, with no potential to be something other than itself. It is what it is. It is a source of potentiality for the creation of other actual entities, of which it may be said to be a part cause. Likewise it is the concretion or realization of potentialities of other actual entities which are its partial causes.
- Causation between actual entities is essential to their actuality. Consequently, for Whitehead, each actual entity has its distinct and definite extension in physical [Minkowski space](#), and so is uniquely identifiable. A description in Minkowski space supports descriptions in time and space for particular observers.

- It is part of the aim of the philosophy of such an ontology as Whitehead's that the actual entities should be all alike, *qua* actual entities; they should all satisfy a single definite set of well stated ontological criteria of actuality.

Whitehead proposed that his notion of an occasion of experience satisfies the criteria for its status as the philosophically preferred definition of an actual entity. From a purely logical point of view, each occasion of experience has in full measure the characters of both objective and subjective reality. Subjectivity and objectivity refer to different aspects of an occasion of experience, and in no way do they exclude each other.^[32]

Examples of other philosophical proposals or candidates as actual entities, in this view, are Aristotle's 'substances', Leibniz' monads, and Descartes '*res verae*', and the more modern 'states of affairs'. Aristotle's substances, such as Socrates, have behind them as more fundamental the 'primary substances', and in this sense do not satisfy Whitehead's criteria. Whitehead is not happy with Leibniz' monads as actual entities because they are "windowless" and do not cause each other. 'States of affairs' are often not closely defined, often without specific mention of extension in physical Minkowski space; they are therefore not necessarily processes of becoming, but may be as their name suggests, simply static states in some sense. States of affairs are contingent on particulars, and therefore have something behind them.^[33] One summary of the Whiteheadian actual entity is that it is a process of becoming. Another summary, referring to its causal linkage to other actual entities, is that it is "all window", in contrast with Leibniz' windowless monads.

This view allows philosophical entities other than actual entities to really exist, but not as fundamentally and primarily factual or causally efficacious; they have existence as abstractions, with reality only derived from their reference to actual entities. A Whiteheadian actual entity has a unique and completely definite place and time. Whiteheadian abstractions are not so tightly defined in time and place, and in the extreme, some are timeless and placeless, or 'eternal' entities. All abstractions have logical or conceptual rather than efficacious existence; their lack of definite time does not make them unreal if they refer to actual entities. Whitehead calls this 'the ontological principle'.

Yorum

Whitehead'ın varlık oluşumuna göre; relatif olan ve gerçekçilik: 1) Gerçek olanın arkasından gidilebilmesi için, gerçek ve etkinlik konusunda faydalı olmalıdır, tanımlanmış doktrin teorisi bu açıdan önemsemektedir. 2) Gerçek somut ve solit olursa, başka şeylerin de kaynağı olabilir, 3) Gereğesi onun varlığı nedeni olabilmektedir ki uzayda bir yer işgal etmektedir, 4) Ontoloji, varlık oluşum kriterine sahip olmalıdır.

Whitehead deneysel durumları tanımlarken felsefe açısından belirtilen durumun gerçekten olup olmadığını sorgulamaktadır. Mantık açısından her deney, objektif ve sübjektif gerçeklerle oluşmaktadır. Her şartta da bu durumda iki tarafında, objektif ve sübjektif boyutu dışlamak olanaksızdır, demektir.

Penceresiz olmanın birbirine etkileşim yaratmayacağı, duygu durumunun tam olarak tanımlanmadığı, Whitehead kriterine uymadığı, statik durumun bazı duyguları uyandırdığı ifade edilmektedir. Leibniz felsefesinde sonul gerçekçiliği oluşturan, sonsuz küçüklükteki ruhsal ve maddi varlıklara verilen ad monad olup, bilinç durumuna göre, yok edilemeyen bir durum olup, Whitehead, somut tarafının da olmasını gerekli kılmaktadır (www.felsefe.gen.tr). Ontolojik prensip olarak, gerçek olan bir durum üzerine yapılan değerlendirme olarak tanımlamaktadır.

Kanımızca, bir somut olay olması yerine, bir birey, kendi aklında, kendi algıları ile olmayı var gibi algılayabilir ve bunun üzerine felsefe oluşturabilir. Bazı yazarların yoksunluk yazılarının onların da bu yoksunluğu yaşamasını gerekli kılmaz.

Tanrı kavramı yerine Yaratılan kavramında, kendisi var olduğuna göre, kendisini de içine alan bir yaratıcılığa inanılabilir. Biri beni yarattı kavramı içinde olursa, o zaman bir Tanrı oluşturması gerekir. Bazı felaketler ve durumların açıklaması, doğa kanunları yerine, tanrılara atfedilerek, tapınmaların olması bu algı hatası ve yanılgılardan olmaktadır. Yaratılma anlamı, yaratanın sizden ayırırsanız, o zaman obje ve süje karşı karşıya getirilebilir.

Microcosmic ontology

There is an established and long philosophical history of the concept of atoms as microscopic physical objects. They are far too small to be visible to the naked eye. It was as recent as the nineteenth century that precise estimates of the sizes of putative physical [atoms](#) began to become plausible. Almost direct empirical observation of atomic effects was due to the theoretical investigation of [Brownian motion](#) by [Albert Einstein](#) in the very early twentieth century. But even then, the real existence of atoms

was debated by some. Such debate might be labeled 'microcosmic ontology'. Here the word 'microcosm' is used to indicate a physical world of small entities, such as for example atoms.

Subatomic particles are usually considered to be much smaller than atoms. Their real or actual existence may be very difficult to demonstrate empirically.^[34] A distinction is sometimes drawn between actual and [virtual](#) subatomic particles. Reasonably, one may ask, in what sense, if any, do virtual particles exist as physical entities? For atomic and subatomic particles, difficult questions arise, such as do they possess a precise position, or a precise momentum? A question that continues to be controversial is 'to what kind of physical thing, if any, does the [quantum mechanical wave function](#) refer?'.^[8]

Yorum

Tüm varlıklar atomdan meydana gelmiş ise, mikrozomal varlık, varoluş gündeme gelmiştir. Atomdan daha ufak sub-atomik partiküllerin de olması, temelde varlığın enerjiden oluştuğu fikrini desteklemiştir. Atomdan enerji üretildiğine göre, halen ters reaksiyon yapılamamasına karşın, enerjiden de atom oluşturulabilir. İlk atom olan Hidrojen, daha sonra tüm maddeleri yapabilecek kapasitede olduğu da algılanmalıdır

Ontological argument

The first ontological argument in the [Western Christian](#) tradition^[35] was proposed by [Anselm of Canterbury](#) in his 1078 work [Proslogion](#). Anselm defined God as "that than which nothing greater can be thought", and argued that this being must exist in the mind, even in the mind of the person who denies the existence of God. He suggested that, if the greatest possible being exists in the mind, it must also exist in reality. If it only exists in the mind, then an even greater being must be possible—one which exists both in the mind and in reality. Therefore, this greatest possible being must exist in reality. Seventeenth century French philosopher [René Descartes](#) deployed a similar argument. Descartes published several variations of his argument, each of which centred on the idea that God's existence is immediately inferable from a "clear and distinct" idea of a supremely perfect being. In the early eighteenth century, [Gottfried Leibniz](#) augmented Descartes' ideas in an attempt to prove that a "supremely perfect" being is a coherent concept. A more recent ontological argument came from [Kurt Gödel](#), who proposed a [formal argument](#) for God's existence. Norman Malcolm revived the ontological argument in 1960 when he located a second, stronger ontological argument in Anselm's work; [Alvin Plantinga](#) challenged this argument and proposed an alternative, based on [modal logic](#). Attempts have also been made to validate Anselm's proof using an [automated theorem prover](#). Other arguments have been categorised as ontological, including those made by Islamic philosophers [Mulla Sadra](#) and [Allama Tabatabai](#).

Hintikka's locution for existence

[Jaakko Hintikka](#) puts the view that a useful explication of the notion of existence is in the words "one can find", implicitly in some world or [universe of discourse](#).^[36]

Yorum

"Eğer akılda var ise düşüncede olan, şimdi olmasa bile, elbet bir gün oluşacaktır" ifadesi Canterbury verilmektedir. Descartes "açık ve net olarak Tanrı fikri" şeklinde belirtmiş, bu vurgu, "yüce bir mükemmellik" şeklinde de Leibniz vurgulamıştır. İslam'da da benzer görüşler yer almıştır. Bu algıyı "birisinin bulduğu" şeklinde Hintikka not edilmiştir.

Bu ifadelerde mutlaka düşünce boyutunda var olması ve somut varlığı ile birlikte olması belirtilmektedir. Ancak, var olanın mutlaka var olduğunun ispatı gereksizdir. Annenin çocuğunu sevip sevmediği düşünce değil, davranışına bakarak karar verilebilir.

Genel Yorum

Somut olarak varlığın gösterilmesi mutlak gerekli midir? Sevgi bir soyut olarak varlık denilebilir, somut şekli ise kişiye yöneltilendir. Yaratana inkâr eden bir yaratılmış, gerçekte ret etmekte midir? Bir araba görüyorsunuz ve kim imal etmiş diye soruyorsunuz, marka ve modelini, cevap hayır var eden yoktur denilirse inanır mısınız? Sadece imal eden fabrikayı, doğuran anneyi göstermeniz, yine sizi tatmin eder mi? Bunun gibi varlık konusu sadece düşünce boyutunda olmaz ise olmaz değildir. Bilinç ve farkındalık açısından irdelenebilir, irdelenmeyen, arabayı satın alıp, kullanan kişi olabilir ve bunun da bilmiyor diye, Tanrıyı tanımıyor söylevi ile yargılamak ve suçlu/günahkâr gibi göstermeye hakkınız olamaz.

Varlığın oluşma Simgesi; Sevgi üzerine Umut

Pınar Uğur, M. A. Akşit

Dün yaşanmış ve bilinen boyut, bugün içinde olduğumuz yaşantı, gelecek ise bilinmeyenlerle dolu bir yapı olmaktadır. Geleceği bilebilmek için, fal, büyü ve birçok çeşitli tapınma törenleri insanlığın var olduğundan beri oluşturulmuştur. İnsan bir umut istemektedir, her ne kadar eğitim görmüş ve donanımlı olsa bile bir korku ve endişe içinde taşımaktadır.

Bir prematürenin ailesi, yaşam sınırında olan bebeğinin yaşayıp yaşamayacağı, sekeli olmadan, oluşmadan normal çocuk gibi büyüüp gelişeceği konusunda ciddi endişe duymaktadır. Hekimler ise oluşacak olan sorunları önceden fizyolojik ve fizyopatolojik açıdan önlemek, tedbir almak ve gebelik haftasına göre yaşamını sağlamak ve intrauterin olduğu gibi büyüme ve gelişmesini sağlama çabası içindedirler. Beş dakika önce verdikleri kararları daha sonra oluşan durum açısından da değiştirebileceklerdir. Bu açıdan ailenin temel istediği nokta; a) yoğun bakım personelinin 24 saat, haftalar ve aylarca devamlı izlemesi ve bebeğe özgü yaklaşımları yapabilme açısından yetkin ve yeterli olmaları, b) aileye her türlü bebek ile ilgili bilgiyi vermeleri, yaşam hakkı çerçevesinde bazen rıza almalarına gerek olmadığını da vurgulamaları, kısaca bir şeyin ailenin moralini bozmamak için saklamamaları, c) kitaba göre değil, bebeğe göre her türlü yaşatmak için, ona zarar vermeyecek her şeyi yapmaları *“Sağlık personelinin başta gelen vazifesi, insan sağlığına, hayatına ve şahsiyetine ihtimam ve hürmet göstermektir. Hastanın cinsiyeti, ırkı, milliyeti, dini ve mezhebi, ahlâki düşünceleri, karakter ve şahsiyeti, içtimai seviyesi, mevkii ve siyasi kanaatı ne olursa olsun, muayene ve tedavi hususunda âzami dikkat ve ihtimamı göstermekle mükelleftir”* Tıbbi Deontoloji Nizamnamesinde olmaları ve bunu aktif uygulamaları, d) ailenin ümidini kırmamaları istenir ve beklenir. Gelecek bilinmediğine göre ümit vermek ile umutsuzluk yaratmanın bir psikolojik ve sosyolojik anlamı olmayacaktır. Ancak olan durum anlatılmalı, bilgi verilmelidir.

Umut Yorum

Umut, bir şeylerin, durumun, olayın gerçekleşmesini istemek, ancak önce hayal etmek, düşünmeyi gerekli kılar. Bir çiçeğin açmasını istiyorsanız, önce tohumu ekeceksiniz, büyütüp, geliştirecek, gereksinimleri karşılayacak ve çiçek açmasını sağlayacaksınız. Bunun için bir çiçeğe uygun çalışma, emek ötesinde, bu işin içinde olanlar verimlilik ve başarı açısından basit gibi görünen olayın, bir mucize olduğunu ifade edeceklerdir.

Bir bebeğin oluşması, ovum ve sperm buluşması, embriyo ile fetüs ve sağlıklı doğum için geçecek 40 hafta, bir anne için bir ömür niteliğinde olmaktadır. Umut; sadece a) sağlıklı olması ötesinde, b) gelecek açısından büyüüp, gelişmesi, c) eğitimin yüksek düzeyde olması, d) insanlık boyutunda olmaları ile sevgi bütünleşmesi, e) mutlu olması, onların belirli bir umutları olması istenir.

Umut bilimsel temelde olması, hayalin de bilim içinde olması, o bireyi bilim adamı yapmaktadır. Elmanın ağaçtan düşmesi, yerçekiminin hayalinde olan Newton için geçerli olabilmektedir. Uçağın oluşması da bir hayalin peşinde bilimsel olarak koşmak ile olabilir. Çalışma olmadan, bireyin mezun olmasını hayal etmesin bir anlamı olamaz. Uçağın düşmesi ile umutsuzluk değil, yeni bir deneyin başlangıcı olmalıdır. Olumsuzlukları olumlu şekilde yorumlanmalıdır. Umutsuz olan kişi, eğer potansiyel ve mücadele umudunu yitirir ise, karamsarlık içine düşer ve bireysel önyargı ile farklı olumsuz boyutların gelişimine de zemin hazırlamaktadır. Başarılı bir sanat eseri oluşturan birey, karamsarlık içinde olması, onun kendini aşması, daha gelişmiş, daha ileri sanat üretmesi anlamında olmalıdır. Eğer bunu yapamaz ise, ressamlık mesleğini başarılı olsa bile terk etmesine neden olabilmektedir.

Umut edebilmek için bazı şartların veya oluşumların olması gereklidir. Bu açıdan bu boyut beklenilmesi gerekir ama öncelikle sizin yapmanız gerekenler ihmal edilmemelidir.

- Umut bir beklenti olursa: Tarlayı ektiniz, tohumu ve gereken besinleri verdiniz, yağmuru bekliyorsunuz. Bunu beklemek yerine sulama imkânı için, kuyu veya sulama kanalı, nehirden pompa ile su çekmeyi düşünebilirsiniz. Kısaca bilimsel bir girişiminiz olması gerekir. Yağmur yağması için dilekte bulunmanın bir anlamı olmayacak, sadece bekleyebilmek için moral bulabilirsiniz. Buna karşın olmaz ise nefret veya kızgınlık oluşacaktır. Milli Piyangodan para çıkacağını düşünmek, bir umut olamaz. Ayrıca piyangodan milyonlar çıkan kişilerin, alt yapıları olmadığı için, har vurup harman savurmuşlar ve sonra eski durumlarından daha alt gelir durumuna düşmüşlerdir. Kısaca beklenti, bilimsel ve emek, çabaya bağlı olmalıdır. Hekimler, yaşam sınırında olan bebeğin yaşaması için bekleyelim yaklaşımı yapmaları, onların meslekten men cezası almasına neden olabilecek düzeyde bir taksir suçudur.
- İşi yap, değer üret ve sonra görülmesi veya görülmemesine bakmalısın. Her yapılan iş bir karşılık için yapılmamalı, önce kendi benliğinin için, insanlık ve insan olmanın gereği için yapılır. Önce zararlı olmamak önemlidir. Umut, boş oturanın değil, değer üretenin hakkı olmaktadır.
- Bozgunculuk yaparak, insanlık dışı ve zorbalık ile değer üretilemez. Bir insanın umut etmesi için çalışarak, değer üretmesi, sevgi boyutunda olması ile insanlık umudu olabilir. Hekim, hastasına insanlık, hekimlik boyutu ile bakmadığında, gelir olarak gördüğü zaman, umutlu olması çok zordur.
- Değer üreten kişi, umudunun gerçekleşmesi değil, değer üretmesi onun amacıdır. Bir iş yapılır, bir girişimde bulunulur, sonuç bilinmez ama bunu yapmak ile umutlu olunur. İstiklal Savaşında dedemler galip gelme veya hayatta kalma düşüncesi değil, vatan savunmasını layığı ile yapma amacıyla olmuşlar. Umut çalışanın hakkıdır demek doğru olacaktır. Bireyin görmesi değil, birisinin bu meşaleyi alması ile devamlılık sürebilecektir.

Ümit Yorum

Ümit etmek için bir yapılan eylem veya niyet olması gerekir ve bunun oluşma boyutuna göre ümit içinde bulunulur. Başlıca değerlendirmeler:

- Zorba ve zalimlik ile elde edilenden ümitli olunmamalıdır. Bir ticari yaşamda alıcı ve satıcı belirli bir hak üzerinde anlaşmaları beklenir. Hiçbir taraf diğeri aleyhine yaklaşımda bulunmamalıdır. Bu durumda hukuka uygun olduğu belirtilebilir. Ticaret Kanununda belirtildiği gibi “**MADDE 1530-** (1) Aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde, ticari hükümlerle yasaklanmış işlemler ve şartlar batıldır” kanun ile yasak konulmadığı durumlarda ticaret kabul görebilir ve sorunsuz boyut/alış-veriş ümit edilebilir.
- Bazı şeyler ümit ederek, arzu ve heveslerinin peşinde koşanlar, hakları zedeleyenler, istediklerine sahip olsalar bile umduklarını bulamazlar. Yasak olanlar Ceza kanununda belirtilmiştir. Burada belirtilen durumu, örneğin hırsızlığı yapan, ancak fark edilmesini sağlayan kişi, elde ettiği ile mutluluğu yakalayamaz. Hekimlikte öncelikle bireyin sağlığı, yaşamı, şahsiyetine ihtimam ve hürmet göstermek, önemlidir.
- Kendi benliğini beğenip, övünmek yerine, çalışarak emek üretmek, insanlık üzerinde ümit içinde olunmalıdır. Birey yaptığı iş ile gurur duymalıdır, onurlu işler yapmalı, etik davranmalı ve insanlık üzere olmalıdır. Kapasitesi sanatsal ve üstün nitelikte olması

durumunda büyüklük taslarsa ilerleme yapamaz. En büyük tenkit eden yine kendisi olmalı, ileri, daha ileri için geçmişteki başarısına bakarak gelişime açık olmalıdır.

- Ümit içinde olabilmeniz için, zorbalık içinde olan bireyleri ve topluluğu kendinize yönetici yapmayın, onların beklentileri insanlık olamaz. Etik ve insanlık ancak bu yöntemleri kullananlar için geçerlidir ve yaşamda en azından zarar vermekten kaçınan ve insana insan olduğu için hakkını zedelemeyen ile arkadaşlık ve dostluk sağlanabilir. Zorba ile arkadaş olunamaz, onlardan ümit beslenmesi ile zor durumda kalınabilir.
- Karanlığı yırtan güneş, aydınlık gibi, insanlık üzerine olan, çaba gösteren kişiler ümitlerini kırmamalıdır. Bazı kişiler, zarar oluşturmak için olanakları yoklarlar. Bunlara fırsat vermemelidir, bunlardan uzak durmak bile ümitli olmaya vesiledir.
- Gelecek ve olacaklar önceden bilimsel olarak tahmin edilebilir, bilinemez, bu açıdan ümit vermek ile hayal kurmak değil, iyi gelişme beklentisi değil, niyeti ancak oluşturulmalıdır. Gelecek için söz veren, ümit vererek hayal kuran, anlamı olmayan şeyleri gerekçe tutan, aldanış içinde birçok kişi, yola çıktığınız zaman size yardım için var olacaktır. Bir otobüs veya tren yolculuğunda hekim olduğunuzu söylemeden başınızın ağrıdığını söyleyin, size kendilerinin adlarını bile bilmediği çeşitli ilaçlar ve öğütler verilecektir, çoğu da anlamsız ve bilim dışıdır. Onların verdikleri ümit değil, aldanıştan başka bir vaat olamaz.
- Kötülük ve zarar ümit beklentisi içinde olmaz, adaletin bulması, hakların yerine oturması ancak ümit edilebilir. Başkasının malı, yiyeceği, besin olmayan şeyler, hak edilmeyen yiyecek ve mal, fal veya piyango ile elde ettikleriniz, hak ve adalet çerçevesinde, aşırı olmadıkça, zarar oluşturmadıkça, mecbur kalınca yapılanlar dışında, doğru olarak görülmemeli, ümit bağlanmamalıdır. Yanılgı bedeli insanlık dışı olacak, ağır bedeli olabilecektir.
- Bazı insanlık dışı, benlik için rahatlatıcı boyutlar, insanın kullanımına girebilir, ümit bu haksız kazancı kullanmak değil, adaleti sağlamak olmalıdır. Sevinme, hak edilen, kazanılan ve paylaşılan, bilgi ve eğitim dahil verilen, rıza alınan boyut önemlidir, ümitli olmak ancak bu paylaşım ile olasıdır.
- İnsanlar barış içinde, medeniyetin nimetlerinden faydalanırken, benliklerini tatmin için bozgunluk çıkarabilirler, umutları, toplumda bir boyut kazanmak için kayba yönelirler. Bazılarına rahat batar gibi, zorlama ve şiddet ile daha fazla, daha fazla kazanç yoluna saparak, ümitlerini ve amaçlarını, gittikleri yolu güzel düşünüp, güzel yapılandırmaları, etik ve insanlık üzerine olmaları ile sevgi boyutunu sürdürmeleri olasıdır.
- İnsanların en ümitsiz oldukları zaman, ellerindeki değerleri kaybetmeleri ile yaşadıklarıdır. Giden geri gelmez ama özlem içinde olurlar. İnsanlar belirli insanlık amacı içinde olduklarında ümitsiz olmamalıdır, yarım kaldığında diğerleri tamamlar ve sürdürebilirler, elbet iyilik ve güzellik üzere, sevgi içinde olunmuş ise.
- Ümit edilen boyut ile gerçekleşen farklı olabilir, temelde önemli olan etik üzerinde olmak olmalıdır, kuralcı ve kopyacı değil insanlık içinde olan olmalıdır. Kalıp, eskilerin prensipleri, düşünmeden kurala uyma ile geçmişten gelenin aynısını uyma, yapma ile gelişim ve değişim sağlanamaz. Devamlı gelişim ve değişim esas olmalı, ümitle, sabırla çalışmalıyız, kafamızda kuşku, korku ve endişe kalmaması önemlidir.
- Etik boyutta, insanlık üzerinde olan bir birey, ümit ettiklerine kavuşmasa, ulaşmasa bile yöntemi ve amacını değiştirmez. İnsan evlat yetiştirirken, hiçbir zaman ümitsiz ve pes etmez, ısrarla insancıl olması yönünde çaba sarf eder. Onu köle boyutunda yapması, şiddet göstermesi ile sevgi boyutu olmayacağı için bunlar eğitim ve terbiye kapsamında olamaz.

- Bir birey en ümitsiz olan bir durumda bile, daima iyilik ve güzellik ümit eder, zarar içinde olmaz, insanlık boyutunda, bilim üzeredir. Doğa ile uğraşanlar hiçbir zaman ümitsiz olmazlar. Ürün ekip, başarısız olunca, bir daha yapmama ve oluşanı anlayarak tecrübe kazanmaya çalışırlar.
- Ümit içinde olan bir birey, olumsuz durumlarda, amacı, güdüsü ve boyutu irdeler ama insanlık, etik boyuttan sapma göstermez. Elektrik uygun ve dikkat edilerek, özen gösterilerek kullanıldığında enerji sağlar, işimize yarar, uygun olmadığında bizi öldürücü bile olabilir. Ümitli olmak ancak elektrik bilimi üzere olmakla sağlanabilir.
- Amacı öncelikle zarar ve kötülük üzerinde olmayan, barış ve iyilik üzere, etik ilkeler ile insanlık amacı ve güdüsünde olan kişi, netice alamasa bile ümidini yitirmez. Hak edilerek, çalışarak, değer üretmek yapılan yaklaşımlarda ümitsizliğe düşmek için gerekçe olmaz, amaç sonuca ulaşmadan daha öte olmalıdır.
- Etik dışı ve kötülük üzere olanlar, hedeflerine ulaşmayınca ümitlerini keserler, zararın kendilerine dönmesinden korkarlar. İyilik ve güzellik, amacı zarar ve benlik ile yola çıkanların ulaşacağı nokta, hedef olamaz.
- Ümit ettiklerin gerçekleşmeyeceğini görmüş olsan bile, şiddet ve zorbalık değil, tam tersi onlara yumuşak ve tatlı olarak konuş, ibret en önemli ders niteliğinde olabileceğini ümit edilebilir. Her bireye bilgilendirme yapmak bizim görevimiz, rıza ve uyma veya uymama onların sorumluluğundadır, kendi sorumluluğumuzu da başkasının kararına bırakamayız.
- Bir şeye sahip olunca, çalışma ile değer üretmeden vaz geçilebilir, ancak elinden kaçırmayı ümitsizliğe düşerler, hak ediş söz konusu ise, nimeti ümit ile talep etmelidirler. Bireyin benliği belirli bir sabır içinde olmalıdır, bir birey hekim olmak için, ilkokul, ortaokul ve üniversiteyi bitirmelidir ki en ufak kırık not alınca bırakması kabul edilebilir olamaz. Daha çok çalışmalı, açıklarını kapatmalıdır.
- Zorluklarda bireyin ümit ile etik ve insanlık üzerinde mücadele etmesi, barış temelinde, istiklal mücadelesi, ümitsiz bir çaba olamaz, ancak güçlü yapı gereklidir. Zorluk insanın gücünü kesmez ama insanlık dışı, etik dışı ve zorbalık durumlarında insan çalışmak, üretmek, değer yaratmaktan kaçınır.
- Aklını işleten, bilim üzere olan kişiler için, olumsuzluklarda bir ders ve ileri yürümek, gelişim veya değişim yaşamak için bir ümit bir örnektir. Akli işleten kişi için doğa bir kaynaktır. Yerçekimini kullanan kişi, uçağı uçurabilir, paraşütle inebilir ve balon ile gezebilir. Akli işletenler çeşitli mucize denilebilecek işler yapabilirler.
- Çalışarak değer üretenler, elde ettikleri kazanç nedeniyle ferahlayıp, şımardıklarında, bunları kaybettiklerinde de ümitsizliğe düşer ve perişan olabileceklerini de düşünmelidirler. Olumlu durumda şımarma yerine, olumsuzlardan kaçınabilmek için ortam ve durumu ayarlamalıdır. Yağmurlu gün için saklamak (save it for a rainy day) şımarmanın bir boyutudur.
- Yağmurun yağması ve rahmet getirmesi gibi, yaşam, oluşan olaylar gerek örnek gerek ibret olarak bize ders vermekte, gelişim ve değişimi yaşamamıza sağlaması ümit edilmelidir. İnsanlar bazı durumlar için umutsuz olabilirler. Eğer yola çıkmak için arabanız, şoför ve benzininiz yok ise elbet bir yere gitmek için ümit bağlayamazsınız ama tren bileti almak ile sorunu çözebilirsiniz. Olmaz ise olamayacak olan sizin gidip gitmemeniz olmalıdır. Niyet etme ve amaca yönelmenin çeşitli yöntemleri vardır.
- Gelecek bilinmediği için, korku ve endişe duyma yerine, etik ve insanlık üzere olup, kendi ve toplumu için kazançlarını paylaşmaları, yardım etmeleri ümit duygularını pekiştirmek

açısından önemlidir. Gelecek ve olacaklar bilinmediği için, bilimsel tedbir ve gereken önlemler alınması, yeterli ve dengeli olarak bilimsel gerekler önceden yapılmalı, sorun oluşmasına olanak vermemelidir. Bu bir korku değil, endişe olarak değil, sadece gereken önlemleri alma eylemidir.

- Kendi benlikleri aleyhine sınırı aşılsa bile, hak yenmediği sürece, geri dönüş daha kolaydır, ancak kendimize de etik ve insanlık boyutunda gelişim ve değişimi yaşatırsak ümitli olabiliriz. Amaç ve güdü ne kadar doğru olsa da metot ve sonuca ulaşmak, etik ve insanlık boyuttan vazgeçilemez. Varlık zorla ve etik dışı yol ile var olamaz, varlığı tartışma konusu olur, ümit kesilir, hatta karşı çıkılabilir.

Dua Yorum

Dua kelime anlamı olarak istemek, çağırmak, davet etmek anlamına gelmektedir. Arapça Salat kelime anlamı olarak; dua, rahmet için dua etmek, selam, selamet, salat olsun/emniyet sizin ile beraber olsun, ikram etme anlamı verilmektedir. Farsça 'da namaz olarak bir uygulama olarak tanımlanmıştır.

Gelecek bilinmediği için, gelecekte umutların gerçekleşmesi için çeşitli inançlarda uygulamalar yapılmaktadır. Sınıfı geçmek için yapılacak dua, çalışmaktır, Yaratan çalışmayana yaptığı dua ile sınıf geçirmesini istemek olayı kavramamaktır. Nitekim Kuran temelli Dua kapsamı irdelersek (134 yerde) farklı tanımlamaları görmekteyiz.

Bilinmeze, etik ve insanlık dışında olan şeye dua olmaz. Örneğin; yola çıkarken amaç, güdü ve hedefe doğru niyet edilir.

- Bilinmez olanı kimse bilemez. Bilinmezin, geleceğin bilinmeyeceğini ve öngörülerin de çıkmayabileceğini bilmek temel olup, buna göre çalışmak, tedbir almak, gerekenleri yapmak dua olarak belirtilmektedir. Bunu yaparken kendi benliği dışında sosyal, toplumsal olarak ta maddi ve manevi katkılarını da yapmaları gerekir, bu amaçla olanlarla birlikte olunmalıdır. Yolda durunca, kaza olmaması için konulacak uyarı işaretleri de bu kapsamda görülmelidir. Bir hekimin elde ettiklerini paylaşması, birlikte sohbet için çayın bedelini karşılamak gibi çok yönlü olmalıdır. Bunun için kalpten gelerek, akıl ile bütünleşmek gerekmektedir, içten gelmelidir, yoksa yapmak çok ağır gelecektir. İlimde derinleşmeyen için insanlık yaklaşımı zordur, diğeri için ise doğaldır, bu bireylerin kendileri ve fikirleri temizdir, insan hakları üzerindedir. Yaşamları süresince, ölüme kadar bu çaba içinde olurlar. (2/3, 2/43, 4/162, 5/6, 5/106)
- Dua ve umut içinde insanlık dışı, etik ilkelere karşı olan parametre olamaz. Bir insanın hiçbir güce köle olmayacağı, insanlık üzere olacağı, anne-babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, akrabaya, yetimlere, çaresizlere, yolda kalmışa, yoksullara, özgürlüğüne kavuşmak gayretinde olanlara, gerekirse borcu seve, seve vermeli, iyilik ve güzellikle davranmak gerektiği, gerekirse maddi katkıda bulunulması bir dua, yapılması gereken, istenen, niyet edilen niteliğindedir. Ancak birçok kişi somut ve davranış olarak yapmak yerine, sözel olarak söylemekle yetinmektedirler. Öz benlikleriniz için önden gönderdiğiniz her hayırlı iş, etik ve insanlık boyutu için karşılık değil, bir etik ilke olarak görülmelidir. Akıl dışı yapılanlar, tesadüfi olanlar zaten tutum ve davranış içinde görülemez. (2/83, 2/110, 2/177, 4/43, 5/12)
- İnsanlık adı altında, benlik üzere, dua ediyorum diyerek, zarar ve zulme geçit veren, durumlardan ve şeylerden korunmalıdır. Bu insanlık davranışı tüm yaşam boyunca, her gün, her zaman diliminde oluşmalıdır, sanki bir insanlığa saygı içinde, dik, eğilmeden,

bükülmeden, insanlığı korumalıdır, kurmalıdır. İnanarak, güvenerek, barış üzere, insanlık boyutunda olmak bile insanlara bir ödüldür. Bu yolda yürüyenler, korkmaz ve endişe de duymazlar, daha iyi ve doğru için sorguları olabilir, tasaları ancak bunlar olabilir. (2/238, 277)

- İnsanlık içinde olan, etik ilkelerde olanlar için zorunlu bir birey gerekli değildir, yolda dostlar ile karşılaşır, başkasına gereksinimi değil, fikirlere ve düşünmeye, sevgi içinde olmaya bakarlar, bu yaşam bir eğlence değil, sevgi oluşturmazdır. İnsanlık dışı olanlar, etik ve zarar üzerine eğitim verdiklerini sananlarla bir olunmamalı, onların umutları içinde olmamalıdır, gerekli tedbirler alarak zarardan kaçınırlar. Kullanılan yöntemler bilim dışı, fal, büyü ve fanteziler sıklıkla kullanılmaktadır. Bu şekilde olanlar için tedbir alınmalı, insanlık fikri ve davranışı açısından yaklaşım yapılmalıdır. Etik boyut içinde olunca da etik ve insanlık açısından bilginizi ve düşüncelerinizi ileri, yükseğe taşımanız gerektiğinin bilincinde olunmalıdır. İnsanlık dışı içinde olanlar, farklı yaklaşımlar ve gerekçeler ile, savaş ve insan haklarını yok sayma ötesinde, kendilerini haklı görebilirler, temelde kendilerini aldatmaktadırlar. İnsanlara ve insanlık için yaptıkları bir eylem yoktur. (4/101, 4/102, 4/103, 4/117, 4/142, 5/55, 5/58, 5/91, 6/72)

Çalışmadan, emek üretmeden niyet, dua anlamsızlaşır.

- Çalışmak, değer üretmek, belirli kazanç temelinde değil, etik ilkeler ve insanlık için, zamanında ve yeterli, dengeli olmalıdır. Yaşam için elbet bir gelir olmalı, ancak bu doğru yol ve doğru metot ile, yine doğru, insanlık amacı ve güdüsü ile olmalıdır. (108/2)
- İnsanların çalışmasında duygu, davranış ve düşüncelerinin farkında ve bilincinde olması, umut etmenin temelidir. İyilik ve doğruluk üzere olması, etik ve insanlık üzere olması, umutlu olması için bir gerekçedir. Bu yaklaşımı akıl ve gönül ile yapması, ümit duymasını sağlar. (96/11, 96/12, 98/5, 107/4)
- Çalışmadan değer üretilemez, dua amaca yönelik çalışmadadır. Arzu edilen, istenen şey için hemen olması değil, belirli çalışma ve uğraşı gerektirir. Sınıf geçmek için yapılacak çalışma/dua ile bir süreç gerekir. Sınav için değil, eğitilmek için çalışılmalıdır. Çalışma konusu doğu ve batı yönü tercihiniz değil, iyilik, etik ve dürüstlük içinde olmaktır. Bir insanın dürüstlük o kişinin insanlık hakkı olarak görülmelidir. Etik ilkeler, insanlık boyutu düşünme ile, kalp ile bütünleşme ile tanımlanabilir, uygulanmalıdır, benlik kendi menfaati için bozmamalıdır. (2/153, 2/177, 2/186)
- Bilim insanın çalışması ile elde edebileceği bir boyuttur. Akıllı olması ile bilgi sahibi olunmaz, aklın kullanılması, çalışmak gereklidir. Yaşam ve eğitim, temelde insanlık boyutu içindir, ömür süresince devam etmelidir ve diploma almak için olmamalıdır. (6/93, 6/162)
- Etik yoldan ve insanlıktan kopanların, çalışmaları ve emeklerinde de arzu ve niyetlerinde olumlu beklenti söz konusu olmayabilir, dikkat edilmelidir. İyiler birbirinin dostu olmalı, insanlık dışında olanlar ise benlik, menfaat girince birbirine düşeceklerdir. İnsanlık dışında olanlardan etik davranış beklenmemeli, uyanık olmalıdır. (9/54, 9/71,9/84)
- Çalışmak, değer üretmek, en yüksek değer sevgi oluşturmak olup kutsal ve gelecek için varlık oluşturma açısından da bereketlidir. Amaç ve güdü, etik ve insanlık üzere olmalıdır ki bahtsızlığa düşülmesin, hoşnutluk kazanılsın. Benlik üzere olup, zarar içinde, zalim olup zulüm yapanlar ise elbet en azından azap görürler. Benlik, şehvet ve insanlığı unutanlar için karşılığını bulurlar. Sevgiyi anmak ve ilerletmek için çalışma ve değer üretme amaç

ve güdü olmalıdır, yaşamı, çalışması da bunun üzerine yapılmalıdır. Bir birey, hiçbir emir ve baskı almadan, insanlık, etik ilkelerde olmalı, kendisinden başlayarak topluma katkıda bulunmalıdırlar. (19/31, 19/48, 19/56,19/59, 20/14, 20/132, 21/73)

- Akıllı olan birey, kendisine yarar sağlamayacak, aynı zamanda zarar verecek şeyler için arzu ve niyette bulunmaz. İnsanların sabırla emek sarf etmeleri, sevgi içine olmaları, sevgi üretmeye çalışmaları da beklentiler arasındadır. Yönetici olsalar bile, haklara uyar, kötülüklerden sakınırlar. (21/73, 22/12, 22/35, 22/41)
- Çalışma yeri, işin yapılmasına göre uygun olmalıdır. Arzuların uygun olmayan ortam ve durumlarda emek sarf edilmesi ile anlamsız olacaktır. Kılavuz, şaşırtmadan yol almayı sağlamalıdır, uygun nitelikte ve bilgilendirme yapmalıdır, güçlülere karşı da kolaylıklar, alternatifler, açıklama, objektif veriler, tanıklar sunabilmelidir. (22/67, 22/78)
- Çalışma ve emek için niyetler, düşünce ve vidanın boyutları ile insanlığı korumaya, etik boyuttan saptırmayan, zarardan alıkoyan, bütünlük içinde, konuyu parçalamadan, kendine özgü ve özel yapıda, etik ilkelere, haklara riayet içinde olmalıdır. (23/2, 23/9, 24/37, 24/41, 24/56)

Bilim üzere olunmalıdır. Büyü, fal, bilim dışı fantezilere dua ve niyet edilemez, çünkü insanı zarara sürükler.

- Umut etmek için yapılan yaklaşımlarda, niyet, dua etmek bir bakıma bilim üzere olmak gerekir. Yerçekiminden korunmak için paraşüt, uçak kanadı gibi çözümlere gitmelidir. Bu açıdan kaygılanma ve ona göre yaklaşım yapmak gereklidir. Eğer çabanız yok ise, bir ümit ve beklentiniz olmaması gerekir, olay oluşunca oluşan zarardan dolayı, azap duyulması kaçınılmazdır. (24/58, 25/77)
- İlim ve insanlık üzerine olanlar, bu çalışmalarını, emeklerini yerine getirmelidirler ve sürekli yapmaları ile bu düzeyi, insanlık boyutunu, etik ilkelerle korumalıdırlar. Bu onların arzu ve niyetleri, kısaca yaşam dualarıdır. Cahillikten, bilmediğini bilir gibi, başkasının fikirlerini irdelemeden kullanmaktan kaçınılmalıdır. (27/3, 30/31, 31/4, 33/33, 35/29, 70/2 70/23, 70/34, 74/43, 75/31, 87/15, 96/10)
- Büyü ve fal gibi, bilim dışı fanteziler insanı ziyana sürükler. Çalışarak değer üretmek varken, bunu sözle yaptığını sanmak, gelecek için büyü, hayal ve fantezi içinde olmak, inanç olarak bunları kullanmak, belirli şefaatheden, yol gösteren din adamları ile yola çıkmak, nasıl olursa, hocam bana kopya verir ve beni geçirir demektir. Yapmaz ise hoca kötülük yatı diyebilmektedir. Eğer öğrenci Anatomiyi bilmez ise nasıl hekim ve cerrah olabilecektir? Ona yardım değil, ona zarar vermiş olacaktır. (4/77)
- Bilim dışı bir şey, durum ve olay için niyet, dua ve beklenti içine girilemez. Mucizeler bir beklenti olamaz. Varlık oluşması ancak emek ve çalışma ile olmaktadır. Doğada gözlenenler de doğa kanunlarının bir işlemedir, tümü belirli bir bilimsel gereklilik üzeredir. İnsanlar çevrenin gelişimi üzerine olmalıdırlar, bunun için çalışmalıdırlar. (9/99)

Birey Hakkı geçerlidir ve en üsttedir. Hukukta değerlendirmeler ancak somut veriler, kanıtlar üzerine yapılabilir. Geri dönen farkındalık içinde olanlarda aynı kapsamdadır.

- Dua veya unut, niyet ile hiçbir zaman bir başkası başkasının hakkını alamaz, suçunu da yüklenemez, hak edişler bireysel ve şahsidir, arınıp temizlenen ve etik, insanlık üzerine dönenler de kendi benliği için yapmışlardır. (9/103, 35/18)

- İnsanlar başkaları için değil, kendileri için etik ve insanlık üzere olmalı, başkalarına anlatma derdi içine girmemelidirler. Arzu ve beklentiler sosyal boyutta olması, daha sonraki konudur, öncelikle varlık, insanın kendisi içindir, kendisinin mutluluğu amacı ile insanlık üzerine yapılmalıdır ve varlık bu amaçla olmalıdır. (73/20)
- İyiliğe engel olmak ile de bireyler insanlık dışına itilirler. Bazı insanlar birey, kamu ve insanlık hakkı temelinde, karşı çıkarlar, zorbalıkla, benliklerini yüceltmek isterken, kendileri alçalırlar. Gerçek dışı, yanlışlar içinde, gösteriş peşinde olanlar temelde gaflet içinde olurlar. (107/5, 107/6, 107/7)
- İnsanlar arzu ve niyet ötesinde, ancak yapıp, ettikleri, işlevleri üzerine değerlendirilirler. Hukukta ceza ve mükafat ancak somut eylemler, yapılan işlere göre taktir edilir ve ödül ile ceza alırlar. Bazılarının niyetleri, iyiliği ve yardımı engelleyicidir ve kendisi dışında topluma yararı benimsemezler. İnsanlar başkasını değil, zorbalık ve kötülükleri, kısaca eylemleri engellemeye niyet etmelidirler. Bilgilendirme bu amacı taşımalıdır. (7/170, 7/180, 8/35, 9/5)
- Zulümden dönen, yaptıklarının hatalı olduğunu görüp, tazmin ederek, farkındalık içinde arzu ve niyetleri etik ve insanlık üzere olanlar, birer dost niteliğinde olmaktadır. Kötülükten dönenlerin, esaretten hürriyete geçenler bir daha köleliğe razı olamazlar. (9/11, 9/18)
- Arzu ve niyetler, dua, özellikle barış içinde iken, bozgunluk amacı taşımamalıdır. Güzel işler yapmak amacı ile niyetler edilmelidir. Hukuk içinde olanlar haklara uyarken, benlik üzere olanları belirtsen bile bilgilendirmeyi dikkate almazlar. Bir deniz üzerinde giden bir gemi, bilgi ve teknoloji ile gider, felaketlerden de ancak bilimsel tedbir ile kaçınılabılır. Gece ve gündüz doğa yasaları değişmez, sorunlar da ancak bilimsel tedbir ile kaçınılabılır. Gemi batmak üzere değil, yüzmek üzere yapılır, gerçek amacı da bu olmalıdır. (7/56, 7/193,10/22, 11/87, 11/114, 12/34, 12/108)
- İnsanlara düşen tek amaç ve niyet, bilim üzere olarak, bilgilerini paylaşmaktır, rıza bireyin sorumluluğundadır. Zorlama ve güç kullanma kabul edilmediği gibi, etik ilkeler dışında bir insanlıkta olamaz, insan haklarına, yaşam hakkına, insan haklarına uyum zorunludur, yapmayan için ceza gündeme gelmelidir. Arzu ve niyetler bunun dışında olması durumunda, o yaklaşımlara yanaşılmaz, cevap verilmez, davete da icabet edilmez. (13/14)

Amaç ancak sevgi üzerine kurulacak insanlık üzere olmalıdır.

- İnsanlığa inanma, güvenme ve dayanma ile etik ilkeler içinde olmak tam, bütün ve eksiksiz olmalıdır. Kısmen olması anlamlı değil, benliğin aldatmacası olmaktadır, yapay davranışlardan da korur. İyilik ve güzelliklere özendirir, kötülük ve çirkinlikten de sakındırır. Gelecekte korku ve endişe olabilir ama ümitle çalışmaya dikkat ve özen gösterirler. (27/3, 29/45, 31/17, 32/16)
- Etik ve insanlık üzere olmak, tutum ve davranış ile belli olur, kişinin niyeti, duası değil yaptıklarına bakılır; gelirinden paylaşan, fedakâr olan, insanlığa güvenen ve sevgi ile dolu olunmasına bakılır. (27/3)
- Dua ile umut etmek, ancak ve yalnız sevgidir, sabırla ömür boyu uğraşırlar, güzellikleri, severler. Her kazançlarından da toplum ile paylaşır, ortak paylaşarak çay, kahve içerler, kötülükleri sevgi ile savarlar. Paylaşım fedakârlık bir kazanç için değil insanlık içindir. Çölde çiçek yetiştirmeye, ürün elde etmeye çalışmak, en elverişsiz ortamda bile, çalışarak insanlığa katkıda bulunma anlamında ele alınmalıdır. (13/22, 14/31, 14/37)

- İnsanlar sıklıkla sorun ve problemde dua ederlerken, iyilik ve güzellikler içinde iken dua yapmayı unuturlar, sevgide kalmayı unuturlar, etik ve insanlık boyutu eylem ile oluşur. Unutmak, yapmamak, eylemsizlik ile emek oluşmayacağı farkına varılmalıdır. Kötülük ve benlik için arzu ve niyet olamaz, aşırılıklar da dua anlamında ele alınamaz. Kibir içinde olanların emekleri de insanlık açısından anlamsız olmaktadır. Emek ve insanlık üzere çalışma temel olmalıdır. Barış içinde iyilik ve güzellik amacı ile olmalıdır, emek tüm evren için olmalıdır. (39/8, 40/14, 40/43, 40/60, 40/65, 41/49, 41/51, 42/15, 42/26, 42/38, 58/13, 62/9, 62/10)
- Fiile kızılır, faile kızılmaz, belki farkına varıp zıttı dönebilir, sevgi üzerinde olmalıdır, ceza terbiye, doğruyu gösterme üzerine olmalıdır. Bazı kimseler, başkası için lanet, kötülük ve bela dileğinde bulunurlar. Bu açıdan sevgi ve iyiliğe, sabah, akşam fark etmeden, tüm yaşam boyunca davet etmek gereklidir. Lanet olsun yerine ıslah olası demek gerekir. Bilen, güvenen ve inanan kişi açısından ağızdan çıkan ve tutum ile davranışlarında bir güzellik bir etik amaç vardır. (14/40, 17/11, 17/78, 17/110)

Mucize

Umut denilince akla mucizeler gelmektedir. Piyangodan para çıkması gibi bazı şeyler beklenir. Bilet almayana çıkmadığı gibi, piyangodan en büyük ikramiye çıkması ile zengin olan yoktur. Kasiyerin elinden milyarlar geçer ama sadece memurdur. Parası bol olan değil, değer üreten kişiye zengin denir. Bu açıdan mucize konusuna da değinilmesi varlık boyutu açısından öne çıkmaktadır.

- Bilgiden yoksun kişiler mucize gelmesini beklerler, bir tohumdan ağacın oluşmasını bir mucize olarak görmezler. Mucize olması bile kazadan kurtulması, bir tesadüf olarak görürler, bilimin detayını irdelemeyen kişi mucizelerin doğada olduğunu kabul edemez. Aklını işletenler için doğa bir mucizedir, gündüz ve gece bile mucize olarak görülebilir. Gerçeğin mucize olduğunu kabul etmeyene kabul ettirmek zaten gereksizdir. Hiçbir bilim adamı, hekimler, hastaların iyileşmesi gibi durumlar ile herhangi bir mucize getirmesi söz konusu olamaz, ancak mucize gibi durumlar ile karşılaşır. Cahiller doğa üstü şeylere mucize derler ve yanılırlar. Renk körü için, renkleri algılamak bir mucizedir. (2/118, 2/145, 6/35, 6/37, 6/109, 10/20, 16/13, 18/17, 24/4, 26/8, 26/154, 30/24, 30/58, 36/33, 36/37, 40/78)
- İnsanların kutladıkları bayramlar, mutlu günleri esasında bir ziyafet, bir bayram, bir mucizedir. Yaşamın bir çeşit mucize olduğunu algılamamız gereklidir. Sevgi boyutu ve gönüllerin açık olması bir mucizedir. Eskilerin masalı değil, bu her neslin içinde olan bir duygudur. İyilik ve güzellik, güzel bir çiçeğin verdiği duygu insanlar için bir rahmet, bir mucizedir. Sevdiği kişiyi görme, susuz kişinin temiz içilebilir suyu kana, kana içmesi gibi durumlarda da varlık ile bayram olabilmektedir. (5/114, 6/25, 6/35, 6/37, 19/21, 20/133)
- Mucizelerin gelmesini beklemek anlamsız bir çabadır. Bazı inanışlarda dört yapraklı yonca bireyin kurtulduğu şeklinde bir işaret olduğun inanılır ve mucize olarak görülür. Bu bir genetik farklılaşmadır, nadir bir olasılıktır, bunu mucize olarak görmek, doğayı bilmemektir. Anomalili bebeklerin olması da doğal bir boyuttur. Farklı açılardan irdeleyenlerin düşüncelerini değiştirmek, kültürel boyutta bazen olanaksız olabilmektedir. Deve kendisine tehdit olmadan, çölde yaşayan ve suya dirençli bir memelidir, hörgüçlerde su deposu olmadığı da bilinmektedir. Su, zeytin, üzüm, hurma gibi birçok besin ve maddeler dikkatli incelendiğinde birer mucizedir. İnsanlar çalışarak, mücadele ederek netice alırlar, mucize beklemezler. Yazmak, okumak ve algılamak bir mucize olarak

görülebilir. Saçma sapan rüyalar ise mucize değildir. (6/158, 7/73, 7/146, 10/20, 11/64, 12/105, 13/7, 13/27, 13/38, 16/11,16/67, 17/59, 17/101, 21/5, 26/154)

Karşılık

İnsanlar dua, umut gibi yaklaşımlar ile, gelecekte oluşacaklara bir karşılık olmasını beklerler. Dua ederek, geleceği yapılandırmak isterler. Çalışarak değer üretmenin/emek, ibadetin kelime anlamı yerine, yapılan ritüel ve bazı dinsel yaklaşımlar ile, anlam ve manasına bakmadan tekrarlayarak, bir törenler yaparak gelecekte emin olmak isterler. Onlara Eslemna/kurala uyan denilmesi Kuran tarafından önerilmekte, iman/emîn olanlar ise bilinçte açıklık kazanıp, oturması boyutunun oluşması vurgulanmaktadır (49/14).

- Bir yapılacak veya istenen karşılık için, türü ve miktarı ile karşılık verilmelidir. Sabırla çalışmadan, karşılık beklenilmeyeceği, hayırlı işlere için olması etik ve insanlık boyutu beklenti olmalıdır.
- Doğanın yasaları vardır, karşılık olarak bilim dışı yaklaşım beklenemez. Sonuçlanma bu yolda olması bir beklentinin esası olmalıdır.
- Bilim üzere olan, o konuda ilmi olanlar, hayır, sulh ve insanlık temelinde olurlar, bilgilendirme ve rıza ile yaklaşırlar ve sabırla ilim üzere çalışırlar. Fikirleri hür, vicdanları hür, irfanları da hürdür, karşılık beklemezler.
- Doğada hiçbir benliğe emeksiz herhangi bir menfaat temini olmaz, hiçbir kişi şefaet edemez, destek ve yardım ancak insanlık üzere, etik usuller ile olursa geçerlidir. Her bireyin insan olarak hakları saklı ve doğaldır.
- Çalışma etik ilkeler ile insanlık üzere, barış için olursa anlamı olmaktadır. Uğraşısının karşılığını insanlar, elbet insanlık olarak almaktadırlar. Bir kişiye yapılan zorbalık, zulüm tüm insanlığa yapılmış gibidir. Karşılık insanlık açısından verilmelidir.

Özet: Ümit içinde olmak, umutlanmak, etik ve doğrusal boyutta olmak, benlik hakkını da dikkate alarak, toplum içinde, sosyal dengelemek suretiyle yapmak önemlidir. Olumlu olanlar kadar olumsuzlarda kaçınma açısından yaşamımıza katkıda bulunabilecektir. Sevgi içinde, insanlık boyutunda olduktan sonra, umutsuzluk ve ümidi kaybetmek olası olamaz.

Sonuç

Varlık konusu bir üst aşamadan sonra Tanrı/Yaratan ve insan boyutunda toplanmaktadır. İnsanın yaratılması bir doğum eylemi iken, varlığının kaynağı insanlık gibi faktörlerde inanç temaları toplanmaktadır.

Tanrı versus Yaratan

Bu yorumlara bireylerin katılması veya bir yerden kaynak olarak alınmadığı öncelikle belirtilmelidir.

- 1) **Sevgi ve Nefret:** Bu iki tanım ilk planda insanın tanımladığı duygular arasındadır. Bir kişi size dokunan veya sesi ile size hitap etmesi ile sizin vücudunuzda mutluluk hormonları; seratonin, endomorfın, oksitosin gibi hormonların salınmasını sağlıyorsa bu sevgi denebilir. Stres hormonlarını salgılatıyorsa; epinefrin, adrenalin, kortizon, bu durumda olanlara korku, nefret gibi duygusal boyutlara neden olabilmektedir. Bunların dışarıdan ilaç olarak verilmesi ile bir yalancı mutluluk olmakta, uyuşturucu boyutuna girmekte ve birey gereksinim duymakta ama sosyal ve

ruhsal suçluluk yaratmaktadır. Diğer stres hormonları ise, insanların bir nevi intihar gibi yaklaşımlar için kullandıkları olmaktadır. Kısaca burada belirtilmek istenen durum; sevgi ve nefretin biyolojik, fizyolojik bir yanının da olduğudur.

Sevgi içimizde oluşması ve gelişmesi, iki aylıktan sonra anne yoksunluğu oluşturabilmektedir. Bu açıdan erken dönemden itibaren bu duyguyu hissetmeleri sosyal olarak ta sağlanmalıdır. Genetik değil, sosyal anne kavramı daha öne çıkmaktadır.

Annemizi ve babamızı severiz, ama onların dediklerini yapmak istemeyiz. Kendimizden uzakta tutmak, sevmemek anlamında değildir. Eşimizi yaşamımızda bir devamlılık açısından, evlenmek için, evde birlikte yaşamak için, sevgi oluşturmak için olmasını isteriz. Sevgimizi onunla birlikte kaplanmasını isteriz, onları uzak tutmayız ama söylediklerine de inanmayabiliriz. Zorlama ve şiddet ise sevgiyi yok etmekte, sonuçta bir aykırılık oluşmaktadır. Stres hormonları bir süre sonra etkisi ile diğerleri ortadan kalkmaktadır. Dopamin bir stres hormonu ise de düşük dozda bloke eder ve genişletici, orta dozda akım artırıcı ve yüksek dozda, beklenen etki kasılma yapmaktadır. Bazı streslerin düşük dozda olması, uyarıcı olmakta, sevgiyi artırıcı olduğu belirtilebilir ama yüksek tam tersi olumsuz etki yapacaktır. Yerçekimi gibi sevgi içinde olan tüm benliğini içeride tutar. Stress veya nefret ise sadece bireyde etkileşim yaratmaktadır.

Kişi değil, eylem etkili olmakta, amaç, güdü ve izlem ile fiil daha anlaşılır olabilmektedir. Kişi sizinle daha sonra dost olabilir, ama fiile karşı çıkmamak, öğüt vermemek öncelikle sizin kişiliğinizi bozar, sessiz kalmak, zorbalığa karşı çıkmamak, benliği yitirmektir.

Sevgi eylemler ile kısaca daha çok sevme ile, daha ileri ve daha aşırı boyuta çıkmalıdır. Bu bireye yönelirse (Tanrılaşma) güdük kalacak, sınırlanacak, duygular insanlık üzere olunca ilerleyecek ve gelişecektir. Yaratana, sevgiye sevgi bir aşk boyutudur ki sanatçıların vurguladıkları boyut olmaktadır.

Birisini seviyorum dersiniz, sorarlar nesini diyerek; Evlilik yaşamı birleştirmedir, kavga edebilmeyi bilmeli, birbirine olan sevgiyi ve sevgiden oluşan saygıyı kaybetmemeli, sevilmeyen, kızılan birçok yanı olasına karşın sevmeyi bilmek gerekir. Eğer gözlerini severim, burnunu severim şeklinde figüratif nesneye yönelirsen, Tanrı imajı gibi simgeleştirir ve ana felsefe, temel boyuttan uzaklaşırsın.

Sevgi paraya olursa; harcanır ve maddesel boyut olur, anlamdan kaçınırsın, insanlık uzaklaşır. Sevgi akademik kıdemde ise, profesör olunca ve emekli olunca ne yapacaksın? İdareci olmayı seversen, görev değişince yokluk mu çekeceksin? Bu açıdan gönülleri fethetmek, sevgi kazanmak önemlidir. Ekonomik olmak cimrilik değil, etkinlik, verimlilik, kullanılabilir ve anlamı olan üzerinde olmak önemlidir. Ucuz olan ekonomik değildir, fikri önemlidir.

Sevgi içinde olup, bir kadını elde etmek için kullandığında, sonu ne olacaktır. Cinsel boyut sevgi unsurunda onu yok eden olabilir. Kendi benliğiniz ile onu içinize alırsanız, sizinle birlikte olursa, süje yerine anlam katılırsa bir anlamı olur. Birçok inanışta evlilikte olanı şehvet ile karıştırmaktadırlar, sadece birliktelik anlam katar. Kültürlerde farklı anlamlar olabilir, ancak insanlık bütün boyutlarda öne çıkar.

Yönetim modeline göre bu etkileşmektedir. 1) Tek lider olduğunda, sıklıkla erkek olur denirse de sıklıkla evde kadın öndedir, birinin dediği olur, 2) toplu karar vermede, bir bakıma oylama yapılır, birbirine dert anlatılmalı, ikna dili kullanılmalı, karşılıklı tartışma ve

anlaşmama anlamındadır. 3) birey hakkı geçerlidir, evde iki hakkı olan kişi vardır, sevgi ile bütünleşen, karşılıklı etkileşim ve ilişki ile bunu yürütenlerdir. Sevgi dili olan kişiler, birbirine kıyamaz, doğru yol bilim ve ortaklık üzerindedir, el elden üstündür ve fikirler alınarak yaklaşımlar yapılır. Lider yoktur, oylama yapılmaz, fikirler sunulur sadece.

Papatyayı seven, kendisine ifade ettiği anlamı, simgeyi sever. Tanrı bizi sever değil, sevgide tanrı vardır, her yaratılışta da bu sevgi bulunabilir ve bireyin içinde yer alır. Sevgiyi dışlayıp papatyayı sevmeyin, sevginizin bir nişanesi olarak sevin, sizinle bütünleşsin, anlam katılsın.

2) **Korku:** Hormonlarda devamlı stres ortaya atılırsa, sevginin gelişmemesi sağlanmaya çalışılır, bunun sağlanması da korku yaratmaktır. Ancak güvenen kişi korkusuzdur, gereken önlemler ve tedbirleri almıştır. Bilim üzere olan nelerin olacağını bilir, ama fantezi ve hayal üzere olan ise bilemez.

Sandıklı İlçesine giderken bir yokuşta, arabaların kaydığı ve 7 adet kazaya şahit oldum. Başında da Polis arabası vardı, hekim olarak gereksinim var mıdır diye sordum ve nedenini öğrenmek istedim. Buzlu yolda kaymışlar cevabını aldım. Arabalar modern, kar lastiklerinin olduğu ve donanımlı idiler. Bu hataya neden düştüler dedim. Yolun altında hava 2 derece fark ettiğini gördüm. Altan gelen taşıtlar, aynı ıslaklığı görüyorlar ama buzlu değilken, yukarıda buzlu olduğu için, gereken yavaşlamayı yapmayınca, yüksek hızla virajı alamayınca kaydıklarını fark ettim. Basit fizik kuralı, sıfırda buz erirken, eksi iki derecede buzlandıkları. Bunun gibi insanların dikkat ve özen içinde oldukları zaman, izlemde de devamlılık boyutu ile kazadan kaçınabilirler. Tek bireyi engelleyen bana bir şey olmaz duygusudur.

İnsanlarda da öncelikle Tanrı kavramı geliştirilmeli, sizden uzaklaştırılmalı, ona ibadet etme, tapınmalı, ondan Cennet ve mal, mülk isteğinde bulunmalı, sınavda sanki o geçecek gibi çalışmadan başarı istenmeli gibi boyuta getirmeniz gerekir. Kurallara tam uyum/Eslemna olmalı, düşünme kalkmalı, raina/köle olmak getirilmelidir. Bu durumda korkmalısınız, sizin gizlinizi de bildiği için cezalımanızdır. Siz zaten günahkârsınız denilmektedir.

3) **Günah, Suç:** İlk planda soru olarak sorulduğunda; günahın var mıdır? Sıklıkla bilmeden yaptığım olabilir, bilmiyorum, muhtemelen vardır şeklindedir
Suç olması için, açıklama yapılmalı; a) Somut, ortada bir zarar unsuru olmalı ki irdelenebilsin, kanıta dayalı olmalı, yorum, varsayım, kıyas kabul edilemez, yazılı ve daha önce belirtilen sabit olan olmalıdır, tebligatlar değil, kanun içinde olmalıdır. İnanışlarda da Kuran içinde yazılı olan olmalıdır, sosyal ve toplumun, kişilerin belirttiği ile olamaz. b) Kasıtlı ve bilerek yapmak eylemi olmalıdır. Zararı bilerek yapılmalıdır. c) Zarardan bir menfaati, çıkarı olmalı, benlik boyutu olmalıdır. Bir kimse başkasının kalemini almış ise, bu hata nedeniyle, bilmeden almış olabilir, kamu dairesinde birbirinin kalemi alınabilir, çünkü devlet malıdır. Burada şahsi bir zarar oluşmamaktadır. Bir oğul babasının arabasını alıp, kaza yapsa, mirasını erken harcamış, bozmuş anlamındadır. Mahkemelerin görevi de bu boyutları saptamaktır. d) Domuz eti günah olarak belirtilmiş ise de: 1) Sadece domuz eti değil, besin olamayacak şeyleri de saymaktadır; leş, kan, insanlık dışında öldürülen hayvanları katmaktadır. 2) Zor durumda kalan, 3) Kendine zulmetmeden, 4) Helal/yenilmesinde sakınca yok kabul etmeyerek, 5) Haddi aşmadan, yemesinde üzerinde suç yoktur denilmektedir. Bazı davranışlar beğenilmeyebilir ama suç kapsamında olamaz. Yapmanız daha iyi olur vurgusu belirtilebilir.

Tekrar sorulduğunda; Günahınız var mı? Cevap, neden olsun ki, bilerek kimseye zarar vermedim, niye olsun olmaktadır. Ancak kendilerine gereksinim olması için, din adamları (böyle bir tanım yoktur, sadece teoloji öğrenenleri, din bilgisini öğrenmek, bireyi din adamı yapmaz ki) sıklıkla günah vurgusu ile korkuturlar, sevgi bağı oluşmaması için. Bu durumda birey kendisinin de içinde olduğu Allah kavramından koparak, Tanrı kavramına yönelebilsin.

Bu çerçeveden bakıldığında insanların günahsız olduğu, sadece taksir (dikkat ve özen eksikliği) ve hatalarının (farkına varmadan, olayın ters gitmesi, kaz durumları) olabileceği anlaşılmaktadır. Suç dışındaki durumlarda kişiler genellikle zararı tazmin etmesi istenir. Bu durumlar sevgi bağı koparmaz, daha da güçlendirebilir, yeter ki içten pişmanlık duysunlar.

- 4) **Melek misin?** Yanıltıcı sorudur. Melek iyilik ve güzellikler konusunda işlevine göre yaklaşım yapar. Karar verme durumu olamaz. Yerçekimini bir melek olarak sıfatlarsak, kim olursa olur çeker ve bazılarının da ölümü ile sonlanabilir. Melekler insanlara tapınması istenmiş ve tapınmışlardır. İnsanların karar verme durumu olması ile meleklerden üstündür. Bu açıdan melek olmak, insanlık üst düzeyinden aşağı inmektir ki bu olanaksızdır. Düşüncesi olmayan insan demektir.
- 5) **Şeytan mısın?** Şeytan, isyan eden değildir, aykırı düşüncedir. İnsanlara ve hiçbir şeye etkisi yoktur. Doğru iş yaparken, kendi içimizde bir tereddüt düşer, kuşkulanırız. İşte bu şeytana gidiş olabilir. Boş vermek, zarar olursa olsun demek, kötülöklere izin vermektir. Ben kalıba uyarım, bu kişiyi öldürürüm tanımı kabul edilemez. İstiklal savaşında Dedeme sordum, “*hak etmedikçe parmak tetiğe dokunmadı demiştir. Savaşa ara verildiğinde düşmana ekmek atılır, kurşun atılmaz*” demiştir.

Soru tekrarlayalım “şeytan mısın? Cevap: insan olarak aklıma bazı şeyler geliyor ama bunu aksi yöntem olarak irdelemek için kullanıyorum”, şeytanlık yapmadım, bilerek zarar vermedim.

- 6) **God is Love**” İncil de (1 John 4:8, 1 John 4:16) belirtilendir. Sevginin hiç bitmeyeceği, bu sevginin karşılıksız olduğu ve tüm varlığın bu sevgi nedeniyle olduğu, sevginin çeşitli şekilde yansıması şeklindeki genel bir yorum niteliğindedir (www.compellingtruth.org/God-is-love.html, www.biblestudytools.com/topical-verses/god-is-love). Tanrıya inanmayın ama sevgiye inanın, aynı kapıya çıktığı belirgin.

Bir olgu olarak sevgi, insanların içinde olup, bu bir obje dönüşürse, o zaman Tanrılaşmaktadır. Bir eşte sevilen nedir? Onun doğa yapısı olarak doğumu yapan, tüm canlılarda bebeklerini geliştiren, emziren ve etik algıları öğreten kişi olması, karşılıksız seven ve sevilen tanımlarında dikkat edilirse kişi yoktur. Bu yapıya kişi oturtulabilir veya eksik kalabilir, ama eşte beklenen birlikte yaşam olduğu için, karşılıklı anlaşma değil, kavga edilebilen ama saygıyı bozmama durumu önemsenmelidir. Objeye olunca Tanrı kavramı girmekte, birçok beklentiyi vermeyen eşe zorlama ve sonunda da şiddet olası olmaktadır. Aynı beklenti de Tanrıdan beklenir, sevgi ve bağışlama yerine, cezalandırıcı boyutu öne alınır, korkutulur. Sevgiye inanma ve güvenme tam olması için, birey olamaz, bir soyut kavram olarak sevgi olmalı, insan bununla da kendini bütünleştirmelidir.

Tanrı sevgidir denilmesi ile sevgi Tanrıdır yaklaşımı farklıdır. Birinde kendinizi içe alırken, diğerinde ise bir sıfatı tanımlıyorsunuz. Objeye sevgi daha bağımlı olacağı ve onu kendine bağlaması için, gerekirse korku-şiddet ile daha fazla bağlanacağı ve bazı ritüeller ile, mücevherat ve çiçek gibi faktörler, inançta ise ibadet ile kendine bağlamaya çalışmaktadır. Sevgi boyutu kendisi de olunca, önce kendisinin farkındalığı olmalıdır. Dayak, temelde dayanak, destek anlamında iken, bunu kucaklama yerine şiddete döndürürler. Şiddetin gerekçesi de ders çalışsın, adam olsun diye yapılmaktadır. Dayak atan ve yiyen gurur duyduğunu ifade ederler. Kölenin köle olmaktan gurur duyması gibi, algı tümünden bozulmuş olabilir. Varlık algısı farklı olmakta, gerçeklik bozulmaktadır. Bir bakış, gönülden bir gülüş sevginin ispatıdır.

İnsan önce kendisini sevmelidir. İnsan her zaman istediğini yapmaz, ama insanlık boyutunda olmak, doğrudan yana olmak, eğilip, bükülmemek, başını eğmemek edeniyile onurlu olmak, bir sevgi boyutudur. Yaratan açısından da gerçek insanlık üzerinde olmak, zarar vermeme üzerinde olmak, bir sevinç, insana güç vermeli. Varlığın bir onuru ve gururu olmalı, Yaratan boyutunda olmak, “*God is Love/Sevgi Tanrıdır*” demek bu boyuta gelmek olmaktadır.

God is Love ile *God loves you* çok farklıdır. Yaratan sevgidir denilmesi soyut kavram olup, bizlerin de ayrılmadığı bir vurgudur. Tanrı sizi seviyor denince bir cinsellik olup, erkek olarak tanımlamakta, bir ayrıcalık ve obje yapılıdır. İnanışlarda tanrı sıklıkla obje olarak kişilik kazandırılır. Deprem Tanrı yaptı, sizi cezalandırdı ile deprem bir yaratılış boyutudur, uçurumdan düşme gibi, dayanıksız ev yapanların evi yıkılır, eğer ceza söz konusu ise,

dayanaksız evde bilerek oturanlardadır. Bina yıkılır, üst düzeyde olanlara ceza verildi denir, ancak toprak evlerde ölen olur, birisinde 3 kişi diğerinde 50 kişi olduğu için, sanki fakir kişinin evi yıkılmadı diyerek sapma oluşturulur. Kişiler inanışlarına uyması için, bir bakıma korku yaratmak için, Tanrılaştırılır. Sıfatların tanımlanması yerine, Rahmet ve Rahim sıfatı yerine korkutma söz edilmektedir.

Leyla ile Mecnun birbirleri ile kavuşunca, ben seni değil, seni yaratanı seviyorum, sen sadece bir yaratılınsın denilmesi önemlidir. Ömer Hayyam; “Senin şarabın içeni sarhoş edip rezil rüsva eder, /Benim şarabım akli buldurur, gönle ferahlık verir” diyerek, birçok algıyı değiştirmektedir. Biri somut sarhoşluk, diğeri de soyut sarhoşluktur. Sevgi de aynı şekildedir. Gül bir anlam ise de kırmızı, beyaz ve sarı olanlara anlam yüklenmiştir. Kız istemeye giden erkeğe gelen kahve fincanın tutacağı ters tarafta ise kız istemiyor anlamı taşır, sol ve sağ elini kullanmasını bilmelidir. Kız isterken eğer para konusu açılırsa, bazı aileler için sevgi satılmaz, alınmaz ve süreç bozulur.

Güzel sıfatlar denilince, Allah kahretsin yerine, Allah ıslah etsin denilmelidir. Her sözde bir sevgi parametresine göre söylem yapılmalıdır.

ÖZET: Olması gereken de budur, sevgi bir soyut kavram ise de tüm yaratılanları sevmek bir çabadır, nefret kişiye, faile değil fille, eyleme olmalıdır.

Kuran’da da sevgide aşırı olmayı önerir ve insanlar arasındaki ilişkinin de sevgi üzerine olması amaçlanmalıdır.

1. 2/165 ...Allah'a sevgide çok kararlı ve taşkındır,
2. 3/157 ... Allah'tan bir bağışlanma ve bir merhamet/bir sevgi onların derleyip topladıklarından çok daha iyidir,
3. 3/159 Allah'tan bir merhamet/bir sevgi/bir şefkat sayesinde ki, sen onlara yumuşak davrandın,
4. 11/90 "Rabbimiz ... çok sevgilidir,
5. 19/96 İman edip hayra ve barışa yönelik işler yapanlara gelince, Rahman onlar için bir sevgi oluşturacaktır,
6. 20/39 Üzerine kendimden bir sevgi bıraktım...,
7. 21/107 ve biz seni ancak âlemlere bir merhamet/bir sevgi olman dışında bir şey için göndermedik,
8. 30/21 Onun ayetlerinden biri de kendilerine ısınasınız ve aranızda sevgi ve rahmet koysun diye nefislerinizden sizin için eşler yaratmasıdır. Bunda, iyice düşünen bir toplum için elbette ayetler vardır,
9. 58/22 Allah'a ve âhiret gününe inanan bir topluluğun, Allah'a ve resulüne karşı çıkanlarla sevgiye dayalı bir dostluk kurduğunu göremezsin,
10. 60/7 Olabilir ki Allah sizinle, onlardan düşman olduklarınız arasına bir sevgi koyar. Allah'ın gücü her şeye yeter. Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir,
11. 96/2 İnsanı, alaka/ilgi/ sevgi ve ilgiden yarattı

Dikkat edilecek vurgular: yaratılış sevgiden, sevgi oluşturma, sevgili, düşmanlık arada sevgi oluşmak ile sonlanır, eşler sevgi oluşumu için önemli aşama olduğu, kendimden sevgi bırakma tabiri gözlenmektedir. Kötülerle, zarar veren ve zalimlerle ise sevgi bağı olamayacağı, insanların tüm çabasının sevgiye dayalı olması da belirtilmektedir.

Kuran da tanrı yoktur; 28/70 Hu, Allah'tır! Tanrı yoktur, 40/65 “Hu” dur **Hayy** olan! Tanrı yoktur O İlahtan başka, 44/8 Tanrı yoktur, sadece Hu, Diriltir ve öldürür. Sizin de Rabbinizdir O, önceki atalarınızın da Rabbidir, 73/9 Doğunun ve batının Rabbidir O. Tanrı yoktur O İlahtan başka.

Özet: Sadece obje olarak, kişilik vererek değil, sıfat olarak O'nu vekil et. Sıfat anlamlarını tanımlamalı, olgu, obje olarak değil, kısaca sevgi kaynağı olarak aydınlanmalı, kendimizi de içinde kabul etmeliyiz.

Yokluk temel olarak unutulmak istenendir. Köle olan bir kişi, ortada yemek var ve aç olsa da amir ye demedikçe yemez. Hür olan kişi amirini buyur eder ve saygı üzerine birlikte yerler. Yemeği hazırlayan kişi çünkü köle/işçidir. Yokluk ile imtihan iken, diğer bakışı ise, amir bizi koruyup, gözetken diyerek tapınma öne çıkar. Bir defa hür ve aklını kullanan, hakları olduğunu iddia eden kişi, çok zararlıdır ve yok edilmeli, örnek olmalıdır. Sıklıkla engizisyon yöntemi, yakmak veya çarpmaya germek olmaktadır. Sevgi algısında olan, insanlık ve karşılıklı iletişim ve ilişkilerde kardeşlik ve eşit haklarda olanlar, tüm zalimler tarafından veya zulüm yapan sistemler içinde yok edilmeleri gereklidir. Tersine davranış ise sevgi varlığını daha pekiştirmiş ve zalimler toplumsal boyut olarak, silahla olmasa bile yok olmuşlardır.

Bir çiçeği özenle yetiştirir veya çiçekçiden alırsınız, hayran olduğunuz, papatya, Bellis perennis (Kalıcı güzellik) saflığın ve masumiyetin bir simgesidir. Bu bir simgedir, bu simgeyi algılayan için geçerlidir. Ne kadar hayran olsanız, ancak varlığı, sayfa arasında kurutmak ile uzatılabilir. Sevgi, obje olarak yansıtılabilir, ama yansıtan insandır, simgeyi tanımlayan da insandır.

Kalp bir yumruk kadar olsa da tüm insanlığın sevgisini alabilir.

- 7) **Sevmeme durumu:** Temel belirtilen ise sevmez vurgusudur. Yaradan şu yaklaşımları sevmez denilmektedir; çok övünen, kibirli (57/23, 4/36), zalimleri (42/40, 3/57), elindekilerle gururlanan (31/18), gerçeği saptıran, inkar edenleri (30/45, 3/32), bozgunculuk yapan (28/77), şımarıp, taşkınlık yapanları (28/76), hoşgörülü olmayanları (22/24), nankörleri (22/38), benlikleriyle yaşayanları (16/23), ihanet edenleri, hadlerini aşanları (8/58, 2/190), israf edenleri (7/31), inançları saptırma yoluna gidenleri (5/64), kötü sözün açıktan konuşulmasını (4/148), suça ısrarla devam edenleri (4/107), zulüm yapanları (3/140), suçları tanımlayıp inkar edenleri (2/276), fesadı (2/205).

Tanrı ve İlah yoktur yaklaşımı ile düşünmeliyiz, Yaratan nedir?

Kuran'da Tanrı yoktur ifadesi: 27/26, 28/70, 40/62, 40/65, 44/8, 59/22, 73/9.

İlah yok; 2/163, 2/255, 3/18, 3/62, 4/87, 5/73, 6/102, 6/106, 7/85, 7/158, 9/31, 9/129, 10/90, 11/14, 13/30, 16/2, 20/8, 20/14, 21/25, 21/87, 23/116, 28/88, 35/3, 37/35, 38/65, 39/6, 40/3, 59/23, 64/13.

İslam öncesi Allah sözü var ama İslam kavramı değiştirmiş. Biz bir düşünelim Allah Tanrı ve ilah değildir bir düşünelim, ne olur. *Tanrı Yoktur Ondan başka* demek onu Tanrı ve ilah sıfatından uzaklaştırmamakta, gerçekte ise farklı algı içinde olmalıyız. Objeye olarak karşımıza almamalıyız. Yerçekimi bizden ayrılmadığı gibi, sevgi de bizden ayrılamaz, bizler de içindeyiz. Bize şah damarından yakın olması ile ayrımı olanaksızdır. Yaratan var, Tanrı yoktur, anlamsal olarak aynı gibi, var ve yok olarak değil, tanımlama olarak ayırım esası önemlidir.

SON SÖZ

Varlık ve varoluş kavramının sevgi temelinde oluşması ile anlaşılanacağı belirtilmelidir. Düşünceler ve hareketler ile tutumlarında bu şekilde yapılması varlığı ortaya koymaktadır. Var olmanın bir anlamı, etkisi ve boyutu olmalı, tanımlanmasa, fiziksel obje olmasa bile, insanları etkileyen bir olgu olmalıdır. En güzel örnek sevgi olmaktadır.

Varlık, Yokluk, Bilmemek, Farkında Olmamak

- Varlık; insanlık, sevgi, etik boyut içinde olunması ile tartışmasız kabul edilen olmaktadır.

- Yokluk; tam tersi bir yapıda olma, benlik için zarar ve zulüm yapısında olarak, insanlık dışında bilerek ve kasten yapma eylemidir. Suç ve ceza kavramında bir ibretlik boyutu vardır. Bu açıdan kötülerden söz edilmesi, o eylemleri yapılmaması açısından var, ama istenmemesi açısından da yok olanlardır.
- Varlığı ve yokluğu bilinmeyenler; insanın ilgisini çekmemiş ve binlercesi gelip gitmiş olan, etkisiz olanlardır.
- Evrende olup, bizim farkında olmadıklarımız; örneğin yerçekimi görülmeyen bir varlık olmakta ve bizim açımızdan önemli olmasına karşın, birşeyi düşürmedikçe farkında olmadıklarımızdır. Bu açıdan var olup, varlığı algılanmayanlardır.

Varlık olanda bir sevgi boyutu, bir umut, neşe ve arzu vardır. Bu açıdan kalıcılık hatıralarda olsa bile vardır. Yokluk ise ibret olarak istenmeyen, unutulmak istenen, nefret ile anılan boyuttur. Temel fark bu olsa gerektir. Zamanımızda doğayı korumak değil, onu korumak ve gözetmek gereklidir. Bir baraj durgun su ve bataklık gibi yapı oluşturuyorsa, suda hareket ve yaşam ortamı sağlanarak gelişim sağlanabilir. Varlık bu zaman ortaya çıkar. Yaşam enerji kullanımı ve değişimi; iyi veya kötü temel almaktadır. İnsanın akli ve vicdanını kullanarak sevgi ve insanlık boyutunda olması beklenir.

Varlık yaşam süresince ister canlı ister cansız olsun, belirli bir etkileşimi vardır. Kayalar bile zamanla kuma dönüşmektedir, bunun anlamı belirli bir süreç geçirirler. Yoklukta doğanın değişimi gözlenir, akıl ve projeler değil, doğanın kanunları geçerli olmaktadır. Afrika'daki kabileler, doğaya uyum içinde olmaktadır, kendi varlıklarının sürmesi buna bağlıdır. Toplayıcı kültür olmasına karşın, göldeki balıkları ağ ile değil, tek, tek ihtiyaçları kadar avlar ve dengeyi korumaya çalışırlar.

Bir kişi fiziksel boyutu, sosyal kavramları, okuduğu bilgiyi yine kendi algısı olarak kendine göre değiştirmektedir. Her bireyin inancı kendisine göre olup, evrende kaç kişi var ise, o kadar inancı olduğu söylenebilir. İnsanın kendisine göre yorum yaptığı izlenmiş ve hatalı olsa bile, onu savunmakta, kendisine göre bir gerçekçilik oluşturmaktadır. Bir papatya, sevgiliden verilmesi, çocuğundan anneye verilmesi gibi birçok şekilde anlamı ve amacına göre değişmektedir.

İnsanda Varoluş sevgiyi Düşünme ile Oluşur. Yokluk bile varlığın tanımlayıcı olarak ele alınmalıdır. "*Cogito ergo sum*; amor/Sevgiyi Düşünüyorsam varım", sözü, ancak düşünme sevgi üzerine olursa oluşmaktadır.